

JUNI 2021

FRA ESKIMO TIL INUIT

Et forskningsprojekt om
identitetspolitiske strømninger

SPECIALE AF JON VESTERGAARD FELDBORG ANDERSEN

&

MATHIAS SKOV JEPSEN

Titelblad

Aalborg Universitet CPH

Kommunikation 9. Semester

Specialegruppe nr. 13

Gruppemedlemmer:

Jon Vestergaard Andersen 20191474

Mathias Skov Jepsen 20191865

ECTS: 30

Vejleder: Thomas Ploug

Projekttitle: Fra eskimo til inuit. Et forskningsprojekt om identitetspolitiske strømninger

Projektperiode: Forår 2021

Afleveringsdato: 01/06/2021

Antal anslag i alt: 295.003

Normalsider: 122,9

Bilag: 164 sider

Totalt sideomfang: 286,9

Indholdsfortegnelse

Abstract	5
Læsevejledning	7
Formalia	8
Indledning	9
<i>Problemformulering:</i>	<i>10</i>
<i>Problemafgrensning</i>	<i>10</i>
<i>Nationalmuseets omlægning og den moderne identitetspolitik</i>	<i>11</i>
Litteraturreview	13
<i>Tre kernebegreber for den systematiske litteratursøgning</i>	<i>13</i>
<i>Søgestrategi</i>	<i>13</i>
Identitet	14
Kulturarv	15
Framing	15
Supplement	16
<i>Præsentation af litteratur</i>	<i>18</i>
Identitet	18
Framing	22
Kulturarv	24
Metode	28
<i>Videnskabsteoretisk afsæt</i>	<i>28</i>
<i>Fokusgruppeinterview</i>	<i>30</i>
Metodens implikationer	30
Sammensætningen af fokusgrupperne	32
Præsentation af fokusgruppedeltagerne	34
Online fokusgruppeinterview	35
Udfærdigelse af et konkret undersøgelsesdesign	36
<i>Det kvalitative interview</i>	<i>37</i>
Metodens implikationer	37
Præsentation af interviewpersoner	40
Udfærdigelse af et konkret undersøgelsesdesign	40
<i>Kodning af datamaterialet</i>	<i>42</i>
Teori	44
<i>Framing-begrebet</i>	<i>44</i>
Framing-effekt	45
Frames og deres lokationer	47
Framing-begrebet som proces	49
.....	51
<i>Hvad er identitet?</i>	<i>52</i>
Positionerne inden for det identitetspolitiske begreb	55

<i>Kulturarv</i>	59
Identitet	59
Tænkninger og paradigmer	60
Kulturinstitutionernes kulturarv	63
Analyse	65
<i>Analysestruktur</i>	65
.....	67
<i>Analyse af mediernes dækning af Nationalmuseets omlægning</i>	68
<i>Politiken: Er de eskimoer eller inuitter? Danske museer i stormvejr</i>	69
<i>Berlingske: Danskerne i ny undersøgelse: Hold nallerne fra historiske ord</i>	73
Input, process og outcome	76
.....	79
<i>Delkonklusion</i>	80
Berlingske og Politiken: To forskellige frames	80
Analyse af fokusgrupper	82
<i>Kultur og kulturarv</i>	82
Fokusgruppe 1.....	82
Fokusgruppe 2.....	85
<i>Kulturinstitutioner og samfund</i>	87
Fokusgruppe 1.....	87
Fokusgruppe 2.....	90
<i>Identitet</i>	92
Fokusgruppe 1.....	92
Fokusgruppe 2.....	96
<i>Formidling</i>	100
Fokusgruppe 1.....	101
Fokusgruppe 2.....	105
<i>Delkonklusion</i>	109
Analyse af kvalitative interviews	113
<i>Kulturarv, kulturinstitution og samfund</i>	113
Charlotte Linvald.....	113
Søren La Cour Jensen	115
<i>Identitet</i>	117
Charlotte Linvald.....	117
Søren La Cour Jensen	119
<i>Formidling</i>	121
Charlotte Linvald.....	121
Søren La Cour Jensen	124
<i>Delkonklusion</i>	126
Analyserende opsamling	128
<i>Individuel identitetsforståelse i en globaliseret verden</i>	129
<i>En omlægning af kultur og identitet</i>	133

Diskussion	134
Kan vi se en lighed mellem italesættelsen af omlægningen i medierne og måden, borgerne snakker om den på?	134
Kan vi se nogle generelle tænkninger hos kulturinstitutionerne, indenfor identitetspolitik, kulturarv og formidling, der kan opfattes som omlægningens grundlag?	136
Kan vi spore en årsag-virkningssammenhæng mellem borgernes holdning til kulturinstitutionerne og deres rolle i samfundet, og om omlægningen kan siges at ligge i forlængelse af denne?	138
Konklusion.....	140
Litteraturliste	142
Liste over bilag	147

Abstract

This thesis aims to examine the field between how the currents of modern identity politics affect the thinking of cultural institutions. The project will furthermore examine how these currents are expressed in the media and ultimately how this is received by citizens. This three-part study will take place as an explorative case and will focus on the National Museum's reorganization of the Arctic exhibition. To examine the thinking of the cultural institution, two interviews were conducted with professionals from two relevant cultural institutions. At the same time, two focus group interviews were conducted to examine the impact on citizens. Finally, a framing analysis has been made to expose the media's articulation of the National Museum's reorganization. With this qualitative methodological approach to the project's problem, the project takes a social constructivist standpoint, as a connection is being sought between societal trends and how these are adopted in the thoughts and statements of the media, cultural institutions and citizens.

The thesis seems to have exposed how citizens' thinking and understanding of concepts such as cultural heritage and identity can be seen as fluid quantities that change form depending on the context in which they are discussed. However, the project may indicate that, in general, two groupings can be enforced within our respondents; those who have a greater tendency to be positive about the reorganization, and those who have a more rigid attitude to the change in historical words in the communication. We can see this division repeated in the framing analysis, where the media make a sharp division of the population in order to use a conflict element in their framing. Finally, we can shed light on how the two professionals see the reorganization as a natural development in communication and how their arguments resonate with each other and with the National Museum when they explain the subject.

We have found that the currents of identity politics influence the thinking of cultural institutions to such an extent that they reorganize exhibitions and change the wording of communication in order to accommodate specific marginalized groups in society. The framing analysis has shown that there have been many mentions of the National Museum's reorganization in a short time, and how the mediated framing influences the thinking of the recipients. The media's articulation of the debate can thus potentially be embedded in the

language of cultural consumers and constitute the premise for their position on the subject. Among the citizens, we see how the currents will form the basis for reflection, at the same time as we see how they articulate and take a stand on manifested identity-political movements such as Black Lives Matters and Stop Asian Hate. But when it comes to deciding how a non-political organization should deal with this debate, attitudes become more ambiguous and difficult to say unequivocally, as they have the opportunity to take a proponent and opponent position depending on the context.

Læsevejledning

For at skabe et overblik over opgavens opbygning, gennemgås her opgavens struktur. Opgaven er bygget op om syv kapitler, der hver indeholder sin egen struktur, som udover at blive præsenteret her, også kort bliver redegjort for i starten af hvert kapitel. Bilag, transskriptioner og andre henvisninger vil være at finde sidst i opgaven, hvor en bilagsliste danner overblik over alle de vedhæftede bilag.

Kapitel 1: Indledning, problemformulering og problemafgrænsning

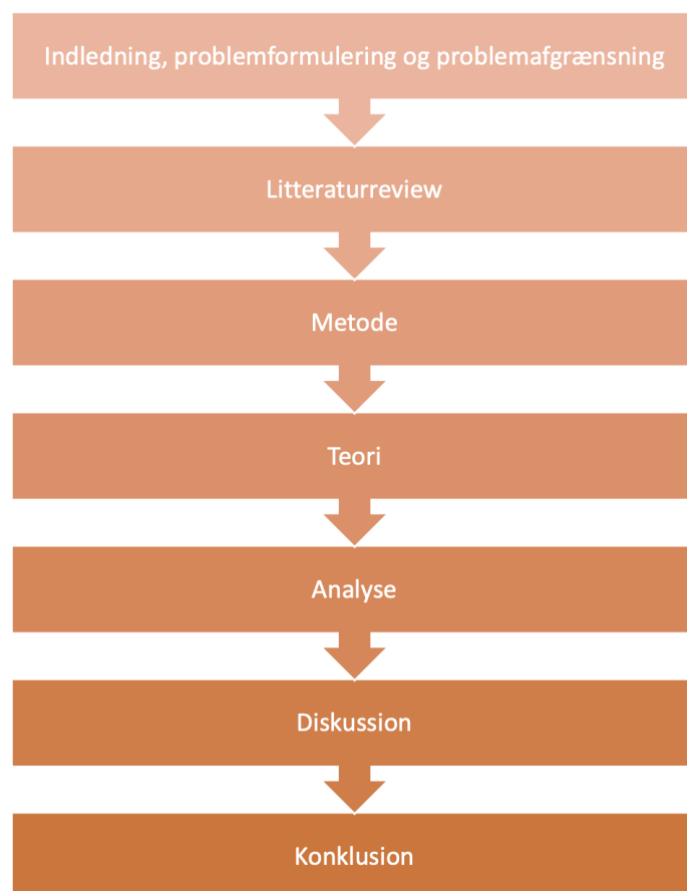
Kapitel 1 indeholder en indledning, der har til formål at give læseren en indføring i projektets problemfelt, en problemformulering samt en problemafgrænsning, der synliggør nogle af de valg, vi har foretaget i et forsøg på at kunne besvare problemformuleringen. Samtidig skulle indledningens anslag sætte projektets problemfelt ind i et samfundsperspektiv, der er med til at aktualisere projektet. Derudover vil der blive præsenteret en indføring i projektets *case*.

Kapitel 2: Litteraturreview

Litteraturreviewet har til formål at præsentere den aktuelle forskning inden for projektets problemfelt. Vi vil samtidig vise, hvilken struktur vi har benyttet i vores tilgang til litteratursøgningen, for at sikre os at vores litteratursøgninger kan genskabes. Litteraturreviewet kan samtidig ses som en forløber til teoriafsnittet.

Kapitel 3: Metode

I metodeafsnittet præsenterer vi projektets metodiske overvejelse, samt de metoder projektet har benyttet. Vi vil samtidig her præsentere, hvordan vi har kodet den data, der er indsamlet, så vi kan bruge det struktureret i en analyse.

Kapitel 4: Teori

Teoriafsnittet er en indføring, i den teori der ligger til grund for analysen. Det giver altså redskaber til at belyse begreber som kulturarv og identitet i respondenternes udtalelser, samt lave en udførlig *framinganalyse* af den medierede italesættelse af projektets problemfelt.

Kapitel 5: Analyse

I dette kapitel vil vi analysere på det datamateriale, der er indsamlet ved hjælp af metoderne, der er redegjort for i kapitel 3, og med hjælp af de teorier der er redegjorte for i kapitel 4. Analysen vil være tredelt og indeholde en *framinganalyse*, en analyse af to fokusgrupper samt en analyse af to kvalitative interviews. Slutteligt vil der være en analyserende opsamling, der har til formål at binde enderne fra de tre analyser sammen.

Kapitel 6: Diskussion

I kapitel 6 vil vi diskutere og problematisere de centrale fund analysen har tilvejebragt. Diskussionen vil således forsøge at sætte analysens fund i kontekst med projektets *case*, for at kunne sige noget om en eventuel årsag-virkningssammenhæng mellem de to størrelser.

Kapitel 7: Konklusion

Konklusionen har til formål at give så entydigt et svar som muligt på problemformuleringen.

Formalia

Første gang teoretikere præsenteres sker det med fornavn. Efterfølgende refereres der udelukkende til vedkommendes efternavn. Alle engelske begreber noteres fortløbende med kursiv, dog ikke i overskrifter eller citater, derimod kursiveres danske begreber ikke. Referencer til videnskabelige titler og værker anføres med citationstegn i teksten.

Indledning

At sproget ændrer sig, er efterhånden ikke noget nyt, eller noget vi stiller spørgsmålstejn ved længere. Vi optager flere og flere fremmedord i vores ordforråd, og der bliver blandt unge hele tiden skabt nye vendinger, vi må forholde os til. At ordene samtidig enten mister deres betydning eller får en ny, kan vel kun ses som en direkte konsekvens af, at sproget er kontinuerligt og konstant foranderligt?

Sproget ændrer sig ikke ud af det blå, men bliver ansporet af debatter og emner, der florerer i samfundet. Derfor bliver måden, vi bruger sproget på formet i mødet mellem mennesker. Det er noget, der skabes, når vi taler sammen. Sproget kan for så vidt også have indgribende konsekvenser på kulturen og den politiske sfære, når vi bruger det til at tale om os selv og italesætte andre. Sproget kan opfattes som et resultat af samfundsudviklingen og de tendenser, der udspringer i kølvandet herpå, som strækker sig ud og forplanter sig i medierne. Herfra flyder forskellige forståelser ud og bliver en del af den brede offentlige forståelse, for i sidste ende at ændre eller problematisere måden, vi taler om forskellige ting og bruger bestemte begreber på. Et eksempel på dette kunne være den identitetsdebat, der har floreret i samfundet de sidste par år, og som har resulteret i, at vi har ændret måden, vi italesætter minoriteter på. Dette ses i forlængelse af, at sproget konstituerer en virkelighed, vi er nødsaget til at tage stilling til, da denne virkelighed er med til at konstruere identiteter - både på minoritets- og majoritetsniveau. Disse strømninger har blandt andet givet anledning til, at en dansk is-producent har ændret navnet på en klassisk is, og så har Nationalmuseet omlagt deres arktiske udstilling og skiftet ordet 'eskimo' ud med 'inuit'.

Projektet søger at undersøge, hvordan denne sproglige udvikling påvirker formidlingen på kulturinstitutioner, samt institutionernes reaktion og rolle i den identitetspolitiske debat. Med projektet ønsker vi at afdække de kræfter, der er på spil i spændingsfeltet mellem kulturarvsvaretagelse og identitetspolitik, og om samfundstendenser adapteres i kulturinstitutionernes tænkning og formidling.

Heri ligger en undersøgelse af, hvordan de identitetspolitiske strømninger bliver italesat i medierne, om denne italesættelse forankres inde på kulturinstitutionerne, og om det har nogen

betydning for brugerne. Med afsæt i denne undren har vi udformet nedenstående problemformulering:

Problemformulering:

Specialet søger at undersøge, hvordan de identitetspolitiske strømninger påvirker tænkningen hos kulturinstitutionerne, i medierne og hos borgerne i relation til Nationalmuseets omlægning af Arktis udstillingen.

Denne problemformulering ligger som fundament for projektets eksplorative ramme, men strækker sig over et relativt bredt område, der gør, at vi har formuleret tre underspørgsmål, der skal hjælpe til at blotlægge den overordnede problemformulering.

1. Kan vi se en lighed mellem italesættelsen af omlægningen i medierne og måden, borgerne snakker om den på?
2. Kan vi se nogle generelle tænkninger hos kulturinstitutionerne, indenfor identitetspolitik, kulturarv og formidling, der kan opfattes som omlægningens grundlag?
3. Kan vi spore en årsag-virkningssammenhæng mellem borgernes holdning til kulturinstitutionerne og deres rolle i samfundet, og om omlægningen kan siges at ligge i forlængelse af denne?

Problemafgrænsning

Disse underspørgsmål, samt den overordnede problemformulering, sender os altså ind i et tredelt problemfelt. I dette problemfelt er der foretaget tilvalg og fravalg for at komme så tæt på problemet som muligt.

For at blotlægge brugernes forståelse af omlægningen, ser vi os nødsaget til at undersøge begreber som kulturarv og identitetspolitik. Herunder både hvordan brugernes opfattelse af disse begreber forgrener sig i deres forståelse af kulturinstitutionernes rolle i samfundet, men

også fra kulturinstitutionernes perspektiv, og hvordan de arbejder med disse begreber i deres formidling.

Vi har fravalgt et tungt teoretisk kulturformidlingsgrundlag, da vi ønsker at undersøge hvilke motiver, der ligger til grund for formidlingen og ikke nødvendigvis, hvordan formidlingen indskrives sig i forskellige teoretiske paradigmer. Her anser vi det for mere nærværende at undersøge, hvordan begreber som fx kulturarv har indflydelse på formidlingen og hele forståelsen af identitetsbegrebet hos brugerne.

Specialets forskningsdesign kan karakteriseres som et undersøgende *casestudie* med Nationalmuseets omlægning af Arktis udstillingen i Etnografisk Samling som omdrejningspunkt.

Rent metodologisk anvender vi fokusgruppeinterviews for at afdække holdningen til omlægningen af udstillingen blandt brugerne, samt at belyse deres tænkning om kulturarv- og identitetsbegrebet. For at opnå indsigt i kulturinstitutionernes ræsonnement omkring forholdet mellem kulturarvsvaretagelse og identitetspolitikens indflydelse på institutionernes formidling, etablerer vi kontakt til to fagpersoner fra to forskellige og relevante kulturinstitutioner. Afslutningsvis undersøger vi den mediemæssige dækning af museets omlægning med henblik på at undersøge, hvordan omlægningen *frames* i den offentlige debat.

Nationalmuseets omlægning og den moderne identitetspolitik

Under overskriften "Nationalmuseet dropper nu også 'eskimo'" fra den 29. juli 2020 forklarer Kristelig Dagblad, hvordan Nationalmuseets udstilling "Eskimoer og Grønland" skal omlægges med et navneskift til "De Første Folk i Arktis". Med omlægningen indleder Nationalmuseet arbejdet med helt at fjerne ordet 'eskimo' (Larsen, 2020). Overskriften henviser til, at der pågår en verserende debat om italesættelsen af forskellige marginaliserede gruppers identitet. En debat, der også tidligere har været oppe at vende, og som i 2019 blandt andet fik Københavns Universitet til at skifte navn på uddannelsen eskimologi til Grønlandske og Arktiske studier

(Hansen, 2019). Også den danske isproducent, Hansen Is, har aktivt omdøbt deres Eskimo-is til O'Payo (Clante, 2020).

Martin Appelt, der er museumsinspektør, omtaler brugen af 'eskimo' som "pinagtigt" i artiklen, mens folketingsmedlemmet Aaja Chemnitz Larsen mener, at skiftet fra 'eskimo' til 'inuit' er udtryk for en efterspurgt respekt over for det grønlandske folk. I modsætning til Aaja Larsen har Dansk Folkepartis kulturordfører, Pernille Bendixen, indkaldt kulturminister Joy Mogensen til åbent samråd, for at høre, hvad ministerens opfattelse af debatten vedrørende omlægningen er, samt hvilken rolle regeringen skal spille i forbindelse med kulturarvsvaretagernes arbejde (Folketinget, 2021).

Flere instanser i samfundet forholder sig således til den aktuelle debat og tager dermed også stilling til deres respektive indplacering i identitetsdebatten. Men hvordan skal en kulturinstitution, som fx Nationalmuseet, der har til formål at formidle kulturarv og historie forholde sig til denne debat?

Litteraturreview

Tre kernebegreber for den systematiske litteratursøgning

Vores litteraturreview har til hensigt at give et kort og præcist overblik over den eksisterende forskning inden for vores problemfelt vedrørende de identitetspolitiske strømninger, fra mediedækningen til ræsonnementet hos kulturinstitutionerne og kulturforbrugernes perspektiv på tendensen. Som nævnt tidligere tager specialet form som en *casebeskrivelse*, hvor vores arbejde søger at tjene til kortlægningen af Nationalmuseets omlægning af Arktis udstilling. Det sker med henblik på at undersøge de specifikke overvejelser, som kulturinstitutionen har gjort sig ud fra et musealt kulturarvs - og identitetsperspektiv. Derudover skal specialet blotlægge den medierede dækning af udstillingens navneskift, og slutteligt skal specialet undersøge kulturforbrugernes perspektiver på selve omlægningen. Heri ligger også en bredere dækning og belysning af de divergerende refleksioner, der måtte være omkring den mere verserende og generelle samfundsdebat om behandlingen og beskyttelsen af forskellige minoritetsgrupper i samfundet gennem kulturarvsformidlingen. På baggrund af denne argumentation har vi valgt at centrere vores søgning om tre identificerbare kernebegreber: identitet, kulturarv og *framing*.

Hovedvægten af den fremsøgte litteratur er hentet gennem en systematisk søgning efter anerkendt og fagspecifik litteratur gennem søgemaskinen AAU *Primo*, da der her gives adgang til adskillige databaser, efter søgestrengen er tastet ind. Udover *Primo* har vi også anvendt MedieKultur og *Google Scholar*. *Scholar* er blandt andet brugt til at krydstjekke om nogle af de samme kilder fra AAU-søgningerne, også viste sig her. I visse tilfælde har vi også anvendt kædesøgning, dvs. det forhold, at nogle sekundære kilder har arbejdet med kernetekster e.l., hvilket har givet anledning til, at vi har kunne gå fra en tekst til den næste. Fordelen her kan siges at være, at nogle tekster rummer særligt gode referencer, som har været med til give os en bredere forståelse for det emne, der tales ud fra.

Søgestrategi

Vores problemformulering danner rammen for hvilke begreber, der kan isoleres i forhold til opgaven. I det forrige afsnit forklarede vi, at der er tre kernebegreber som skal optræde i

litteraturen: identitet, kulturarv og *framing*. I den forbindelse har vi søgt at gøre vores søgninger så præcise som muligt. Det har vi blandt andet gjort ved at anvende søgemaskinens inklusions-/eksklusionskriterier. Det skal sikre en høj grad af præcision på de kernebegreber, vi leder efter. Nedenfor har vi inddelt de respektive kernebegrebssøgninger med henblik på at illustrere, hvordan vi har søgt og afgrænset. Se figur 1 for et overblik.

Identitet

I den præliminære fase observerede vi, at særligt Francis Fukuyamas arbejde på området havde vundet indpas flere steder i feltet, særligt hans arbejde og teoretisering omkring identitetsbegrebet, den teknologiske udvikling som et værktøj til at understøtte forskellige identitetspolitiske fraktioner og debattens iboende implikationer. Derfor har vi søgt specifikt på Fukuyama og *identity*. Det har blandt andet resulteret i teksten "Why National Identity Matters". Fundet af Fukuyamas *essay* gav anledning til at undersøge muligheden for at inddrage hans værk "Identity - The Demand for Dignity and the Politics of Resentment". Efter en længere søgning på blandt andet *Primo* skiftede vi tilgang og valgte at benytte e-reolen Global, hvilket gjorde det muligt at låne bogen digitalt.

Foruden Fukuyama har vi søgt litteratur, der samler identitetspolitik og etnicitet i søgestrengen: *Identity politics AND ethnicity*, der via AAU *Primo* gav 333 resultater ved brug af følgende inklusionskriterier: *peer reviewed*, tilgængelig online, *open acces*, artikler, kapitler i bøger og bøger. Der er samtidig afgrænset til tidsskrifter, der har emnet som hovedbeskæftigelse, fx "Ethnic and Racial Studies", "Journal of Ethnic and Migration Studies" samt "Ethnicities" og emnerne *ethnic studies*, *ethnicity*, *ethnic identity*, *identity* og *cultural identity*. Denne søgestreng gav blandt andet adgang til tekster fra Mélodine Sommer og Philomena Essed og Sandra Trienekens. Efterfølgende udskiftede vi *ethnicity* med *label**, da vi også ønskede at finde materiale, der kædede identitetspolitik sammen med måden at italesætte minoritetsgrupper på. *Identity politics AND label**-søgningen anvendte de samme inklusionskriterier og resulterede blandt andet i teksterne fra Paul Joshua, Mary Bernstein og Kranendonk, Vermeulen, og van Heelsums tekst. Sammensætningen af disse tre nøglebegreber skal sikre, at teksterne både kæder etiketteringen af etniske minoritetsgrupper sammen med det mere overordnede nøglebegreb vedrørende identitetspolitik.

Kulturarv

I forhold til at søge litteratur frem omkring begrebet kulturarv, forholdt vi os meget åbne og opsøgende, da vi ikke havde nogen hovedteoretiker at gå ud fra. Der blev således foretaget søgninger på henholdsvis "Kulturarv" samt "Kulturarv og kulturpolitik" på AUB's søgemaskine *Primo* og *Google Scholar*. Der er benyttet de samme filtre, som ved søgningen på identitet, for at opnå størst mulig kohærens søgningerne imellem. På søgningen "kulturarv" kommer der på *Primo* 439 søgeresultater og på *Google Scholar* kommer der 23.500 resultater. På søgningen "kulturarv og kulturpolitik" kommer der på *Primo* 19 resultater og på *Google Scholar* kommer der 6.470 resultater. Ud fra denne store mængde artikler, er der ud fra relevans i titlen, blevet valgt omkring 50 artikler ud, som vi har orienteret os i. Og videre herfra har vi luget ud, og fundet ni artikler indenfor området kulturarv og kulturpolitik, der kan anses som relevant i forhold til opgavens fokus.

Det var oprindeligt hensigten, at projektet skulle inddrage litteratur omkring disciplinen kulturformidling, men efter en længere søgeprocess og orientering i diverse artikler, er dette emne blevet valgt fra. Der er blandt andet blevet fravalgt Casper Hvenegaard Rasmussens artikel "Brugerinddragelse og kulturpolitikskvalitet", da dens fokus var centreret omkring, hvordan kulturinstitutionerne kan bevare en høj formidlingskvalitet, når brugerinddragelse er blevet obligatorisk for at få gæster til at besøge kulturinstitutionerne. Der er også blevet fravalgt artikler som "Deltagelsens paradoks", "Det er i mødet det sker - om kulturpolitik og kulturformidling med børn i centrum" samt "Kulturformidling i de regionale kulturaftaler: Demokratiets og deltagelsens kompleksitet", da de også fokuserede på brugerinddragelsen, der for vores projekt er mindre relevant. Herudover var der et andet fokus i kulturformidling, vi også fandt mindre relevant for projektet, nemlig den digitale formidling af kultur. Her er blandt andet blevet fravalgt artikler som "Biblioteker og kunstmuseer som kulturarvsinstitutioner", "Formidling af den lokale kulturarv på nettet" samt "Augmented Reality og Kulturarv".

Framing

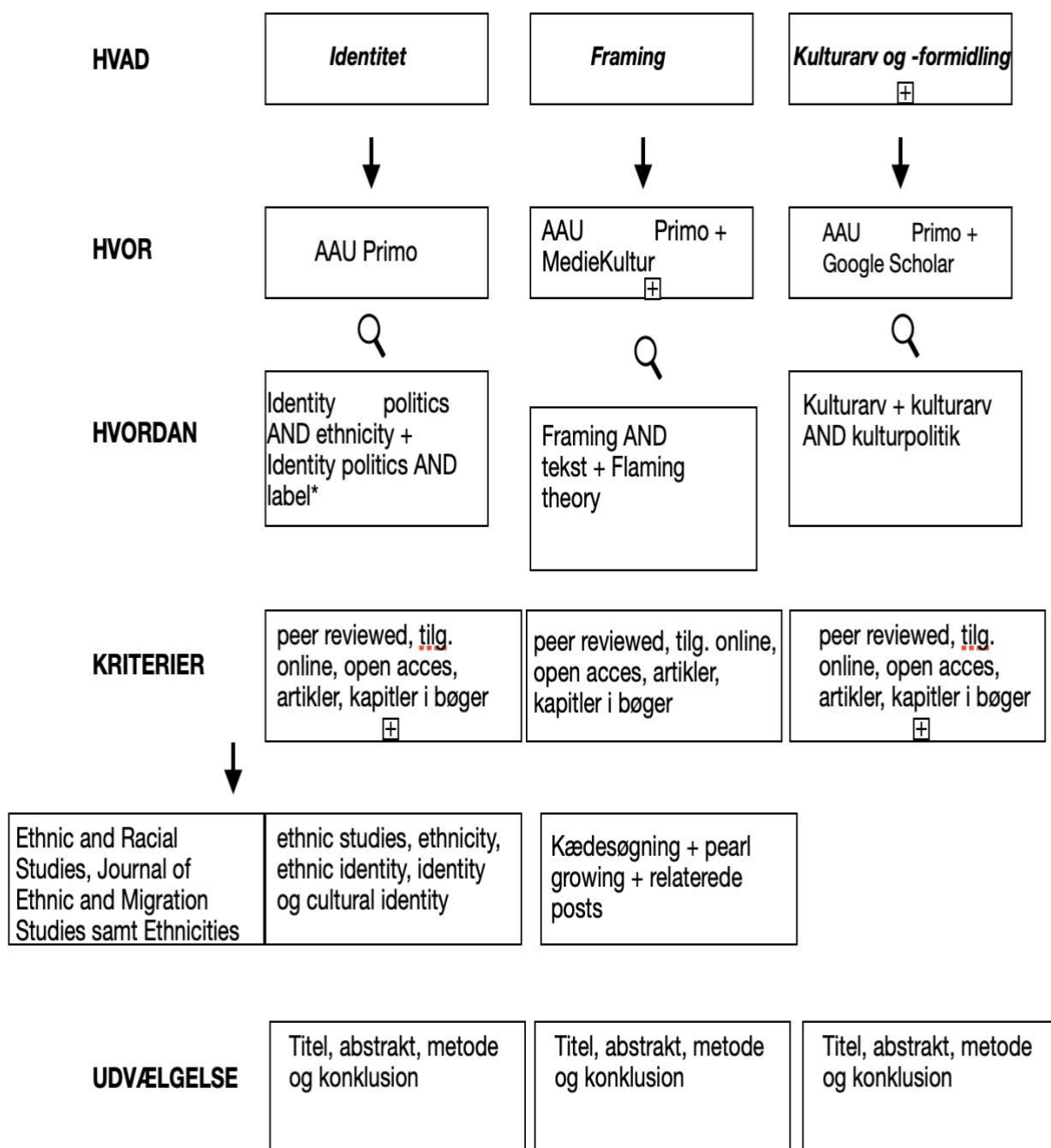
Vi indledte vores søgning omkring *framing* via MedieKultur. Det skyldes, at tidsskriftet specifikt beskæftiger sig med medieforskning, hvorfor det virkede som et nærliggende sted at starte. En søgning på *framing AND* tekst resulterede i Stig Hjarvards introduktion til Entmans kernetekst.

Resultatet foranledigede en specifik frasesøgning på "Framing: Towards a Fractured Paradigm" på AAU *Primo*. Foruden Entman-teksten tilbød selve søgningen en række materiale, der var relevant for den specifikke post. Herfra lokaliserede vi fx Dietram Scheufeles artikel "Framing as a Theory of Media Effects". Fra Entmans originaltekst tog noget af søgningen form som kædesøgning, idet vi blandt andet lokaliserede Tversky og Kahneman samt Sniderman, Brody, og Tetlocks tekst. Ligeledes udledte vi, på samme måde, fra Scheufeles tekst Iyengars arbejde med individuelle *frames* samt hans inddeling i tematiske og episodiske *frames* i nyhedsmediernes dækning. Der er samtidig søgt specifikt efter artikler omkring *framing theory* som post på AAU *Primo*, hvorfra "Political Preference Formation: Competition, Deliberation, and the (Ir)relevance of Framing Effects" er lokaliseret. Denne tekst gav anledning til at dykke ned i Druckmans arbejde, hvorfra Chong og Druckmans samarbejde omkring den offentlige mening og *framing* i artiklen "Framing Theory" blev fundet.

Supplement

Vi har, udover litteratur relateret til de tre overordnede kernebegreber, også gjort brug af Dearing og Rogers' første kapitel i bogen "Agenda-setting". Kapitlet er brugt til at operationalisere *issue*-begrebet. Dearing og Rogers arbejde med *agenda-setting* er præsenteret i forlængelse af studiefaget Politisk Kommunikation og Offentlighed i forbindelse med anden undervisningsgang vedrørende forskellige teorier om mediernes dagsordensættende magt.

Figur 1: Oversigt over søgestrategi

Præsentation af litteratur

Identitet

Mary Bernsteins overblikartikel fra 2005 tilbyder en koncis sammenskrivning af, hvordan identitetspolitikken som forskningsfelt kan forstås. Bernstein forklarer, at R.R. Anspach anvender begrebet identitetspolitik for første gang i 1979. Det sker i forbindelse med en undersøgelse af aktivisme blandt personer med handicap med henblik på at ændre både selvopfattelsen og samfundets idé om personer med handicap (Bernstein, 2005, s. 47). For Bernstein er det en væsentlig pointe, at en undersøgelse af det identitetspolitiske område i sig selv foreskriver en undersøgelse af den skriftlige og billedlige repræsentation af forskellige sociale grupper for at afdække, hvordan samfundets mentale skemaer eller forestillinger om disse grupper opstår og ser ud. Med afsæt i Dobratz og Shanks-Meiles arbejde fra 1997, forklarer Bernstein hvordan kulturelle fortolkninger af strukturelle, politiske ændringer konstrueres gennem følelser og måder, der tales om race, køn, seksualitet og nationalitet på. Disse fortolkninger kan samtidig give anløb til forskellige måder, grupperinger kan mobilisere sig på (Bernstein, 2005, s. 66). Bernstein tilbyder en diakronisk gennemgang af begrebet, men forklarer samtidig hvilke implikationer det identitetspolitiske spørgsmål har med sig, alt afhængig af hvilken historisk tilgang, der tages udgangspunkt i.

Forståelsen af begrebet identitet er for så vidt mangefacetteret og divergerende, ifølge Bernstein. Men den amerikanske politolog Fukuyama anvender i mellemtiden begrebet som et specifikt værktøj til at forstå samtidens politiske bevægelser. Fukuyama forklarer i sit *essay* "Why National Identity Matters", at begrebet i sin essens rummer to retninger. Den ene beror på menneskets egen oplevelse af selvværd og værdighed, mens den anden vedrører den omgivende verdens sociale regler og normer (Fukuyama, 2018a, s. 6). Hos Fukuyama er den nationale identitetsforståelse en vigtig grundpille for legitimiteten af ens eget lands politiske system. Men identitet strækker sig også længere ind i den individuelle og kollektive bevidsthed, som fx i menneskets oplevelse af kultur (Fukuyama, 2018a, s. 8). Med *essayet* tilbyder Fukuyama et interessant indblik i, hvordan den nationale identitetsfølelse er med til at spille en afgørende rolle for vores eksistensgrundlag. *Essayet* rummer en række redskaber, der er med til at lette forståelsen af de forskelligartede argumenter, der opstår i kølvandet på kultur-

og identitetspolitiske problematikker, når fx et folk eller en gruppering italesættes i den offentlige debat.

I sin bog "Identity - The Demand for Dignity and the Politics of Resentment" (2018b) gennemgår Fukuyama, hvordan den moderne forståelse af identitetsbegrebet opstår med udgangspunkt i en kontinuerlig historisk og filosofisk conceptualisering, der bygger på en distinktion mellem menneskets indre og de sociale spilleregler, der udgør det omgivende samfunds strukturelle normativitet. Bogen bruger vi særligt til at lægge de historiske trædesten til at forklare, hvordan begrebet historisk set har udviklet sig, og hvordan identitet kan defineres og på den måde være med til at udvide vores forståelse af arbejdet omkring en social gruppe som 'inuitter' og deres selvforståelse overfor samfundets afbildning.

På trods af, at det kan synes nærliggende, så har vi valgt ikke at inddrage Fukuyamas arbejde og eksemplificering med muslimer som et eksempel på en social gruppering, der italesættes på forskellige måder i debatten. I fx artiklen "Identity, Immigration, And Liberal Democracy" (2006) bliver begrebet om identitet diskuteret med baggrund i islamificeringen og perspektivet på det identitetspolitiske spørgsmål bliver derfor i højere grad en undersøgelse af den proces, som moderniseringen har ført med sig, og hvordan identitet og immigration bliver et biprodukt af denne proces med udgangspunkt i en religiøs bevægelse.

I forhold til den integrerede identitetsforståelse og -følelse afspejles nogle af de samme tanker fra Fukuyama sig hos Szabolcs Pogony. Gennem 51 interviews med ungarere, bosat uden for Ungarn, undersøger han, hvilken betydning statsborgerskabet har for ungarere uden for deres fødeland (Pogony, 2019, s. 975). Pogony konkluderer på baggrund af sine interviews, at passet var et vigtigt værktøj til at forvalte deres nationale identitet. Samtidig viste hans interviews, at ungarere uden for Ungarn pegede på statsborgerskabet som et vigtigt led i deres identitetsforståelse (Pogony, 2019, s. 990). Undersøgelsen kan siges at indikere, at formelle medlemskaber samt offentlig, administrativ anerkendelse er essentiel.

Forståelsen af et iboende tilhørsforhold og den fælles tro på landets mange systemer problematiseres i mellemtiden af Maria Kranendonk, Floris Vermeulen og Anja van Heelsum i artiklen "Unpacking the Identity-to-Politics Link: The Effect of Social Identification on Voting Among Muslim Immigrants in Western Europe" (2018). De undersøger social identifikation og politisk deltagelse blandt muslimske immigranter i Europa. Deres arbejde støtter tesen om, at

identifikation med en social gruppe påvirker den politiske deltagelse for specifikke individer under specifikke omstændigheder. Måske mere relevant er det, at de understreger, at sammenskrivningen af etniske grupperinger baseret på fx deres religiøse overbevisning er et udtryk for en homogen antagelse vedrørende den specifikke gruppe. De argumenterer for, at når diversitet blandt en given social gruppe ignoreres, øges risikoen for stereotypificering og stigmatisering (Kranendonk, Vermeulen & Heelsum, 2018, s. 61).

Etikettering

I forbindelse med specialets fokus på den omlagte udstilling på Nationalmuseet synes det relevant at afsøge sammenhængen mellem identitetspolitik og *labelling*, dvs. det at anvende etiketter til at tale om sociale grupper. I Michael Yellow Birds artikel "What We Want to Be Called: Indigenous Peoples' Perspectives on Racial and Ethnic Identity Labels" (1999) undersøges netop dette, men for den amerikanske befolknings oprindelige folk. Bird undersøger måden, de forholder sig til offentlighedens brug af etniske og racemæssige mærkater til at etikettere dem som befolkningsgruppe. Samtidig kigger Bird på, hvilke implikationer de forskellige etiketter kan have for denne sociale gruppes selv-definition og identitetsforståelse. På trods af artiklens alder så er indsigten og refleksionen omkring den oprindelige befolknings stillingtagen til diskussionen fortsat præsent og vigtig i forhold til specialets problemfelt, da der kan trækkes paralleller til diskussionen om etiketteringen af det arktiske folk.

Philomena Essed og Sandra Trienekens undersøger hollandske avisers dækning af landets multikulturelle sammensætning med udgangspunkt i kulturelle udtryk i forhold til hvid normativitet. I deres undersøgelse påpeger de blandt andet, at den offentlige diskurs vedrørende race/racer i Holland ikke er udpræget eksplicit i den offentlige dækning. De peger også på, at den strukturelle racisme samt dagligdag-racismen i højere grad italesættes som religiøse forskelle, etnisk diversitet og national identitet (Essed & Trienekens, 2018, s. 55). Deres artikel tjener som et interessant indblik i, hvordan integrationen af "fremmede kulturer" i et land opfattes af etnisk-hollandske borgere. Anken i forhold til specialet vil her være, at Essed og Trienekens hovedsageligt centrerer sig om, hvordan en reproduktiv idé, om Holland som en

overlegen euro-civilisation, fører til et oplevet racistisk instrument. Det er i højere grad deres analyse af nationale og kulturelle tilhørsforhold, der er relevant for specialet.

Mélodine Sommier har blandt andet undersøgt kommentarsporet på fire nyhedsartikler fra franske og amerikanske aviser vedrørende fodboldspilleren Antoine Griezmanns *blackface-opslag* på Twitter. I artiklen ““How ELSE are you supposed to dress up like a Black Guy??: negotiating accusations of Blackface in online newspaper comments” foretager Sommier en tematisk analyse af kommentarsporet. Analysen vidnede om, at der var tre strategier på spil, når det kom til at forsvare Griezmanns *blackface-opslag* og beskyldningerne om racisme. I forlængelse af Sommiers udfoldelse af Griezmann-sagen og forbindelsen mellem strategier, der bruges til at argumentere til fordel for Griezmanns opslag, så arbejder Joshua Paul med bevægelsen *#AllLivesMatter* (ALM). Pauls teori i artiklen “Not Black and White, but Black and Red: Anti-identity identity politics and *#AllLivesMatter*” er interessant i den forstand, at han argumenterer for, at bevægelser som ALM er udtryk for anti-bevægelser, idet sådanne bevægelser bevidst arbejder for at inkorporere en oppositionel retorik til de race- og identitetsmæssige emner og debatter, der rører på sig. Problemet kan i mellemtiden siges at være, at der ligger en latent form for post-racistisk, sproglig elastik i måden, der tales om disse emner (Paul, 2019, s. 5).

Modsat Pauls udlægning af de sociale fraktioner, der mobiliserer sig med et postracielt udgangspunkt, findes der også grupperinger, der har navngivet den holdningsbaserede sprogfornyelse med dysfemismen politisk korrekthed. I det dansksproglige tidsskrift *Mål og Mæle* skrev Pernille Jermiin Frost et indlæg i 1997 om et amerikansk tilfælde, hvor en antropologisk professor undlod at inddrage og sidestille udviklingslæren med skabelsesberetning. Dette blev anset som et udtryk for diskrimination og eksklusion af et mindretal blandt de deltagende elever (Frost, 1997, s. 12). For Frost kan begrebet politisk korrekthed siges at dække over en form for moralsk korrekthed for korrekthedens skyld (1997, s. 11). Vigtigheden kan siges at være lokaliseret i spørgsmålet om, hvorvidt den omdiskuterede asymmetri i ethvert kontekstuel eksempel kan retfærdiggøres, og hvordan den i så fald skal retfærdiggøres? Det handler altså om de forskellige positioneringers indlagte ideologi i sproget. Et argument, der taler for en aktiv selektion og forståelse af ordenes kontekstuelle betydning kan hentes hos Roland Barthes, idet han skubbede til ideen om, at det skrevne ord havde

mening i sig selv. Barthes frigjorde dermed forfatterens allestedsnærværende og bestemmende væsen i 1960'erne med værket "Death of the Author". Læseren var nu overladt til at fortolke indholdet selv. Mennesket var blevet centrum for, hvordan det skrevne skal forstås (Barthes, 1977, s. 147-148). Barthes afskrev dermed ideen om, at det skrevne ords mening ikke er noget i sig selv, men udelukkende afhænger af fortolkeren. I kontrast til denne opfattelse forklarer Søren Rud i sin bog "Colonialism In Greenland", at vores forståelse af befolkningsgrupper, som blandt andet det arktiske folk, til enhver tid vil være rundet af en langvarig og historisk måde at tale om bestemte "fremmede" befolkningsgrupper på. En italesættelse, som er farvet af en postkolonial og vestlig repræsentation (Rud, 2017, s. 11).

Framing

I 2015 gav Stig Hjarvard et udførligt indblik i en af de klassiske kernetekster i forbindelse med *framing*-begrebet. I sin artikel "Framing: Introduktion til et begreb og en klassisk tekst" (2015) dissekerer Hjarvard Robert Entmans klassiske tekst, og forklarer begrebets ophav og implikationer. I artiklen gives der ligeledes et indblik i de forskellige videnskabelige aftapninger, der har været af begrebet inden for medie- og kommunikationsforskningen men også i sociologien med fx Iyengar og Scheufele. De advarer blandt andet mod, at *framing* bliver et udvandet begreb, der sidestilles med øvrige deskriptive kategorier (Hjarvard, 2015, s. 109). På trods af Hjarvards grundige forklaring og udfoldelse af begrebet, så er det fortsat relevant at inddrage den oprindelige kernetekst, da den primære definition findes her. Samtidig foreligger der også i kerneteksten en præcis konceptualisering af *framing*-begrebet, som et analytisk rammeværktøj, der kan bruges til at stadfæste, hvordan *frames* bliver en indoptaget og manifesterende del af tekster i bred forstand, samt hvordan *framing* påvirker tænkningen hos modtageren (Entman, 1993, s. 52-54). I sin diskussion af *framing*-begrebets potentielle magt trækker Entman på Amos Tversky og Daniel Kahnemans eksperiment fra 1984. I deres artikel "Choices, Values, And Frames" (1984) undersøger de, hvordan forskellige sproglige struktureringer, ordvalg o.l. er med til at forme modtagernes opfattelse af specifikke emner. I stil med Tversky og Kahneman slutter Paul Sniderman, Richard Brody og Philip Tetlock i deres artikel "Reasoning and choice: Explorations in Political Psychology" (1991), at *framing*-effektens magt ligger i muligheden for at sløre noget information og fremhæve andet.

Iyengar referer også tilbage til Tversky og Kahnemans arbejde i flere af hans tekster, blandt andet i "Television News and Citizens' Explanations of National Affairs" (1987). Iyengar arbejder her med ideen om, at den offentlige mening langt fra kan beskrives som universelt oplyst. Dog rummer mennesket en kausal opfattelse af den politiske verden, der gør os i stand til at reagere spontant baseret på, hvordan vi føler omkring specifikke emner. Vores emotionelle standpunkt er dog stærkt influeret af mediernes påvirkning, påpeger han (Iyengar, 1987, s. 815). James Druckman arbejder med samme tese omkring individernes spontane oplevelse af verden i artiklen "Political Preference Formation: Competition, Deliberation, and the (Ir)relevance of Framing Effects" (2004). Dog arbejder han med en mere stringent idé om, at mennesket ikke besidder evnen til at handle rationelt set i lyset af *framing*-effektens implikationer.

Dietram Scheufele har, i stil med Iyengars pointe omkring individers tænkning om diverse emner, et interessant argument, som han præsenterer i artiklen "Framing as a Theory of Media Effects" fra 1999. Scheufele argumenterer for, at medierne kan anskues ud fra en konstruktivistisk og interaktiv medie-effektmodel. Omend det lyder noget abstrakt, så betyder det, at modtagerne af en given medietekst er afhængige af en version af virkeligheden, som både bygger på personlige oplevelser, interaktioner og en fortolkning af den præsenterede, medierede virkelighed (Scheufele, 1999, s. 106). En teori, som Druckman synes at læne sig op ad, når han i sine afsluttende bemærkninger forklarer, at individers forskellige præferencer afhænger af den præsenterede virkelighed og de variationer, der måtte ligge i de forskellige typer af *frames*, som er med til at repræsentere denne virkelighed (Druckman, 2004, s. 685).

Druckman har i sit arbejde med Dennis Chong undersøgt, hvordan viden og information er den vigtigste faktor i spørgsmålet om offentlige diskussioner. At blive udsat for information og forskelligartede argumenter øger kvaliteten af diverse diskussioner. De har særligt en tese, der tager sig relevant ud for specialets problemfelt. De argumenterer for, at personer, der er godt informeret, er mindre tilbøjelige til at blive påvirket af, hvordan andre personer *framer* specifikke problemstillinger for dem. De nedlægger en mindre anke i samme argument, idet de påpeger, at det ikke er nok at have meninger i et demokrati, det er også vigtigt, at vi som diskuterende individer balancerer vores stærke holdninger med evnen til at være fleksible og fordomsfri (Chong & Druckman, 2007, s. 121).

Kulturarv

Poul Ferland giver med sin bog "Kulturarv og -gæld" fra 2018 en introduktion til begrebet kulturarv. Han skriver eksplicit, han ikke vil sætte det i sammenhæng med kulturinstitutionerne og deres opgave med at formidle denne, men ser på begrebet i sig selv som et løserevet og selvstændigt fænomen (Ferland, 2018, s. 12). Han sætter det i en historisk, politisk og filosofisk kontekst. Samtidig har han i bogen introduktioner til andre teoretikere, der også har beskæftiget sig med kulturarv som begreb, og flere af dem har vi også med senere i litteraturreviewet.

Materiel og immateriel kulturarv

Ligesom Ferland, der kalder kulturarv for et nyt *buzzword*, skriver Bernard Eric Jensen også, at kulturarv som begreb er steget eksponentielt i popularitet de seneste 20 år. Jensen, der er mag.art i historie, beskæftiger sig særligt med forskning i spændingsfeltet mellem kulturarvsvaretagelse og demokratisk dannelse (gads forlag, 2021). Han bemærkede allerede i sin artikel "At forvalte kulturarv - en identitetspolitisk arbejds- og kampplads" fra 2006, hvordan begrebet kulturarv har fået en stigende betydning i det danske sprog. Jensen starter med at gå semantisk til værks for at dechifrere ordet og dets betydning og starter med at se på hvilke konnotationer og denotationer, de to ord bærer med sig. Herefter bevæger han sig ind på, hvilke varetagelsesmuligheder kulturarven indebærer, og her peger han samtidig på, at der er to former for kulturarv; den immaterielle kulturarv og den materielle. Den materielle kulturarv består af artefakter og kulturlandskaber, og den immaterielle kulturarv skabes af betydningsdannelser. I den immaterielle kulturarv spiller museerne en meget lille rolle, da betydningsdannelser bliver skabt i samfundet, i familierne, på uddannelserne og selvfølgelig i massemedierne (Jensen, 2006, s. 43).

Denne skelnen mellem immateriel og materiel kulturarv går igen hos alle forskere på området. Men for lige at vende tilbage til den materielle kulturarv, og hvad dette begreb indebærer, kan vi se mod Torben Witt, mag.art. i etnologi og museumsdirektør for Aalborg Historiske Museum. Han forsøger også at komme nærmere ind på, hvad ordet "kulturarv" indebærer i hans tekst "Kulturarv - hvad taler vi om?" fra 1998. Her bryder han, ligesom Jensen, ordet op i de to oprindelige stammer "kultur" og "arv" (Witt, 1998, s. 18), og benytter sig blandt andet af en

salme af Johannes V. Jensen for at se nærmere på den arv, der er tale om, og peger her på det danske kulturlandskab som den konkrete arv i begrebet kulturarv (Witt, 1998, s. 19). Til at belyse ordet kultur benytter han sig blandt andet af den amerikanske antropolog Edward Sapir, og argumenterer for, at den immaterielle forståelse af begrebet ligger i denne første del af det sammensatte ord, altså kultur (Witt, 1998, s. 20). Her ser vi også Witt foretage en klar skelnen mellem den materielle og immaterielle kulturarv. Witt argumenterer samtidig for, at museumslovens paragraf 1 og 2 er alt for diffuse i forhold til overhovedet at sige noget om, hvorvidt kulturarven skal forstås som værende materiel eller immateriel (1998, s. 21).

Konservator og Lektor på Institut for Konservering, Beate Knuth Federspiel, skriver i sin artikel "Kulturarv – et begreb til forhandling" (2012), at skellet mellem immateriel og materiel kulturarv er blevet særligt tydelig i befolkningen over de sidste fem år. Her skriver hun, at for fem år siden, var forståelsen af kulturarven, at den kunne bruges til noget. At der er tale om en fortælling, der kan give en forståelse af identitet og ophav. (Federspiel, 2012, s. 7). Hvorimod der nu er en bredere forståelse af begrebet, der kan rumme håndgribelige ting, steder og det levede liv.

Federspiel sætter kulturarvsbegrebet ind i en diskursiv teoretisk kontekst og peger på, at kulturarv er en flydende betegnelse, der skal fyldes med mening gennem diskurser (2012, s. 7). Dette besværliggør dog søgen mod en definition, da det på denne måde vil være afgørende for hvilken diskurs, der definerer begrebet. Derimod peger dette på, at kulturarv er et flydende begreb, der over tid ændrer betydning. Her er det dog vigtigt at have for øje, at Federspiel laver skellet mellem materiel og immateriel kulturarv, og mener, at den immaterielle kulturarv vil være umulig at fastfryse, da den er skabt af menneskers praksisser, hvorimod den materielle kulturarv bedre kan tåle denne statiske status (2012, s. 14).

Kulturarven er i fare

Der er forskellige forskere, der peger på, at man snakker om kulturarven, som om det er en truet art. Eksempelvis den norske forsker Anne Eriksen der i sin artikel "Kulturarv og Kulturarvinger" fra 2009, peger på, at en flytning af samlinger fra det norske Nationalgalleri og flytning af Vikingskibe har sat kulturarven under pres (Eriksen, 2009, s. 474). Her

ekspliciterer hun problemstillingen, der ligger i at gøre kulturarven tilgængelig for flest mulige, samtidig med at man bevarer en vis kvalitet og troværdighed overfor samlingerne (Eriksen, 2009, s. 474). Hun problematiserer ydermere, at det ikke er konkret, hvem denne "arv" skal gå til. Og med et stigende etnisk samfund, er det muligt, man skal revurdere om kulturarven skal se ud, som den gør nu.

En anden der også har bemærket, hvordan vi italesætter denne kulturarv som noget truet, er Mads Daugbjerg, der peger på, at en autoritativ og normativ tilgang til kulturarven skyldes frygt for, at den forvitrer mellem fingrene på os. Daugbjerg forklarer i sin artikel "Kulturarvens grundspænding - mellem nationale og globale strømme" fra 2011, at kulturarven omtales som truet og noget, der skal reddes. Såvel sproget man bruger om kulturarven - sikrer den danske kulturarv, bevaringsværdigt, truede arter osv. - som tankegangen, er gennemsyret af denne frygt (Daugbjerg, 2011, s. 19). Samtidig peger Daugbjerg hen mod kulturarv som en national fælles forståelse. Her peger han på, at museerne som moderne institutioner blev byggestenene i de nationale fællesskaber, vi i dag ikke stiller spørgsmål til, men som vi ser som suveræne historier og fortællinger om landets og folkets dannelse (Daugbjerg, 2011, s. 11).

Kulturarv og identitet

Niels D. Lund, Lektor på Institut for Kommunikation på Københavns Universitet, har seks måder at tænke kulturarv på: Reaktion på samfundsmoderniseringen, identitets- og erindringspolitik, rummeligere historiebegreb, institutionel vækst, globalisering og kulturarvsturisme (Lund, 2017, s. 8). Dykker vi ned i det, Lund kalder for identitets- og erindringspolitikken, så bliver der her lagt vægt på, at søgen efter identitet kan skyldes store forandringer i samfundet. Samtidig kan der ses et øget fokus på menneskerettigheder og minoriteters vilkår, hvilket kan siges at være et opbrud med tidligere enhedskulturer og tidligere etablerede grupperinger (Lund, 2017, s. 9). Hertil mener Lund også, at historien kommer til at spille en central rolle i identiteten og kulturarven, da det er historien, der fastholder det erindringsfællesskab, vi bruger til at identificere os med (Lund, 2017, s. 9). Forståelsen af kulturarv som noget konstant foranderligt, som vi blandt andet også ser hos Federspiel, tilslutter Lund sig. Han mener blandt andet, at kulturarv er tidsmæssigt relativt, da mennesker ikke har haft samme syn på fortid og historie (Lund, 2017, s. 14). Her kan man altså

samtidig tillægge den materielle kulturarv en vis foranderlighed, ligesom Federspiel tillægger den immaterielle kulturarv, da det på sin vis er tilfældigt, hvad der har overlevet og er blevet overleveret til nutiden, og som den dag i dag indgår i kulturarven.

I forlængelse af identitet og kulturarv skriver Niels Kayser Nielsen sig ind i dette felt med artiklen "National identitet, kulturarv og kulturelt demokrati" fra 2011, hvor han blandt andet argumenterer for, at de nationalismebegreber man i Danmark var vidne til i 1800-tallet, har haft stor betydning på vores kulturarv og vores kulturelle demokrati (Nielsen, 2011, 141). Her mener han, at det er en grundtanke og et grundvilkår, at for at indgå i et kulturelt demokrati må man være en del af en integreret national identitet (Nielsen, 2011, 141). Han peger på, at der i alle samfund vil være minoriteter, der holdes uden for en national grundfortælling, som bygger på en enhedskultur, der overser kulturelle forskelligheder. Her ser han mod Sverige, der har en mere kompleks kulturarv end Danmark, og mener, at man er nødsaget til at se et kulturelt demokrati og en kulturarv, som nye og komplekse begreber, der skal kunne rumme de kulturelle forskelligheder et moderne samfund består af (Nielsen, 2011, 155).

Metode

Metodeafsnittet falder i fire dele og har til formål at redegøre og argumentere for valg af metoder. Første del er vores videnskabsteoretiske afsæt, der skal tilvejebringe klarhed, om hvilket videnskabsteoretisk-paradigme projektet skriver sig ind i. Herefter redegør vi for metodevalget af fokusgrupper, samt en præsentation af respondenterne der har medvirket i de to fokusgrupper. Efterfølgende præsenterer vi det kvalitative interview som metode samt de to fagpersoner, der er blevet interviewet. Og sidst redegør vi for, hvordan vi har kodet vores indsamlede datamateriale, samt hvad disse koder har bidraget med.

Videnskabsteoretisk afsæt

På baggrund af specialets fokus samt teoretiske såvel som metodiske ståsted anser vi dets indplacering i en epistemologisk - eller erkendelsesteoretisk konstruktivisme. Vi opererer dermed ud fra en erkendelse af virkeligheden som indeholdende fænomener, der er formet og konstrueret af de sociale praksisser, der omgiver disse fænomener. Samfundsudviklingen, og for så vidt også den videnskabelige udvikling, giver grobund for at tale om den erkendelsesteoretiske konstruktivisme med hensyn til den samfundsmæssige virkelighed. Samfundets udvikling rejser nye spørgsmål i forhold til historieskrivningen, og så tilbyder den, ifølge Søren Kjørup, nogle nye instrumenter, der får historien til at fremtræde på en bestemt måde i vores erkendelse (2012, s. 165). En erkendelse af, at vores viden om kulturelle kategorier samt sociale og psykiske forhold fremstår som konstruktioner for os (Kjørup, 2012, s. 164). Vores oplevede virkelighed er, som Kjørup formulerer det med afsæt i Immanuel Kant: "(...) forankret i hvert enkelt menneskes sanse- og begrebsapparat" (2012, s. 168). Der hersker ikke en primær og absolut beskrivelse af verden. Verden er ikke på én måde. Men der findes til gengæld visse typer af beskrivelser, som ofte bruges som en form for basisbeskrivelse af verden. Dvs. nogle beskrivelser, som typisk bruges i forskellige sammenhænge. Det ses fx, når dagligdagssprogets beskrivelser af verden optages af videnskaberne. Det illustrerer, at sproget i sig selv er konstruktioner - og verden dermed er beskrevet og som sådan altid sprogligt konstrueret (Kjørup, 2012, s. 177).

Specialets fokus er netop en undersøgelse af, hvordan sproget influerer på vores måde at italesætte, ræsonnere og argumentere omkring identitetspolitik. Det videnskabsteoretiske afsæt har dermed også nogle afledte konsekvenser for den data, som vores arbejde tilvejebringer i den forstand, at vores teoretiske og metodiske perspektiv rummer nogle implikationer. Det betyder, at dataindsamlingen fra fx fokusgruppeinterviewene tager sig forskelligt ud, alt afhængig af hvilken videnskabsteoretisk ramme man, som undersøger, anskuer fænomenet indenfor (Justesen & Mik-Meyer, 2010 s. 80). I en konstruktivistisk tradition opfattes fokusgrupper som en god metode til at fremanalysere den kompleksitet, der opstår i gruppekonstellationer. I dette perspektiv vil det hovedsageligt være de sociale og processuelle aspekter, der undersøges (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 91). Det handler i høj grad om, at der er fokus på, hvordan vores deltagere kontinuerligt orienterer sig mod og efter hinanden i en meningsudveksling. På den måde kan den konstruktivistiske tradition siges at undersøge, hvordan interaktionen i en relativ iscenesat sammenhæng også er med til at afspejle nogle af de mekanismer og kulturelle processer, der er i spil uden for denne iscenesættelse. Vi har valgt at kombinere fokusgruppeinterviewet med et kvalitativt, individuelt interview, der består af to repræsentanter for den institutionelle kulturpraksis. Det skyldes, at vi dels er interesserede i at undersøge de identitetspolitiske strømninger som fænomen, men også de administrative valg om at ændre formidlingen i en udstilling, samt hvordan det ser ud, når divergerende interesser støder mod hinanden, mens dominerende samfundsfortællinger påvirker de aktører, der opererer inden for dette felt. Implikationerne for det individuelle interview hviler dermed på en forståelse af, at mennesket er en social aktør, der ofte justerer sine handlinger, så de passer ind i den nye sociale kontekst, som interviewsituationen er. Vi er derfor interesserede i at undersøge den flertydighed og ustabilitet, der kan siges at være på spil, når det handler om identitetspolitik og Nationalmuseets omlægning (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 66-67).

Den verden, som fx vores respondenter oplever, består af en række aktiviteter i et tidsligt forløb. Her handler det om marginaliserede grupper, der mobiliserer sig og grupperinger, der beskriver bestemte forhold, og som italesættes gennem sproget i fx medierne. Beskrivelser som ikke i sig selv kan siges at udgøre nogen definitiv, virkelig verden, men blot fremstår som et sæt af fremtrædende basisbeskrivelser af en verden, som den giver sig ud for dem. Det skyldes netop, at de oplever den gennem forskellige filtre, i måden de sanser og erkender verden på

(Kjørup, 2012, s. 168). Denne erkendelse vil alt andet lige variere, da det også handler om, hvordan sproget bruges i forbindelse med de handlinger, der, mere eller mindre bevidst, præger dagligdagens indhold. Alle de valg, fravalg, rutiner, vaner osv. er således med til at sørge for, at vi tilskriver verden, som den giver sig ud for os, på en bestemt måde. Det vil alt andet lige foranledige forskellige udlægninger, forståelser og tolkninger af verden og dens fænomener.

Fokusgruppeinterview

For at opnå et indblik i kulturforbrugerens syn på Nationalmuseets omlægning af Etnografisk Samling og museernes rolle som formidler af en fælles kulturarv, har vi foretaget to fokusgruppeinterviews. De har til formål at give indblik i og belyse både kulturforbrugerens forventninger til museernes formidlingsrolle generelt, samt deres syn på den identitetspolitiske debat, der flourer i samfundet. Nedenfor redegøres der for vores metodiske overvejelser, hvilket udmunder i en refleksion omkring udarbejdelsen af det konkrete undersøgelsesdesign i forbindelse med de afholdte fokusgruppeinterviews.

På trods af de nationale lempelser fra 1. marts 2021, så er forsamlingsloftet fortsat låst på fem personer, hvad angår aktivitet udover udendørs idræts- og foreningsaktiviteter i organiseret regi. Vi har derfor, på baggrund af de nationale restriktioner i forbindelse med COVID-19 situationen i Danmark, valgt, at specialets fokusgruppeinterviews udføres digitalt.

Metodens implikationer

Metoden har til formål at tilvejebringe kvalitativt datamateriale på baggrund af gruppens deltagere og deres indbyrdes argumentationsudveksling og samtalens potentielle diskuterende format. Samtalen er styret af os, og centrerer sig omkring et sæt af udvalgte og på forhånd definerede temaer. Det giver os mulighed for at undersøge dialogen og interaktionen i gruppen, herunder respondenternes respons på vores spørgsmål og de øvrige deltageres måde at reagere og svare på (Bryman, 2016, s. 78-79). Bryman pointerer, at metoden giver et indblik i, hvorfor vores respondenter føler, som de gør (2016, s. 503). På denne måde kan man observere, hvorfor respondenterne ændrer i deres svar i løbet af interviewet, hvilket ikke ville være muligt i et klassisk en-til-en interview (Brymann, 2016, s. 503). Dette betyder endvidere, at deltagerne får mulighed for at argumentere for deres holdninger, hvilket tilbyder en mere

dybdegående dataindsamling (Brymann, 2016, s. 503). Når deltagerne har mulighed for at argumentere overfor hinanden, har vi mulighed for afslutningsvis at sætte nogle budskaber mere på spidsen, end man ville kunne i et traditionelt interview.

Forskningslitteraturen på området vedrørende fokusgruppeinterviews kommer med forskellige bud på, hvordan de praktiske forhold omkring interviewene kan tage sig ud. Bryman forklarer, at der på tværs af litteraturen tegner sig et billede af, at en gruppe for så vidt bør udgøres af minimum fire personer, mens den gennemsnitlige tendens for antallet af fokusgrupper rangerer fra otte og op til 15 (Bryman, 2016, s. 503-504). Årsagen til, at det er relevant med flere grupper skyldes, at sammensætningen i en gruppe ikke nødvendigvis møder de behov, vi har som undersøgere, i forhold til at få besvaret vores undersøgelsesspørgsmål. Dog er det en vigtig pointe, at for mange grupper også kan give komplikationer i form af omfattende datamateriale, der ikke nødvendigvis bidrager med ny viden, når det holdes op mod tidligere interviews.

Bryman forklarer, med afsæt i Calder, at når undersøgeren har en idé om, hvad den efterfølgende gruppe vil svare, så foreligger der i princippet nok data. Livingstone og Lunt havde samme tilgang, men valgte at lade datamætning være deres kriterie for indsamlingen, dvs. når fokusgruppens kommentarer og mønstre i dialoger, holdninger o.l. begyndte at være tydelige, og mængden af ny information var minimal, så stoppede de indsamlingen (Bryman, 2016, s. 505). Det er dog værd at bemærke, at fokusgrupper og behandlingen heraf - rekruttering, optagelse, transskription osv. - er tidskrævende. Bryman pointerer samtidig, at mange af de oplistede studier fra blandt andet Morgan og Spanish, Schlesinger og Kitzinger, der har henholdsvis ni, 14 og 52 fokusgrupper ikke lader sig translateres til mindre studier (2016, s. 506). Det handler om at retfærdiggøre de valg, der træffes. Specialet slægter således ikke på den samme sammensætning i forhold til antal grupper osv. som tidligere unikke studier.

Nanna Mik-Meyer og Lise Justesen forklarer, at store gruppers fordel er et stort sæt datamateriale, hvilket egner sig godt til analyser af mange forskellige udsagn, mens mindre grupperinger primært har interaktionen som omdrejningspunkt (2010, s. 83). For specialet er der tale om en dynamisk afvejning, da både de individuelle udsagn er vigtige i forbindelse med at afdække, hvordan respondenterne forholder sig til temaerne. Men også interaktionen er

vigtig for at undersøge, hvordan respondenterne reagerer på de forskellige argumenter og modargumenter, som samtalerne giver anledning til. Vi har derfor valgt at sigte efter en middelstor gruppesammensætning bestående af fem til syv deltagere, fordelt på to fokusgrupper. Det skal blandt andet sikre muligheden for en bred interaktion mellem deltagerne med mulighed for at komme omkring de enkelte udsagn.

Gruppen vil blive bedt om at forholde sig til en række spørgsmål, der er struktureret med afsæt i spørgeguidens fire temaer, se bilag 19. Fremgangen vil være semistruktureret i den forstand, at temaerne er udgangspunktet for gruppeudvekslingen, mens der er plads til, at samtalen kan udfolde sig udover det stillede spørgsmål (Bryman, 2016, s. 78-79). Vores involvering kommer som udgangspunkt til at fungere som moderatorer for samtalen og diskussionen, og vores primære rolle er at præsentere emnerne, der skal diskuteres. Hvis samtalen løber ud af en tangent, vil vi få brug for at refokusere den, men her mener Brymann, man skal være forsigtig med ikke at få lukket for tidligt ned for fremtidige diskussioner i interviewet (2016, s. 508).

Specialets metodiske fordringer og udfordringer rækker også ind i spørgsmålet om *sampling* - eller stikprøve. I udgangspunktet er det afgørende for opgaven, at den sammensatte stikprøve, vi undersøger, afspejler den del af befolkningen, vi ønsker at undersøge. Med afsæt i den del af opgavens problemformulering og underspørgsmål, der vedrører kulturforbrugerne, peger vi på, at vi er interesserede i så bred en demografisk sammensætning som mulig. Men når vi udsender via Facebook og gennem vores eget netværk kommer vores *sampling* på den ene eller anden måde til at afspejle kontakter, vi på forhånd har et vist kendskab til; primært, sekundært eller perifert. Det betyder samtidig, at vores strategi ikke tillader alle enheder i populationen at have lige stor sandsynlighed for at deltage i fokusgruppeinterviewene. Det kan samtidig heller ikke forventes, at vi kan generalisere på baggrund af respondenternes udsagn (Bryman, 2016, s. 187). Det havde derfor været mere fordelagtigt, hvis respondenterne var udtrukket som repræsentative *samples* fra en population ved hjælp af simpel tilfældig udvælgelse (Bryman, 2016, s. 410).

Sammensætningen af fokusgrupperne

Med problemformuleringen som referencepunkt hviler sammensætningen af grupperne på overvejelsen om, hvem skal deltage i gruppen og hvorfor. Vi ønsker at arbejde med en vis

heterogenitet i gruppesammensætningen. I rekrutteringen er det derfor vigtigt, at de sociodemografiske informationer varierer. Indledningsvis havde vi i udarbejdelsen af vores undersøgelsesdesign en idé om, at vi ville sammensætte grupperne ud fra nogle identitetsteoretiske overvejelser, hvilket skulle resultere i fire grupper fordelt som to etnisk-danske og to etnisk-grønlandske grupper. De skulle ikke sammenlægges grundet risikoen for, at nogle af deltagerne formentlig ville føle sig begrænset af, hvordan emnet kunne italesættes, og på den baggrund undlade at svare oprigtigt. Det har dog ikke været muligt at sammensætte nogle etnisk-grønlandske fokusgrupper. Vi allierede os med Det Grønlandske Hus i København (DGH), der grundet COVID-19 holder lukket. DGH skulle hjælpe med kontakten til herboende grønlændere. Men ifølge deres regelsæt måtte de dog ikke sætte os direkte i forbindelse med brugerne af mødestedet, hvorfor vi efterfølgende forsøgte at kontakte Grønlandske og Arktiske studier på KU gennem fakultetets kontakt til Uddannelse og Studerende. De vendte dog aldrig tilbage. Vi kontaktede også en lang række grupper via Facebook, herunder Venner af Det Grønlandske Hus i København, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Aarhus og Odense samt Nordatlantisk Hus. Vi har også rettet henvendelse via Grønlandske og Arktiske Studiers interne sider, såvel som rettet henvendelse til Den Grønlandske Repræsentation, der har delt vores efterspørgsel. Ligeledes har vi indledt en dialog med brugere af gruppen Kalaallit/grønlændere I Kbh-miut. Vi har desværre måttet konkludere, at det ikke har været muligt at sammensætte to etnisk-grønlandske grupperinger på baggrund af manglende henvendelser. Desuagtet den manglende respons fra herboende grønlændere havde vi fortsat et ønske om, at de personer, der meldte sig som deltagere, i videst muligt omfang ikke klyngede sig sammen i et geografisk område. Derudover havde vi et ønske om, at sammensætningen af mænd og kvinder var afbalanceret. Deltagernes beskæftigelse måtte ligeledes godt variere med henblik på at sikre en bred sammensætning.

For at kunne deltage og svare på spørgsmålene skulle informanterne have en vis form for interesse i emnet kulturinstitutioner og kulturarv samt mulighed for at afgive en samtykkeerklæring, se evt. bilag 18, hvorfor deltagelsesalderen starter fra 18 år. Vi ønskede så forskellige generationelle perspektiver som muligt, hvorfor der i princippet ikke er fastsat en øvre grænse for deltagelse. I forlængelse heraf er det vigtigt at notere, at rekrutteringen udelukkende kan foregå digitalt grundet de nationale restriktioner. Det var derfor et krav, at deltagerne har mulighed for at deltage online og godtager, at interviewene optages.

Forud for rekrutteringen havde vi en antagelse om, at vi ville se flest henvendelser fra de 25-34-årige, dels på grund af vores egne interne netværker på de sociale platforme, men også fordi befolkningens daglige brug af digitale og medierelaterede aktiviteter varierer afhængigt af alderen. Vi ved fra Slots- og Kulturstyrelsens rapporter, at brugsfrekvens på blandt andet Facebook falder i takt med alderen (2020a, s. 6). 78 procent af den nævnte gruppe bruger Facebook dagligt eller flere gange dagligt, mens de 35-54-årige har en brugsfrekvens på 69 procent. Efter 54 år falder anvendelsen betragteligt (Slots- og Kulturstyrelsen, 2020b, s. 19).

Vi endte med at rekruttere fem respondenter til fokusgruppe 1 og seks til fokusgruppe 2. Sammensætningen på tværs af køn har en overvægt af mandlige deltagere med kun to kvindelige.

Præsentation af fokusgruppedeltagerne

Fokusgruppe 1:

1. **Kristian**, 34 år, bor i Holbæk og studerer til dagligt journalistik ved RUC.
2. **Lars J**, 55 år, bor i Korsør og arbejder til dagligt som murerfaglærer ved ZBC i Slagelse.
3. **Simon**, 35 år, bor på Amager, og har en cand. mag i dansk.
4. **Lars C**, 27 år, bor i Slagelse. Han læser til pædagogisk assistent og arbejder sideløbende som omsorgshjælper for børn med autisme.
5. **Peter**, 29 år, bor på Nørrebro i København. Han er uddannet fra CBS i engelsk og kommunikation, og arbejder til dagligt som kommunikationsmedarbejder i Diabetesforeningen.

Fokusgruppe 2:

1. **Emil**, 21 år, bor i Korsør. Han har tidligere arbejdet til søs, men er for nuværende mellem uddannelser.
2. **Laura**, 21 år, bor i København og afventer at afvikle sit højskoleophold.
3. **Anton**, 25 år, bor i Kongens Lyngby. Han har tidligere studeret film.
4. **Emilie**, 25 år, bor på Amager og læser en kandidat i økonomisk markedsføring på CBS.
5. **Bjarke**, 31 år, bor på Østerbro i København. Han arbejder som folkeskolelærer i Hellerup.

6. **Anders**¹, 29 år, bor i Nordvest i København. Han arbejder til dagligt som journalist for 3F.

Online fokusgruppeinterview

Som tidligere nævnt satte COVID-19 det benspænd for afholdelsen af vores fokusgrupper, at vi var nødsaget til at afholde dem online. Det er selvfølgelig med til at skabe forskellige overvejelser og implikationer, som vi har været nødt til at tage med i vores planlægning af fokusgrupperne. En af de første implikationer vi måtte tage højde for var, at alle deltagerne er bekendte med den teknologi, interviewene afholdes over. Som David L. Morgan påpeger i "Basic and Advanced Focus Groups" fra 2019, er det da også teknologien, der er den første ulempe, som bliver nævnt. Hertil må vi erfare, måske grundet COVID-19 og omlægningen af den fysiske undervisning og hjemmearbejdet har udmøntet sig i, at alle vores deltagere var relativt erfarne brugere af programmet Zoom, som vi benyttede os af. Samtidig gjorde teknologien det muligt for os at dele vores computerskærm, hvorpå vi kunne fremvise det PowerPoint show, der skulle fungere som interviewets anker og rettesnor, se bilag 21.

Som Morgan også er inde på, skaber den teknologiske udfordring nogle andre problematikker, som fx, at den naturlige interaktion mellem deltagerne kan gå tabt (2019, s. 2). Dette oplevede vi også, og begge fokusgrupper bærer i højere grad præg af en spørg-og-svar form end en fri diskussion, hvor deltagerne byder ind på kryds og tværs. I det ene fokusgruppeinterview lykkedes det dog at få skabt mindre interne debatter, deltagerne imellem.

Moderatorrollen var endnu en ting, vi måtte tænke nærmere over, da den, som Morgan skriver, bliver mindre defineret i online fokusgrupper (2019, s. 3). Dette oplevede vi dog ikke som problematisk, da vi på forhånd havde uddelegeret, hvem der styrede hvilke temaer. Udfordringen var i højere grad at få alle deltagere til at svare på spørgsmålene. Dette blev en opgave moderatoren måtte påtage sig, da vi oplevede, at der var deltagere i fokusgrupperne, der ikke var så aktive i forhold til selv at melde sig på banen.

¹ Anders kom senere ind i selve interviewet. Oplysningerne er derfor indhentet efterfølgende.

Vi havde én oplevelse, der strakte sig ud over, hvad vi havde planlagt, og det var at en af deltagerne loggede ind på fokusgruppeinterviewet 20 minutter for sent. Dette skabte kort en smule forvirring, men da han var blevet præsenteret, fortsatte interviewet uden problemer.

Udfærdigelse af et konkret undersøgelsesdesign

Den ovenstående redegørelse af metoden bliver konkret brugbar i en interviewguide, som skal holde snor i fokusgruppeinterviewet, så vi er sikre på, at vi kommer omkring de temaer, vi ønsker diskuteret. Med afsæt i Brymann har vi valgt at bygge interviewet op omkring fire temaer, som fokusgruppen skal diskutere (2016, s. 510). Dette er valgt på baggrund af, at vi ønsker færre temaer og dybere diskussioner.

Interviewet indledes med en kort præsentation af os og projektet. Herefter følger en række praktiske informationer omkring håndteringen af dataen samt en kort introduktion til grundstenene i et fokusgruppeinterviewet, herunder opfordringen til at ytre sin holdning tydeligt, sådan at der kommer en diskussion i gang. Herefter vil diskussionen være cementeret omkring de fire temaer, og slutteligt vil der være et kort nedlæg.

De fire temaer skulle gerne have en tragt-effekt, der starter med en bred og åben diskussion, som bevæger sig mere og mere ind i det konkrete emne, vi gerne vil have diskuteret. Konkret har vi valgt, at tema 1 skal være en introduktion til vores respondents brug af kulturinstitutioner og omfanget, hvormed de benytter dem. Samtidig ønsker vi her at få et hurtigt rids af, hvad respondenterne forbinder med begrebet kulturarv. Tema 2 er en åben snak om, hvordan respondenterne tænker i forhold til kulturinstitutionernes formidling af historien. I tema 3 begynder vi at søge mod en mere konkret diskussion i forbindelse med at få afdækket respondenternes holdning til den identitetsdebat, der florerer i samfundet. Det sidste tema, tema 4, åbner op for den konkrete *case*. Temaet skulle gerne bane vejen for, at diskussionen mellem deltagerne handler om deres forskelligartede syn på kulturinstitutionernes rolle i den identitetsdebat, der blev åbnet for i tema 3. Som et sidste led i tema 4, vil vi afslutningsvis præsentere informanterne for nogle polariserende ytringer, der sætter debatten på spidsen. Effekten er tænkt som en tydeliggørelse af de modpoler, der eksisterer i debatten, mens deltagerne har mulighed for at reflektere over de forskellige positioneringsargumenter.

Det kvalitative interview

Det kvalitative interview bruges til at belyse nogle af de processer og tanker, der ligger bag Nationalmuseets omlægning af Arktis udstillingen i Etnografisk Samling. Metoden skal tilvejebringe data, der gør det muligt for os at forstå og undersøge de museale tanker og ræsonnementet, der ligger bag en sådan omlægning. Det gør vi med henblik på at udlede holdningen til kulturinstitutionernes position i forhold til det at formidle kulturarv, når divergerende interesser støder mod hinanden. Der er i dette afsnit redegjort for metoden og de teoretiske implikationer. Afsnittet indeholder også en refleksion over processen bag det konkrete undersøgelsesdesign, der er udarbejdet til det formål at få flest mulige og mest brugbare informationer ud af vores interviewpersoner.

Metodens implikationer

Susanne Kjærbeck (2014) forklarer, at det kvalitative interview er en metode, der tilbyder undersøgerne at komme bag om organisationers tankemønstre fx i forhold til en eventuel stor omlægning. Metodens fordel er, at den giver indblik i komplekse fænomener og kan blotlægge personers eller organisationers handlemønstre (Kjærbeck, 2014, s. 155). Metoden tilbyder dermed en mulighed for at opnå et gennemgående indblik i de bagvedliggende processer, der er på spil omkring Nationalmuseets omlægning.

Kjærbeck bruger begrebet forskningsinterview og begrundet det med, at interviewet søger at belyse en bestemt og afgrænset problemstilling. Samtidig med at det også er karakteristisk for forskningsinterviewet, at det er målrettet mod, på forhånd, at have opdelte roller (2014, s. 156). Vores rolle som undersøgere starter allerede ved planlægningen af interviewet, og det er her vigtigt kontinuerligt at have for øje, hvad man vil have ud af interviewet, og hvem der skal medvirke. Kjærbeck peger på, at der er tale om en asymmetrisk vidensdeling, da vedkommende, som interviewes, holder en viden, vi som forskere ønsker at udvinde, men at interviewpersonen ikke nødvendigvis kender til vores bagvedliggende forberedelser (2014, s. 157). Interviewpersonernes udsagn står som fortolkninger af det, der spørges og refereres til. Derudover kan interviewpersonernes udsagn for så vidt siges at blive produceret til lejligheden og dermed også tilpasset formålet samt rammerne for selve interviewet. Det vil altså aldrig

kunne være en endegyldig sandhed, vi når frem til, men allerhøjest nogle refleksive svar fra vores interviewpersoner.

Bryman deler det kvalitative interview op i to grundlæggende kategorier, det ustrukturerede og det semi-strukturerede. Det ustrukturerede minder mest om en samtale, der centrerer sig om et emne, hvor det semi-strukturerede er centreret omkring en række spørgsmål, der stilles med en relativ bred margin for, hvordan interviewpersonerne vælger at besvare vores spørgsmål. Der kan dog forekomme opfølgende spørgsmål, der ikke er planlagte, da interviewpersonerne kan komme ind på emner, der ikke er planlagt. Og det er i dette spændingsfelt Brymann mener, det bliver semi-struktureret (Brymann, 2016, s. 468).

Vi er også bekendte med, at undersøgelsens kvalitative design indeholder en talmæssig begrænsethed, der gør, at vi ikke umiddelbart kan gå ud fra, at fagpersonernes udsagn kan antages at være repræsentative for de øvrige kuratorer og kulturformidlere. Derimod muliggør det kvalitative undersøgelsesgrundlag, at der kan åbnes op for komplekse problemstillinger og give indblik i forskellige perspektiver på de forskellige tematikker, der relaterer sig til vores spørgeguide (Kjærbeck, 2014, s. 161).

På samme måde som med fokusgrupperne er de to enkelte interviews foretaget online via Zoom. Anvendelsen af digitale redskaber til at bedrive interviews åbner op for en række overvejelser. Herunder blandt andet om vi skulle sende spørgsmålene til de to fagpersoner forud for interviewet med henblik på, at de havde mulighed for at forberede deres svar. Eller om fagpersoner skulle have lov til at reflektere på stedet for at undgå indøvede svar på diverse spørgsmål (Bryman, 2016, s. 490). Grundtanken var, som følge af denne overvejelse, at få fagpersonernes umiddelbare reaktion og stillingtagen til spørgsmålene, omend Charlotte havde et ønske om at se spørgsmålene på forhånd. Hendes proaktive indsats for at se spørgsmålene, kombineret med en forståelse for at Skagens Museerne, i modsætning til Knud Rasmussens hus, i mindre grad har opereret i spændingsfeltet mellem formidling og samfundsdebatter, gjorde, at Charlotte fik mulighed for at se spørgsmålene dagen før afviklingen af interviewet. På trods af Charlottes forhåndskendskab til tematikkerne, divergerede hendes holdninger ikke synderligt fra Sørensen pointer. Samtidig bar hendes besvarelse heller ikke præg af indstuderede besvarelser eller noterede politikker og praksisser på området. Derudover gav den sproglige

del af besvarelsen heller ikke anledning til at tolke Charlottes besvarelse som udtryk for et større forhåndsarbejde end Søren.

Generelt for de kvalitative metoder, herunder også fokusgruppeformatet, er de forskellige problemstillinger omkring vores undersøgelses repræsentativitet, pålidelighed (reliabilitet) og gyldighed (validitet). Vi opererer ud fra et datasæt, der har relativt mange variabler og dermed mulighed for at få indsigt i en detaljeret og nuanceret form for viden. Der opereres, i forhold til det kvantitative undersøgelsesgrundlag, med forholdsvis få enheder. En sådan empirisk, dybdegående undersøgelse af et nærværende koncept, som Nationalmuseets omlægning og de medbetydninger der ligger heri, udfordrer, at vi kan forstå reliabilitet og validitet i en mere positivistisk forstand (Bryman, 2016, s. 383). Grundlæggende må antagelsen være, som Kjærbeck også understreger, at alt dataproduktion er påvirket af måden, det produceres på (2014, s. 161). Ikke desto mindre er pålidelighed og gyldighed nogle gode indikatorer for kritisk at overveje korrektheden eller gyldigheden af det, vi undersøger.

Der kan argumenteres for, at specialets undersøgelser har en relativ høj grad af ekstern reliabilitet, idet de to spørgeguides konstruktion, indhold o.l. samt udviklingen af den medierelaterede undersøgelse er gjort så transparent som mulig, hvilket gerne skulle bevirke, at designet er muligt at reproducere (Bryman, 2016, s. 383). Til spørgsmålet om hvorvidt specialets metoder kan tilskrives gyldighed (validitet) kan der argumenteres for, at vores undersøgelser indeholder en vis form for intern validitet - også kaldet kredibilitet. Det betyder, at der er en vis sammenhæng mellem vores observationer fra interviewene og vores teoretiske forklaringsramme. Dog er det sværere at pege på, at vores konklusion vedrørende de forskellige forhold, fx interviewene, er udtryk for en sand viden (Bryman, 2016, s. 384). Vores undersøgende tilgang muliggør heller ikke, at vi kan være sikre på, at det nødvendigvis er X, der forårsager Y. Når det kommer til spørgsmålet om den eksterne validitet, dvs. hvorvidt specialets resultater kan sige noget udover dens egen 'eksistens' - eller den sociale *setting*, vi undersøger i, er svær at sige noget endegyldigt om. Det skyldes, at elementer fra undersøgelsen fx understøtter, hvordan teorien på området lader sig translateres i forhold til at analysere på respondenternes udsagn i fokusgrupperne. Samtidig med det er fagpersoners synspunkter udtryk for deres egne holdninger på en række af tematikkerne, men de kan muligvis siges at gå igen hos øvrige kuratorer og på tværs af kulturformidlere (Bryman, 2016, s. 384).

Præsentation af interviewpersoner

Charlotte Linvald er kunstfaglig chef for Skagens Museerne, der er en fusion mellem Skagens Museum, Anchers Hus og Drachmanns Hus.

Søren La Cour Jensen er seniorkurator og museumsinspektør for Knud Rasmussens Hus. Institutionen centrerer sig særligt omkring polarforskeren Knud Rasmussens liv og hans syv Thule-ekspeditioner.

Begge fagpersoner udtaler sig med hjemmel i deres ekspertrolle hos hver deres institution. Men hverken Knud Rasmussens Hus eller Skagens Museerne har nogle administrative bekendtgørelser, politikker eller vedtagne praksisser, omkring hvordan institutionerne fx skal forholde sig til en verserende samfundsdebat. De udtrykker derfor, at de udtaler sig på egne vegne, men udsagnene eksemplificerer dog en højere strukturel tænkning omkring de kulturelle institutioners raison d'être.

Udfærdigelse af et konkret undersøgelsesdesign

Indledningsvis kontaktede vi Nationalmuseets kommunikationsafdeling i forsøget på at få Martin Appelt, der er museumsdirektør og kurator for museets arkæologiske arkivalier, i tale. Nationalmuseet meldte dog fra på en række af vores henvendelser. Det lykkedes os heller ikke at etablere kontakt med Bjarne Grønnow, der er forskningsprofessor ved Etnografisk Samling hos Nationalmuseet. Efterfølgende sendte vi en række mails bredt ud til flere forskellige kulturinstitutioner, herunder blandt andet Skagens Museerne, hvor Charlotte Linvald vendte tilbage med interesse for at deltage. I kølvandet på den brede udsending, sendte vi også en specifik mail til Søren La Cour Jensen, da Søren tidligere har deltaget i debatten. Senest i forbindelse med Frederiksborg Amts Avis' dækning af omlægningen hos Nationalmuseet den 31. juli 2020.

Sideløbende udviklede vi, som det også var tilfældet med fokusgrupperne, en spørgeguide til de to interviews, se bilag 20. Guiden rummer, også her, en række temaer, som vi ønsker, at Charlotte og Søren forholder sig til. Det vigtige er her, at vores spørgsmål giver fagpersonerne mulighed for at tilkendegive deres syn på temaerne, samtidig med at de to interviews forløb

forholder sig åbne over for mulige afvigelser fra spørgeguiden. Sådanne momentane afvigelser giver også mulighed for at undersøge, hvilke andre perspektiver interviewpersonerne tilskriver problemfeltet, der undersøges. Spørgeguiden er struktureret således, at der indledes med rammerne for interviewet, herunder hvad interviewet handler om, antallet af overordnede temaer, varighed og formalia vedrørende lagringen af optagelsen o.l. Spørgeguiden rummer fire overordnede temaer. Det første tema forholder sig til fagpersonernes syn på kulturinstitutionernes kulturarvsbegreb for at kortlægge, hvordan kulturarvsbegrebet forstås og teoretiseres af fagpersonerne, samt belyse hvordan det påvirker formidlingsarbejdet. Det næste tema vedrører de to repræsentanter for den kulturelle institutions stillingtagen til aktuelle samfundsdebatter med henblik på at afklare, hvorvidt institutionen selv mener, at samfundstendenserne bør influere på kurateringen af specifikke udstillinger o.l. I tema 3 bedes fagpersonerne forholde sig til det identitetspolitiske spørgsmål for at belyse synet på kulturinstitutionernes position i forhold til at deltage aktivt i samfundsdebatterne. Afslutningsvis åbner tema 4 op for at undersøge, hvordan fagpersonerne forholder sig til at bedrive kulturformidling med afsæt i en bestemt terminologi, som fx 'eskimo'.

Kodning af datamaterialet

Analysearbejdet tager afsæt i en kodning af vores datamateriale. Det skal sikre orden og struktur i empirien. Matthew Miles og Michael Huberman præsenterer en konkret og anvendelig tilgang til, hvordan kodningen af interviews kan tage sig ud. De pointerer dog også, at dataindsamling og -behandling er en selektiv proces, da det er os som undersøgere, der "ser" indholdet ud af transskriptionerne. Indholdet afhænger dermed af projektets nøglebegreber samt teoretiske og metodiske implikationer (Miles & Huberman, 1994, s. 55).

Koder kan beskrives som en form for *tags* eller mærkater, der giver enheder som fx transskriptioner betydning. Koder er typisk koblet til det, Miles og Huberman kalder for *chunks* af varierende størrelser, det kan være enkelte ord, sætninger eller hele afsnit. Koder kan tage form som kategoriske mærkater eller være mere abstrakte og komplekse som fx metaforer (Miles & Huberman, 1994, s. 56). Koderne er på den måde med til at kategorisere vores *chunks*. Miles og Huberman definerer tre typer af koder: Deskriptive koder, der indeholder en lav grad af fortolkning, fortolkende koder, som rummer en høj grad af fortolkning. Denne kodetype kan siges at hvile på nogle bagvedliggende motiver hos respondenterne, som er mulige at udlede, når den samme *chunk* genbesøges (Miles & Huberman, 1994, s. 57). Den tredje type er mønsterkoder. Disse foretages ofte senere og i forbindelse med, at mønstrene i dataindsamlingen bliver tydeligere (Miles & Huberman, 1994, s. 57). Når det kommer til at udvikle koderne, er der et væld af muligheder. Selv foretrækker Miles og Huberman at arbejde ud fra en startliste, som bygger på undersøgelsesspørgsmål, hypoteser, problemområder osv. En sådan liste kan have et sted mellem 12 og 60 koder, som ikke nødvendigvis ændrer sig betydeligt under kodningen (Miles & Huberman, 1994, s. 58). Problematikken ved at benytte en startliste kan siges at være risikoen for at have oprettet for mange generiske koder, der ikke nødvendigvis er sigende for indeværende projekt. I stedet har vi kigget mod Glaser og Strauss' arbejde, som Miles og Huberman udlægger det. De beskriver det som en induktiv tilgang, der har en mere kontekstuel *code-in-use* fremgang, som i højere grad forholder sig til datasættet med henblik på at kode det mere specifikt (Miles & Huberman, 1994, s. 58). Undersøgelsen kan her siges at være mere åben, men også kontekstafhængig. Fordelen er, som Miles og Huberman slår fast, at observationerne bedst fungerer, hvis det sættes i forbindelse med noget teori (1994,

s. 58). Dvs. at efter interviewene er transskriberet, gennemgås de afsnit for afsnit, hvorefter der vil begynde at danne sig nogle koder, som de forskellige *chunks* kan tilskrives.

Vi har fravalgt en startliste, men har i stedet opereret ud fra en mere åben tilgang til datasættet fra start af. Alle *chunks*, i vores tilfælde, kan vi kalde for fraser, da de er inddelt ved skift af taler, og blevet kodet af to omgange. Den første gang transskriptionerne er blevet kodet, har vi haft en deskriptiv tilgang. Man kunne her argumentere for, at den deskriptive og indledende kode minder om det, Kvale og Brinkmann kalder for meningskondensering (1994, s. 223). Den umiddelbare forskel ligger dog i, at vi i højere grad har sigtet efter nogle koder, der kunne beskrive frasen med så få ord som muligt. Dermed er den efterfølgende kodning sket på baggrund af de mere fortolkende og teoretisk funderede emner, vi kunne læse ud af de deskriptive koder og ved at genbesøge de respektive fraser. Denne kodning har dermed været mere fokuseret for derefter at tage sig ud som en art teoretiseret kodning, idet vi har forsøgt at forbinde vores datamateriale med specialets teoretiske værktøjskasse (Bryman, 2016, s. 574). Disse koder ligger som fundament for analysens opbygning. De bibringer en systematik, der har været nødvendig for at få analysens struktur til at stå tydeligt frem. Det er dog vigtigt at eksplicitere, at analysearbejdet bygger på de fraser, koderne udspringer af, og ikke på koderne alene.

Teori

Teoriafsnittet har til formål at redegøre for den teori, der ligger til grund for analysen. Afsnittet er centreret om at belyse tre begreber, der også undersøges i analysen. Først falder *framing*-teorien, der er fundamentet for den *framinganalyse*, der slår analyseafsnittet an. Herefter bliver der redegjort for begrebet identitet, og slutteligt belyses begrebet kulturarv. Teoriafsnittet bygger således videre på litteraturreviewet, hvor udvalgte artikler og teorier udfoldes med henblik på at operationalisere deres terminologi i forhold til specialets analysearbejde.

Framing-begrebet

I sin artikel "Television News and Citizens' Explanations and National Affairs" fra 1987 i "The American Political Science Review" cementerede Iyengar mediernes rolle som et vigtigt værktøj til at influere på modtagerens forestilling og holdning til diverse politiske *issues*. Vi definerer *Issues* som en verserende og social konflikt mellem en eller flere identificerbare grupperinger, som har opnået en form for mediedækning (Dearing & Rogers, 1996, s. 3). Dearing og Rogers kategoriserer disse grupperinger i *issue proponents* og *issue opponents* (1996, s. 2). Proponenterne er den gruppering, der advokerer for, at et specifikt *issue* tildeles opmærksomhed fra offentligheden, mens opponenterne modsat vil argumentere for, at der er andre *issues*, der er vigtigere. Proponent bruger vi i specialet til at omtale grupperinger, der argumenterer for omlægning af udstillingen hos Nationalmuseet, mens opponenterne defineres som grupperinger, der argumenter mod en omlægning.

Iyengar argumenterer for, at empiriske studier om befolkningens evne til at forstå offentlige anliggender indikerer, at den offentlige mening langt fra kan beskrives som universelt oplyst i betydningen, at alle er lige oplyst (1987, s. 815). For Iyengar er det dog ikke blot et spørgsmål om, at individer skal være i stand til at forstå den politiske verden ud fra en mængde overleveret information omkring politik, der pakkes i ideologiske værdier og principper. Det handler om, at individer forstår den politiske verden ud fra en årsag-virkning sammenhæng. Det betyder, at mennesker, ifølge Iyengar, opfatter politiske emner som noget, der drøftes fordi det er et problem, der kan tilskrives en relevans. En opfattelse der gør dem i stand til at reagere spontant, fx ud fra en bestemt følelsesmæssig påvirkning, fordi blandt andet medierne gør brug af en

række teknikker til at fremme en bestemt følelsesmæssig reaktion hos modtageren (Iyengar, 1987, s. 826). Menneskers opfattelse af verserende *issues* er altså under kraftig påvirkning af måden, medierne præsenterer dem på. Iyengar argumenterer for, at borgere i et samfund hovedsageligt er afhængige af medierne for at forstå den politiske sfære. Hans forskning tyder også på, at måden information om *issues* præsenteres gennem medierne, kan være med til at påvirke modtagerens holdning i en bestemt retning (Iyengar, 1987, s. 816-818). I tillæg hertil viser Iyengars arbejde, at desto mere individer tilskriver problemer nogle strukturelle eller systematiske årsager, des mere tilbøjelige er de til at placere ansvaret hos en given aktør (1987, s. 828). Iyengar taler om to typer af ansvar: kausalt- og behandlingsansvar. Kausal ansvarlighed handler om, hvad problemet udspringer af, mens behandlingsansvaret handler om, hvad der skal til for at behandle et problem (Iyengar, 1987, s. 818-820).

Det er i forlængelse af Iyengars argument om kausal opfattelse og mediernes påvirkningskraft, at vi, i opgaven, finder det relevant at undersøge mediernes dækning af Nationalmuseets omlægning, fordi individer, ifølge Iyengar, har en kausal opfattelse af alt, hvad der sker i den politiske verden. I betydningen at politiske aktører reagerer på emner, der rører på sig i samfundet, og som italesættes af medierne. Derfor er det interessant at undersøge på hvilken måde, medierne fylder i forhold til omlægningen, herunder hvor mange omtaler omlægningen har fået, samt hvordan omlægningen italesættes af to forskellige dagblade. Der foreligger samtidig en forståelse af, at omlægningen ikke blot afspejler sig i formidlingsmæssige anliggender hos kulturinstitutionerne. Det bliver i høj grad også en politisk anstødssten til at diskutere museale og kulturelle institutioners ansvar i den offentlige debat vedrørende de identitetspolitiske spørgsmål.

Framing-effekt

I 1993 præsenterer Entman en udlægning af *framing*-begrebet, som bliver en af de mest koncise måder at tilgå begrebet på. I artiklen "Framing: Toward a Fractured Paradigm" beskriver Entman *framing*, som et begreb der, i sin essens, handler om saliens og udvælgelse. Dvs. det forhold, at nogle aspekter af en oplevet virkelighed fremhæves og udvælges frem for andre for derved at gøre disse mere tydelige i en tekst eller anden kommunikativ sammenhæng, fx en tale eller ytring (Entman, 1993, s. 52).

Framing har ifølge Entman fire betydningsbærende funktioner. *Frames* kan bidrage med en specifik definition af et givent *issue*, de kan tilvejebringe en fortolkning af årsagen til problemet, og de kan etablere en moralsk evaluering og en anbefaling af, hvordan problemet kan løses eller bør behandles (Entman, 1993, s. 52). Et eksempel herpå kan være Berlingskes debatinterview med Sofie Jamae om *#Metoo*. I artiklen bliver *#Metoo*-kampagnerne, med afsæt i udsagn fra forfatteren Sofie Jamae omtalt som en bevægelse, der minder om en heksejagt, hvor feminister udskammer mænd (definition af *issue*), så mændene ikke kan ytre sig frit i det offentlige rum uden konsekvenser (fortolkning af årsagen). Resultatet bliver, at debatten bliver unuanceret og fordømmende (moralisk evaluering). Derfor skal der skabes dialog om måden mænd generaliseres på (anbefaling) (Heeger, 2020). Disse fire betydningsbærende funktioner anser vi som et pragmatisk afsæt til at analysere specifikke aspekter, der akkumuleret set udgør en *frame* i en nyhedshistorie.

Både Iyengar og Entman trækker en linje til Tversky og Kahnemans eksperimentelle forsøg fra 1984, når de argumenterer for, at *frames* har en almen effekt på en stor del af modtagerne af en nyhedstekst, men at de ikke nødvendigvis har en universel effekt på alle (Entman, 1993, s. 54). Tversky og Kahnemans eksperiment påviste, at *frames* udvælger og peger i retning af en bestemt perception af den oplevede virkelighed. Herved forstod de, at måden information præsenteres på, dvs. logiske og identiske fremstillinger af den samme information, ikke er afgørende. Det er måden et *issue* bliver italesat på, er afgørende for modtagerens opfattelse - den såkaldte formuleringseffekt (Tversky & Kahneman, 1984, s. 346). Tversky og Kahnemans arbejde i 1984 lagde grundstenen til, at vi i dag kan kategorisere *frames* efter deres effekt. Druckman beskriver, med afsæt i Tversky og Kahneman, at vi kan forstå *framing*-effekten som noget, der finder sted, når logisk ækvivalente formuleringer er årsag til, at individer ændrer eller fastholder deres præferencer (2004, s. 671). Druckman forklarer desuden, at der kan skelnes mellem ækvivalente og emfase *frames*.

Druckman eksemplificerer de ækvivalente *frames* effekt med udsagnet: "(...) people reject a policy program when told that it will result in 5% unemployment but prefer it when told that it will result in 95 % employment" (Druckman, 2004, s. 671). Tallene fortæller i sig selv den samme historie, men er formuleret på baggrund af to vidt forskellige perspektiver. Eksemplet illustrerer samtidig vigtigheden af saliens og selektion. Derudover indeholder eksemplet et, for

Druckman, væsentligt begreb; kontekst, som betyder, at *framing*-effekten altid er afhængig af den kontekst, som et *issue* sættes i forbindelse med.

Når der tales om emfase *frames* og deres effekt, henviser det til situationer, hvor en afsender pålægger et selektivt udvalg af noget information tydelig emfase (Druckman, 2004, s. 672). Et eksempel på effekten af emfase *frames* ses blandt andet i en artikel fra 1998 fra Information. Her præsenteres den tidligere Undervisningsminister Margrethe Vestagers udspil over nedskæringer i SU'en til hjemmeboende studerende samt velstående studenter. I artiklen fremhæves det ord, som anvendes i udspillet: "Cafépenge" (Mogensen, 1998). Ordets intenderede effekt må siges at være en opnåelse af dels en politisk opbakning i forbindelse med finanslovsforhandlingerne, men samtidig har ordet cementeret sin plads i det danske sprog ved at blive optaget i den danske ordbog. Selve metaforen kan, med hjemmel i Druckman, ses som udtryk for, at en væsentlig divergerende overvejelse om den statslige økonomiske støtte til studerende kommer til udtryk, hvorfra effekten spredes og bliver en del af det offentlige ræsonnement omkring SU til hjemmeboende.

Frames og deres lokationer

Netop forholdet mellem synlighed og tilsløring, fremskrivning og nedskrivning kan siges at udgøre *framing*-begrebets magtpotentiale. Sniderman, Brody og Tetlock undersøgte i 1977 og 1985, gennem henholdsvis individuelle interviews og telefoninterviews, den offentlige holdning til homoseksualitet i Californien (1991, s. 32). I stil med Tversky og Kahneman slutter Sniderman, Brody og Tetlock, at *framing*-effektens magt ligger i muligheden for at arbejde med at fremsætte specifikke værdier på en bestemt måde for en modtager. Dette vil alt andet lige foranledige en adskillelse i holdning og attitude blandt modtagerne:

The effect of framing is to prime values differentially, establishing the salience of the one or the other. Framing thus tends to guarantee a disjunction between acts and (some) attitudes, not because the attitude is not sincerely held, but because it has not been primed while a competing value has. The consequence, as we have seen, is that a majority of the public supports the rights of persons with AIDS when the issue is framed to accentuate civil liberties considerations - and supports (...) mandatory testing when

the issue is framed to accentuate public health considerations. (Sniderman, Brody & Tetlock, 1991, s. 52).

Frames er imidlertid ikke udelukkende forbeholdt en rendyrket tekstlig dimension - hvilket Druckmans argumentation om *framing*-effekt synes at understøtte. Entman forklarer, at *frames* eksisterer i alle dele af den samlede kommunikationsproces: hos afsenderen, i selve teksten, hos modtageren og integreret i kulturen som helhed (1993, s. 52). Med disse fire lokationer beskriver Entman, at der er tale om en større og universel forståelse af *framing*-begrebet. Entman elaborerer på de fire oplistede lokationer: Selve teksten cementerer de forskellige *frames* og gør det muligt for dem at lade sig manifestere gennem bestemte fremhævede ord (Entman, 1993, s. 52), fx som stereotypificeringer i billeder eller beskrivelser, en nyhedsartikels anvendte kilder, brug af metaforer og sætningskonstruktioner. Samtidig kan fravalget af alternative vurderinger også sige noget om selektionen af information. Afsenderen er i mellemtiden kimen til intentionen med de anvendte *frames*, da de er formet af afsenderens mentale fortolkningsskemaer (Entman, 1993, s. 52). Fortolkningsskemaer er et resultat af afsenderens bevidste og ubevidste værdisystem (Entman, 1993, s. 52), fx regeringsudspillet fra 1998 omkring nedskæringen i SU'en til hjemmeboende som et bevidst værdisystem. Den sidste lokation, kulturen, forstår Entman som en form for lager, hvor *frames* opmagasineres og lader sig påberåbes. Entman kalder kulturen for et empirisk udstillingsvindue af normale *frames*, som anvendes i diskursen og tænkningen hos en stor del af individer i forskellige sociale grupperinger (1993, s. 53), fx optaget af "cafépenge" og muligheden for at anvende metaforen aktivt i diskussioner o.l.

Entmans inklusion af kulturen ekspliciterer, at kommunikationskredsløbet ikke er en sluttet størrelse, der hviler på en lineær forståelsesramme af kommunikationsprocessen: afsender, tekst og modtager. Med afsæt i Hjarvards fortolkning kan det opfattes sådan, at meningsdannelse skal forstås med udgangspunkt i de *frames*, der allerede har vundet en form for indpas hos en social gruppering i en given kultur, fx hos politikere eller journalister (Hjarvard, 2015, s. 105). Derfor kan *framing*-begrebets anliggende siges at være belysningen af, hvordan teksters betydning er et resultat og, på samme tid, en kraftig påvirkning af menneskets sproglige interaktion (Hjarvard, 2015, s. 111). Men *framing* er også en metode til

at understrege, at tekster aldrig er neutrale. De indgår i en produktion og reproduktion af en bestemt hegemonisk opfattelse af kultur og samfund (Hjarvard, 2015, s. 112).

Framing-begrebet som proces

Iyengar forklarede, hvordan medierne spiller en afgørende rolle for vores ræsonnement omkring *issues*. Men også Scheufele deler denne antagelse, når han forklarer, hvordan medierne rammesætter og aktiverer *frames*, som modtagerne anvender i deres fortolkning og samtale om *issues* (1999, s. 105). Scheufele tilføjer, at menneskers processering og fortolkning også er afhængig af allerede eksisterende strukturer og skemaer, som de slægter på. Scheufele kalder dette for de individuelle *frames*, hvilket kan siges at relatere sig til Entmans idé om *frames* i kulturen (1999, s. 108).

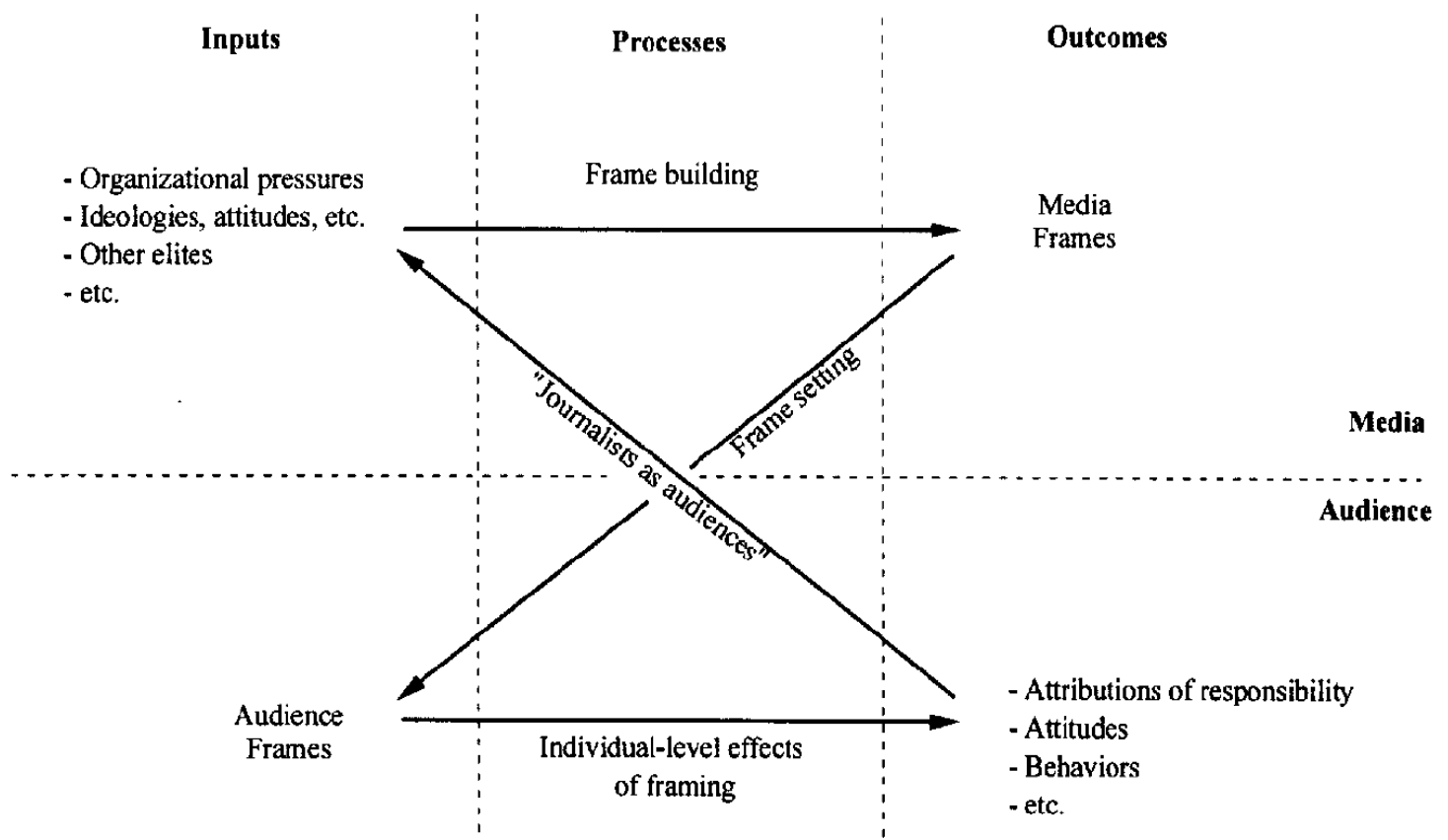
Scheufele tilbyder en konkret model for *framing*, se figur 2, som er med til at bryde begrebet ned i *input*, *process* og *outcome*. Modellen er inspireret af de forskellige *framing*-traditioners fokus, herunder særligt Entman, og er dermed Scheufeles måde at forene forskningen på. For Scheufele er *framing* en procesteori, hvor udbyttet af specifikke processer tjener som *input* for nogle efterfølgende processer (1999, s. 114). Scheufele undersøger fire processer: *frame*-opbygning, *frame-setting*, *framingens* individuelle niveau samt linket mellem individuelle *frames* og medie *frames* - dvs. *frames* som værktøj i den politiske kommunikation.

Frame-opbygning tager udgangspunkt i, hvilke faktorer der er med til at farve og forme nyhedsindholdet. Det kan være strukturelle eller organisationelle faktorer internt i et mediesystem samt de individuelle journalisters holdning omkring politiske anliggender. Scheufele identificerer tre kilder til indflydelse, hvoraf vi finder to af dem relevante at inddrage, eftersom den første forudsætter et gennemgående kendskab til journalistens egen ideologi og attitude omkring diverse *issues*. Scheufele peger på, at mediehusenes ideologiske islæt, og dermed artiklens vinkel, kan påvirke *frame*-opbygningen. Samtidig kan eksterne kilders indflydelse have betydning, fx interessegrupper, politiske aktører o.l. Det kan fx ses ud af de kilder, som mediet har valgt at inkludere (Scheufele, 1999, s. 115). *Frame-setting* bliver ikke forklaret helt så konkret som opbygningen hos Scheufele, hvilket gør det svært at tyde, hvad han præcis mener med denne proces. Tydeligt er det dog, at processen formes af *frame*-

opbygningen og det ideologiske islæt, der måtte ligge hos de respektive redaktioner. Derudover indikerer Scheufeles model, at *frame-settingen* indeholder de konkrete kneb, der er gjort brug af i selve teksten. Det udleder vi på baggrund af, at processen løber fra mediet ud til modtageren, som læser de manifesterede *frames*, se figur 2. I *frame-setting* bliver det dermed et fokus at notere, hvilke konkrete kneb der anvendes; hvad er salient og selekteret, er der tale om ækvivalente *frames* eller emfase *frames*, hvordan ser sammensætningen af de betydningsbærende funktioner ud, er der tale om episodisk *framing*, dvs. en specifik dækning af et *issue* som fx et indslag eller en artikel om, at Hansen Is skifter navnet på deres Kæmpe Eskimo. Der kan også være tale om, at artikler eller tv-indslag rapporterer på et mere abstrakt niveau ved at placere et *issue* i en bredere og mere generel kontekst (Scheufele, 1999, s. 112), som fx når Hansens Is' ændring ophæves til en debat om strukturel racisme og undertrykkende diskurser.

Den individuelle effekt af *framing* er måden de indoptagede *frames* udmønter sig i modtagerens holdning, attitude og opførsel (Scheufele, 1999, s. 117). Denne proces kan dermed sidestilles med Iyengars ansvarsplacering. Scheufeles sidste proces, linket mellem medie *frames* og individuelle *frames*, vedrører journalisternes modtagelighed overfor deres egne *frames* og måde disse reproduceres og vedligeholdes på.

Figur 2: *Framing-begrebets procesmodel*

Hvad er identitet?

Fukuyama peger i sit *essay* "Why National Identity Matters" på, at forståelsen af identitetspolitik indføres i den kollektive bevidsthed gennem kulturpolitiske studier i løbet af 1980'erne og 1990'erne. Fukuyama beskriver, hvordan det identitetspolitiske spørgsmål udfordrer den basale dikotomi, der tidligere udgjorde fundamentet for det, vi opfatter som traditionel venstreorienteret og højreorienteret politik i det 20. århundrede. Værdier der, i bund og grund, bygger på en ideologisk modsatrettet forståelse af, hvordan økonomiske midler kan og bør udnyttes. Omkring 2010 ændrer dette politiske spektrum sig markant. Både partier til højre og til venstre for midten regulerer deres politiske mærkesager osv. på baggrund af identitetsbegrebet. Overordnet set begynder venstrefløjen at promovere interessen for en lang række marginaliserede individer, fx LGBT-bevægelsen, flygtninge osv. Samtidig udvikler højrefløjen en selvforståelse af, at den nationale identitet skal forsvares, dvs. en identitetsforståelse der ofte forbindes med etnicitet, race og religion (Fukuyama, 2018, s. 5). På baggrund af en historisk forklaringsramme præsenterer Fukuyama, hvordan den moderne opfattelse af begrebet identitet har fundet vej ind i den offentlige debat. Fukuyama forklarer, at forståelsen af identitet overordnet hviler på to niveauer: Et individniveau og et nationalt niveau (Fukuyama, 2018, s. 13), som blandt andet repræsenteres af de divergerende, politiske fløje. Indlagt i disse to niveauer er en idé om, at identitetspolitik kan ansues på to forskellige måder. Ifølge Fukuyama skelnes der mellem anerkendelsen af det enkelte individs værdighed, mens den anden forståelse snarere centrerer sig om anerkendelsen af kollektive størrelses værdighed (Fukuyama, 2018 b, s. 105).

Fukuyama forklarer, at forståelsen af identitet har historiske rødder i Platons begreb thymos. Thymos dækker over det aspekt af den menneskelige sjæl, der blandt andet oplever emotioner som stolthed og skam (Fukuyama, 2018a, s. 11). Det har at gøre med det faktum, at mennesket rummer et indre selv, der holder på nogle grundemotioner som værdighed og et ønske om, at dette indre selv respekteres af det omgivende miljø. Fukuyama forklarer imidlertid også, at bevidstliggørelsen omkring det oplevede indre selv for alvor finder indpas i kølvandet på reformatoren Martin Luther og hans idéer (Fukuyama, 2018b, s. 63). Luther artikulerer og prissætter det indre selv over den ydre sociale verden. Han argumenterer for, at mennesket rummer en dualitet: En indre spirituel del og en ydre kropslig del. Luther destabiliserer dermed

tanken om, at mennesket udelukkende skal formes af ydre, fysiske handlinger og kirkelige ritualer. Det handler i højere grad om, at de indre værdier bør overgå de sociale strukturer (Fukuyama, 2018b, s. 65-66). Efterfølgende har filosofiske strømninger i forbindelse med Den Franske Revolution udgjort endnu en vigtig grundpille i den historiske forståelse af identitetsbegrebets udvikling. Filosofer som fx Hegel påpegede, at moderne politik rummer nogle store værdimæssige passioner, der oftest udløses af historiske begivenheder, som efterfølgende afføder en række diskussioner, der i bund og grund handler om kampen for værdighed (Fukuyama, 2018b, s. 88). Denne kamp for værdighed lægger sig i slipstrømmen på Den Franske Revolution i de efterfølgende to århundreder, hvor verden var vidne til det, som Fukuyama kalder for et demokratisk opsving, idet revolutionen lagde grundstenen til, at en række marginaliserede individer krævede politisk anerkendelse og indflydelse (Fukuyama, 2018b, s. 88). Det indre selv er, som Fukuyama forklarer med rygdækning i Hegel, ikke blot et spørgsmål om personlig refleksion; men snarere et spørgsmål om, at det indre selv skal anerkendes i form af eksterne rettigheder og lovgivning, så det synliggøres, at det indre selv hos en gruppering tildeles værdighed (Fukuyama, 2018b, s. 87-88).

Ifølge Fukuyama har den indre opfattelse dermed udviklet sig løbende og er nu blevet fundamentet hos den yngre del af befolkningen. På den måde at de indre følelser - det indre selv - opleves som noget, der er udpræget autentisk og legitimt i sig selv. Men når samfundet og omgivelserne ikke er kongruente med menneskets indre følelsesliv, så opleves det som, at de iboende følelser undertrykkes af samfundets normer, forventninger osv. (Fukuyama, 2018b, s. 63). Det giver blandt andet grobund for en række politiske bevægelser. Bevægelser, der stræber efter offentlig anerkendelse. På den baggrund oplever et stigende antal individer en form for politisk misbilligelse. Et udtryk, der har affødt en lind strøm af sociale, marginaliserede grupperinger, der ønsker og søger offentlig anerkendelse af deres gruppes værdighed og ikke blot forestiller sig, at de skal respekteres som enkelte individer (Fukuyama, 2018a, s. 5). Det er netop denne misbilligelse, som Fukuyama argumenterer for, bliver de marginaliserede gruppers styrke - særligt i de demokratiske lande. Den politiske misbilligelse har for så vidt været den bidragende faktor til udviklingen af grupper som fx *Black Lives Matter*-bevægelsen (BLM) og *#MeToo*-kampagnerne. Disse bevægelser bliver således også manifestationer af fænomenet identitetspolitik (Fukuyama, 2018a, s. 6).

I forlængelse af det platoniske udtryk thymos, arbejder Fukuyama med et todelt begrebsapparat: Isothymia og megalothymia. Han beskriver førstnævnte som en menneskelig motivation for at blive opfattet som værende 'lige så god' som andre mennesker. Mens megalothymia dækker over behovet for at blive opfattet som højerestående end andre mennesker (Fukuyama, 2018b, s. 58). Fukuyama forklarer, at grupper som BLM og #MeToo er sociale instanser, der advokerer for lige anerkendelse og respekt for etniske, kulturelle og seksuelle forskelligheder qua deres oplevede marginalisering af samfundet. Dog kan disse sociale bevægelser også let blive en glidebane og komme til at handle om, at gruppen ønsker, at samfundet oplever gruppen som værende overlegen. Det er blandt andet eksemplet med bevægelser fra den ekstreme højrefløj (Fukuyama, 2018b, s. 54). Det kan også komme til udtryk i mere latente bevægelser, som fx *All Lives Matter*, der manøvrerer uden om den racemæssige diskurs og samtidig plæderer for, at den strukturelle racisme ikke i sig selv kan identificeres i samfundet, se litteraturreview.

Fukuyama arbejder således med en forståelse af identitet som en distinktion mellem menneskets indre behov for at blive anerkendt, og den omkringliggende verdens sociale regelsæt og normer, som ikke altid i tilstrækkelig grad anerkender dette indre selv (Fukuyama, 2018b, s. 37). Som illustreret ovenfor kan det moderne koncept omkring identitet siges at løbe i tre forskellige spor. Først har begrebet at gøre med thymos, det universelle aspekt af mennesket der ønsker at blive anerkendt. Dernæst handler det om en distinktion mellem ens oplevede selv og ens ydre handlinger. Det tredje og sidste spor handler om værdighed. Det er her, at anerkendelse og den politiske misbilligelse løber sammen og breder sig ud, hvilket bevirker, at identitetsbegrebet ikke længere er et privat anliggende, men i højere grad bliver et politisk projekt (Fukuyama, 2018b, s. 82-83). Det stærke fokus på værdighed udløber, i en vestlige sammenhæng, fra filosoffer som blandt andet Hegel. Dog er dette fokus tydeligst repræsenteret i de demokratiske lande, der baserer sig på individuelle rettigheder (Fukuyama, 2018b, s. 87). Herunder lande, der har ratificeret en lang række konventioner, som tydeliggør et udpræget brændpunkt, når det kommer til værdighed. Lige ret til værdighed kan dermed siges at manifestere sig i national og international lovgivning, hvor borgere på tværs af køn, etnicitet, handicap og seksualitet anerkendes som ligeværdige.

Positionerne inden for det identitetspolitiske begreb

Identitetsbegrebet er for så vidt blevet en iboende tematik i mange nyere politiske fænomener i dag. Fukuyama plæderer for, at den moderne teknologiske udvikling i høj grad har faciliteret den identitetspolitiske dagsorden. Hertil kommer de sociale mediers fremkomst, som i særdeleshed udgør et intuitivt og let mobiliseringsværktøj, der tillader ligesindede grupperinger at vokse sammen omkring en fælles tematik, fx en identisk orientering mod et givent politisk problem (Fukuyama, 2018b, s. 309-310). I forlængelse heraf har Sommier, der blandt andet forsker i interkulturel kommunikation og racisme, i sin artikel "How ELSE are you supposed to dress up like a Black Guy??: negotiating accusations of Blackface in online newspaper comments" undersøgt kommentarsporet på et sæt franske og amerikanske aviser med henblik på at afdække hvilke strategier, som opponenterne, i den identitetspolitiske debat, arbejder med. Undersøgelsen tager afsæt i mediedækningen af Antoine Griezmanns billede på Twitter i 2017, hvor han var klædt ud som en spiller fra Harlem Globetrotter. Billedet resulterede i beskyldninger om *blackfacing*; en forvrænget repræsentation af en sort person (Sommier, 2020, s. 60). I hendes analyse inddeler hun kommentarerne i tre overordnede kategorier, som hun beskriver som strategier.

Hendes artikel bruger vi til at udarbejde nogle konkrete, analytiske værktøjer til at undersøge, rubricere og fortolke på empiri fra fokusgrupperne og de individuelle interviews. Derfor er det på baggrund af Sommiers arbejde, at vi selektivt har udledt og fortolket en række underkategorier, som tjener til at definere de overordnede tre kategorier. Det gør det muligt for os at skabe nogle operationaliserbare kategorier, der tjener til at forstå respondenternes udsagn i henhold til de identitetspolitiske strømninger. Nedenstående liste illustrerer dermed vores arbejde med at udfærdige en konkret og anvendelig begrebsverden, der lader os klassificere og fortolke udsagn i relation til det identitetspolitiske begreb.

Listen indeholder kategorier, der forholder sig til den type af holdninger, der har at gøre med den nationale og mere opponent-betonede identitetsforståelse.

1. Racisme reduceret til et individuelt fænomen (Sommier, 2020, s. 62)

- a. Emfase på den individuelles måde at opføre sig på frem for at fokusere på de strukturelle problematikker.

- b. Opfattelse af racisme som en isoleret, individuel praksis, der associeres med vedkommendes personlighed, og som forbindes til intentionen bag den individuelle handling.
- c. En idé om at racisme er noget personer *er* frem for noget, der *gøres*.
- d. Dekontekstualisering af racisme ved at frakoble det samfundsstrukturer og den historiske kontekst.

2. Nationale undertoner (Sommier, 2020, s. 64)

- a. Nationalitet anvendt som symbolsk grænse til at afvise og fordømme identitetspolitiske problematikker, der fx foregår i USA eller et andet land, og som derfor ikke vedrører Danmark.
- b. Et fænomen som racisme lader sig ikke nødvendigvis oversætte direkte til en dansk kontekst, hvilket blandt andet skyldes den danske lovgivning, herunder racismeparagraffen.
- c. Frakobling af Danmark fra racistiske benægtelser samt en afkræftelse af beskyldninger om racisme. Her udskydes også behovet for at forholde og/eller engagere sig i racismens konsekvenser.
- d. Reduktion af anti-racistiske diskurser til fx et amerikansk narrativ. Det giver mulighed for at holde beskyldninger om racisme på afstand og opretholder fortsat positive repræsentationer af Danmark.
- e. "Farveblind-strategi", som trækker på en forestillet universalistisk tankegang, dvs. en idé om at værdierne i ens eget land er nogle absolutte størrelser, hvor fx forskelligheder intentionelt overses for at opnå størst mulig retfærdighed blandt landets borgere uafhængig af etnicitet.
- f. Latent kritik af kommunitarismen, dvs. forståelsen af at det primære i et samfund er et fællesskab, ikke individerne i sig selv, ved at fremskrive en idé om at samfundets borgere ikke er homogene, da mennesker er forskellige i kraft af etnicitet, religion osv.

3. "Hvidhed" og kritikken af den politiske korrekthed (Sommier, 2020, s. 66)

- a. Argumenter der påkalder individets ret til at engagere sig i eller gøre brug af ytringsfriheden.

- b. Beskyldninger om at kritikere indtager en offerrolle.
- c. Fremlægning af argumenter (*matter-of-fact statements*, red.), der baserer sig på en implicit racemæssige stereotypificering og/eller mytologi.
- d. Anvendelsen af "berettigelse-racisme" som argument. Bygger på ideen om, at retten til at ytre sig frit har forrang over respekten for kulturer e.l. I forlængelse heraf ligger også en aktiv udskrivelse af, at der kan eller skal herske begrænsninger i ytringsfriheden og den individuelle frihed.

Listen illustrerer, hvordan opponenterne kan siges at forholde sig til det identitetspolitiske spørgsmål, som er med til at tilføre den sociale virkelighed en bestemt fortolkningsramme for denne gruppe. Listen er dermed også et sæt af strategier, der kan trækkes på i debatten.

Bernstein forklarer i artiklen "Identity Politics", at identitetspolitik centrerer sig om sprog og repræsentationer, og at der hersker en række konstruerede moralske fortegn i debatten, der kan siges at give grobund for kritik (Bernstein, 2005, s. 51). En kritik der har resulteret i, at debatten løber i to spor: Opponenterne og proponenterne. Forskere på området har kaldt det en debat mellem, på den ene side, multikulturalister, som identificerer diversitet frem for fælles værdier, som de vigtigste moralske fortegn, dvs. proponenterne. På den anden side står opponenterne, der hæver de traditionelle, nationale værdier til at være de vigtigste faktorer i debatten. De opfatter samfundet som opdelt i forskellige identitetsgrupperinger, der underminerer landets kulturelle arv (Bernstein, 2005, s. 51). Modsat Sommiers tematiske analyse af de forskellige diskursive strategier i forbindelse med opponenternes identitetsforståelse, har vi også udledt en række forskellige teoretiske perspektiver på, hvordan multikulturalisterne, dvs. proponenterne, ville forklare eller ræsonnere i forhold til diverse identitetspolitiske problematikker. Udarbejdelsen af denne liste tager sit afsæt i Bernsteins arbejde med at beskrive det multikulturalistiske syn på identitet. Hun skelner mellem fire overordnede kategorier. Vi har på samme måde som med Sommiers strategier udarbejdet nogle selvstændige forklaringer og elaboreret på hendes kategorier:

1. Identitetspolitik som en psykologisk opfattelse (Bernstein, 2005, 64):

- a. Alle forklaringer i forbindelse med gruppeadfærd og konflikt afspejler nogle underliggende psykologiske forestillinger om, hvor meget social identitet er passivt eller aktivt konstrueret, hvilket influerer på måden disse grupper opfører sig på samt den sociale forandringer, der følger med.

2. Identitetspolitik som en relationel opfattelse (Bernstein, 2005, s. 64):

- a. Identitetspolitik repræsenterer et tilbagetog til kultur, der ikke kigger på institutionaliserede magtstrukturer men teoretiseres i stedet af den uretfærdighed, der findes i fx statusmarkører som noget relationelt og ikke noget kategorisk.

3. Identitetspolitik som kollektiv handling (Bernstein, 2005, s. 65):

- a. Identitetspolitik og -bevægelser søger ikke at opnå anerkendelse på baggrund af deres gruppes pinsler. De søger muligheden for at deltage i det sociale liv. Grupperingerne er her engageret i en kollektiv handling, hvor målet er at ændre på, hvordan beslutninger træffes, og hvordan værd evalueres.

4. Identitetspolitik som et organisationelt opgør (Bernstein, 2005, s. 65):

- a. Rummer et kulturelt formål i forhold til at reducere stigmatiserende synspunkter ved konkret at ændre i organisationelle politikker og praksisser.

5. Identitetspolitik som et produkt af globaliseringen (Bernstein, 2005, s. 65-66):

- a. Forbinder de sociale bevægelser og grupperinger med nogle strukturelle forandringer, der relaterer sig til globaliseringen og udviklingen af netværkssamfundet. Globaliseringen faciliterer fremkomsten af bevægelser, der er struktureret omkring status og identitet som global kommunikation, og som gør det muligt for grupperinger og netværker at emulere taktikker, der bruges i andre lande, som fx BLM.

Kulturarv

Identitet

For mange af de forskere, der har beskæftiget sig med kulturarv, sættes begrebet ofte i forbindelse med identitet og identitetspolitik. Tre begreber, der udgør nogle uløselige og uafhængige størrelser. Jensen skriver fx:

Når personer, grupper og/eller institutioner forvalter kulturarv, vil de uvægerligt engagere sig i dannelse eller omdannelse af erindrings- og handlefællesskaber, og de vil dermed komme til at føre identitetspolitik, men de gør det ofte uden at træde identitetspolitisk i karakter - dvs. uden klart at angive, hvilken slags identitetspolitik de vil fremme. (Jensen, 2006, s. 37).

Her antyder Jensen, at det er en umulig opgave at formidle og forvalte kulturarv uden at indskrive sig i en identitetspolitisk dagsorden. Hvordan den dagsorden ser ud, man som kulturinstitution indskrives i, har ændret sig. Daugbjerg ser det fx som en uundgåelig udvikling, at vi er gået fra en mere nationalistisk-orienteret bevarelse af kulturarven og til et mere differentieret billede og afspejling af et multikulturelt samfund. Denne udvikling peger han på er funderet i globaliseringen. Ligesom kulturarv og identitet hænger uløseligt sammen, peger Daugbjerg på, at kulturarv og national identitet er to uadskillelige begreber. Daugbjerg peger på, at museerne som moderne institutioner blev byggestenene i de nationale fællesskaber, vi i dag ikke stiller spørgsmål til, men som vi ser som suveræne historier og fortællinger om landets og folkets dannelse (Daugbjerg, 2011, s. 11). Men disse fællesskaber og opretholdelsen af dem på de museale institutioner er begyndt at række ud over en given national identitet. Her pointerer Daugbjerg fx, hvordan Louvre i Paris og 19 andre toneangivende museer fordelt på verdensplan, har foreslået at blive udnævnt til universelle museer, der skal varetage hele verdens kulturarv og ikke kun den nationale (Daugbjerg, 2011, s. 27). Dette bliver eksemplificeret i den oprustning Nationalmuseet foretog i 2006, hvor de satsede på en bred formidling af de danske kolonier i for eksempel Ghana og Tranquebar (Daugbjerg, 2011, s. 27). Dette kan ses som en national kulturarv, der rækker ud over de nationale grænser. Det der dog her er en vigtig skelnen er, at disse kolonier skal være med til at opretholde en historisk forståelse af vores nationale identitet.

Tænkninger og paradigmer

I forlængelse af denne diskussion om kulturarven som et identitetspolitisk redskab, bidrager Lund med seks måder at tænke kulturarv på, hvor identitets- og erindringspolitik også indgår. Herunder vil de være listet op og redegjort for, så vi kan trække på dem og bruge dem aktivt i vores analyse.

1. Reaktion på samfundsmoderniseringen (Lund, 2017, s. 8)

Her peger Lund, ligesom Daugbjerg, på, at en samfundsudvikling kan ses som den direkte årsag til, at kulturarven har fået den betydning den har. Tabet af håndværk og landbrug ved industrialiseringen samt den nye teknologi og massemediernes fremkomst har skabt et behov for en bevarelse af det, som engang var. Samtidig har den nye mobilitet, globaliseringen og moderniseringen skabt store forandringer i den mere mentale og immaterielle kulturarvsbevidsthed. Som Lund skriver: "(...) desto voldsommere brud desto mere fokus på kulturarv" (Lund, 2017, s. 9). Kulturarven konserverer altså den historie og fælles erindring, der går tabt i samfundsændringerne.

2. Identitets- og erindringspolitik (Lund, 2017, s. 9)

Her lægger Lund op til, som både Jensen og Daugbjerg, at identitetspolitik er blevet en markør, som mindre grupperinger kan benytte for at skabe en fælles gruppeforståelse. Lund begrundet dette med udbredelsen af det kulturelle demokrati og det øgede fokus, der er på menneskerettigheder samt minoriteters vilkår, hvilket er med til at legitimere identitetsforståelsen og gruppedannelsen hos fx homoseksuelle, muslimer, inuitter osv. Dette har medført et brud på den enhedskultur, der tidligere har været altopherskyggende. Det får således konsekvenser for den fremtidige kulturarv, da det er historien og fortiden, der er med til at tegne vores fælles identitet og hvilke traditioner samt begivenheder, vi vælger at identificere os med. Men da alle grupperinger kan gøre krav på deres identitetsmæssige arv, bliver kulturarven mere mangfoldig.

3. Rummeligere historiebegreb (Lund, 2017, s. 10)

Historie er gået fra at være en autoritativ forståelse af fortiden til at være en subjektiv oplevet livsverden, der i dialoger formes og produceres af alle mennesker. Fortiden er blevet en

erindring, der ikke objektivt kan videreformidles, men som må ses som noget, der bæres af alle og som rummer følelser og sanser. Lund mener, at denne nye historiebevidsthed gør, at det er nutiden og ikke fortiden, der dikterer kulturarven og er med til skabe nye forståelser og kategorier indenfor det erindringsfællesskab, man tidligere knyttede sig mere homogent til.

4. **Institutionel vækst** (Lund, 2017, s. 10-11)

Kulturpolitik og den institutionelle tilknytning hertil har før i tiden været meget fremme i samfundet. Man har nationalt haft fokus på udbygning og fornyelse af kulturinstitutioner, samtidig med at der er sket en stigning i lokale kulturoprustninger, hvor små museer og andre institutioner er dukket op. De mange nye lokale tiltag er igen et tegn på den stigende diversitet, man ser i kulturarvsforståelsen, og bliver altså et konkret billede på de mangfoldigheder, der eksisterer rundt omkring i landet, og som står fast på deres forståelse af kulturarven. Det ses også, hvordan "nye" institutioner genbruger ældre bygninger og inddrager dem i formidlingen for på den måde at sammenflette en ældre kulturarv med en nyere. Dette ses blandt andet hos Østre Gasværk, Brandts klædefabrik og slagteriet i Holstebro.

5. **Globalisering** (Lund, 2017 s. 11-12)

Som Daugbjerg er inde på, er globaliseringen skyld i en større multietnisk tilstrømning end hidtil, samtidig med at landegrænser kan siges at blive udvisket. Dette fremkalder dog et pres på det præcis modsatte, mener Lund, som skriver, at det illustrerer et behov for en stærk forankring i lokalmiljøerne. Samtidig skaber det et nyt spændingsfelt, der kalder på, at det ikke nødvendigvis er konkrete artefakter, der skal kategoriseres som kulturarv men i højere grad steder.

6. **Kulturarvsturisme** (Lund, 2017, s. 12)

Den moderne masseturisme til historisk kulturelle seværdigheder gør, at man rekonstruerer og vedligeholder kulturelle seværdigheder til kommercielle formål.

I tillæg til disse seks måder at tænke kulturarv på, kommer Jensen med tre forvaltningsparadigmer, der giver et konkret redskab til analysen. De er her listet op og redegjort for.

1. **Kanon-paradigmet** (Jensen, 2006, s. 45)

Kanon-paradigmet hviler på en autoritativ tilgang, og kanonen fungerer som en art rettesnor for, hvad der skal indgå i en kulturarv. En sådan kulturarvstænkning skaber et stærkt erindringsfællesskab, da kanonen både er med til at konstituere en fælles identitet men også er med til at fravælge dem, som eventuelt skulle tilslutte sig en anden identitet. Som eksempel kan nævnes kristendommen, der bruger biblen som kanon og identitetsskaber. Dette forudsætter dog, at der er nogen, der besidder denne autoritet til at definere, hvad en sådan kulturarv skal indebære.

2. **Etnos-paradigmet** (Jensen, 2006, s. 46)

Dette paradigme er centreret omkring etnicitetstænkning og forestillingen om et folkefællesskab. Her forstås det, at folket er en helhed og en manifestation af en folkeånd, der bliver synlig gennem sprog og historiefortælling. Her er det medlemskabet af folkefællesskabet, der cementerer ens identitet og ikke nødvendigvis de skrifter, der omgiver dette folkefællesskab. Et kendetegn ved paradigmet er, at det ikke er muligt at fravælge det fællesskab, man bliver født ind i, da kultur og kulturarv er noget, der nedarves på samme niveau som biologiske kendetegn.

3. **Demos-paradigmet** (Jensen, 2006, s. 47-48)

Dette paradigme er det, der tidligere er blevet peget på som værende multietnisk og med en mangfoldig kulturarv. Her er det det demokratiske medborgerskab, der er i fokus og ideen om, at alle er lige meget værd. Jensen mener, at man som mennesker ikke kan foretage sig noget uden at gøre brug af sin historiebevidsthed, og derfor sætter han lighedstegn mellem det og kulturarv. Dette ligger i forlængelse af Lunds rummelige historiebegreb, og det tyder på, som Jensen skriver, at historien er nødt til at fremsætte nogle brugbare historiske oplevelser, hvis historien skal manifestere sig i borgernes bevidsthed. Samtidig peger Jensen på, at borgerne godt kan indgå i flere identiteter, der griber over forskellige syn på kulturarven, og at det er den demokratiske borgers pligt aktivt at involvere sig i forvaltningen af kulturarven - eller kulturarvene.

De ovenstående redskaber kan både bruges til at forstå og lokalisere hvilke tænkninger og paradigmer, vores deltagere forstår ved begrebet kulturarv, og hvad det rummer af betydninger for dem.

Kulturinstitutionernes kulturarv

Netop spørgsmålet om hvordan Nationalmuseet og andre kulturinstitutioner forstår og formidler kulturarv, skriver Lund sig ind i, når han argumenterer for, at man som kulturinstitution må tage to parametre med i sine overvejelser omkring formidlingen; de emotionelle og de rationelle (Lund, 2004, s. 21). Altså må formidlingen hvile på forskningsbaseret viden samtidig med, at det skal tale ind i vores erindringsfællesskab. Han peger på, at formidlingen skal være refleksiv og stille sig selv spørgende overfor, hvorfor der gemmes og opbevares, og altså hvorfor kulturarven ser ud, som den gør (Lund, 2004, s. 21).

Samme argument findes hos Witt, når han afslutter sin tekst således:

For eksempel hvordan det gik til, at danskerne som en del af deres kulturelle arv i løbet af forrige århundrede fik dannet en række bevidsthedsbilleder af, hvad det vil sige at være dansk. En arv det måske ville være bedre at pålægge museerne at diskutere fremfor at sikre. (Witt, 1998, s. 23).

Her taler Witt både ind i måden museerne formidler kulturarven på, men også hvordan kulturarven påvirker vores identitet og erindringsfællesskab.

Der er i disse eksempler tale om en materiel kulturarv, som kulturinstitutionerne har ansvaret for at bevare og formidle. Rettes blikket mod Jensens syn på den immaterielle kulturarv, er denne ikke mulig at begribe konkret, hvilket besværliggør en formidlingsprocess for kulturinstitutionerne. Denne immaterielle kulturarv skabes og formidles mellem mennesker, i familier, på arbejdspladser, på uddannelsessteder, i medier osv. Man ville altså kunne argumentere for, at når Lund og Witt mener, at museerne skal være reflekterende og diskuterende, siger de også, at museerne samtidig bærer et ansvar for at have den immaterielle kulturarv med som en rettesnor for, hvad den materielle kulturarv skal bestå af. Dette kan da

også ses helt konkret i den danske kulturkanon, der jævnligt bliver rettet til i forhold til nutidige strømninger.

Denne forståelse af kulturarv som noget konstant foranderligt, argumenterer Lund videre omkring ved at skrive, at kulturarv er tidsmæssigt relativt, da mennesker ikke har haft samme syn på fortid og historie. Her kan man altså tillægge den materielle kulturarv en vis foranderlighed, da det på sin vis er tilfældigt, hvad der har overlevet og er blevet overleveret til nutiden, og som den dag i dag indgår i kulturarven. Lund skriver: "(...) kulturarv er ikke noget der er, det skabes hele tiden i en diskussion og ud fra valg, der er fremtidsrettede" (2017, s. 16).

Analyse

Vores analyse er bygget op af tre afsnit: en *framinganalyse*, en analyse af to fokusgrupper og til sidst en analyse af to kvalitative interviews. Det skal være med til at belyse projektets problemstilling, ud fra alle tre perspektiver vi ønsker at undersøge og sætte i forbindelse med *casen*, Nationalmuseets omlægning. Nedenfor præsenteres strukturen for de tre afsnit, se evt. figur 3.

Analysestruktur

Framinganalysen falder i fire overordnede dele:

1. **Optælling og kortlægning af omtalen af Nationalmuseets omlægning i medierne:**
Ved hjælp af Infomedia indledes analyseafsnittet med et overbliksbillede, der sætter rammen for mediernes dækning af emnet. Det tilbyder en indsigt i, hvordan omtalen fordeler sig på tværs af medielandskabet.
2. **Næranalyse af to artikler:**
Foruden den kvantitative optælling udvælges to divergerende artikler, der analyseres med baggrund i vores teoretiske værktøjskasse med henblik på at udlede, hvordan omtalen af omlægningen kan siges at være *framet*.
3. **Udbygning med afsæt i Scheufeles model for input, process og outcome:**
Med næranalysen som udgangspunkt indskrives de to artikler i Scheufeles procesmodel med henblik på at illustrere *frame*-opbygning, *frame-setting*, den individuelle *framing* effekt og linket mellem individuelle og medie *frames*.
4. **Delkonklusion.**

Analysen af fokusgrupperne falder ligeledes i fire overordnede dele samt en delkonklusion:

1. **Kultur og kulturarv:**
 - a. Fokusgruppe 1
 - b. Fokusgruppe 2
2. **Kulturinstitutioner og samfund:**
 - a. Fokusgruppe 1
 - b. Fokusgruppe 2

3. Identitet:

- a. Fokusgruppe 1
- b. Fokusgruppe 2

4. Formidling:

- a. Fokusgruppe 1
- b. Fokusgruppe 2

5. Delkonklusion.

Analysen af de to kvalitative interviews rummer tre overordnede dele samt en delkonklusion:

1. Kulturarv, institutioner og samfund:

- a. Charlotte
- b. Søren

2. Identitet:

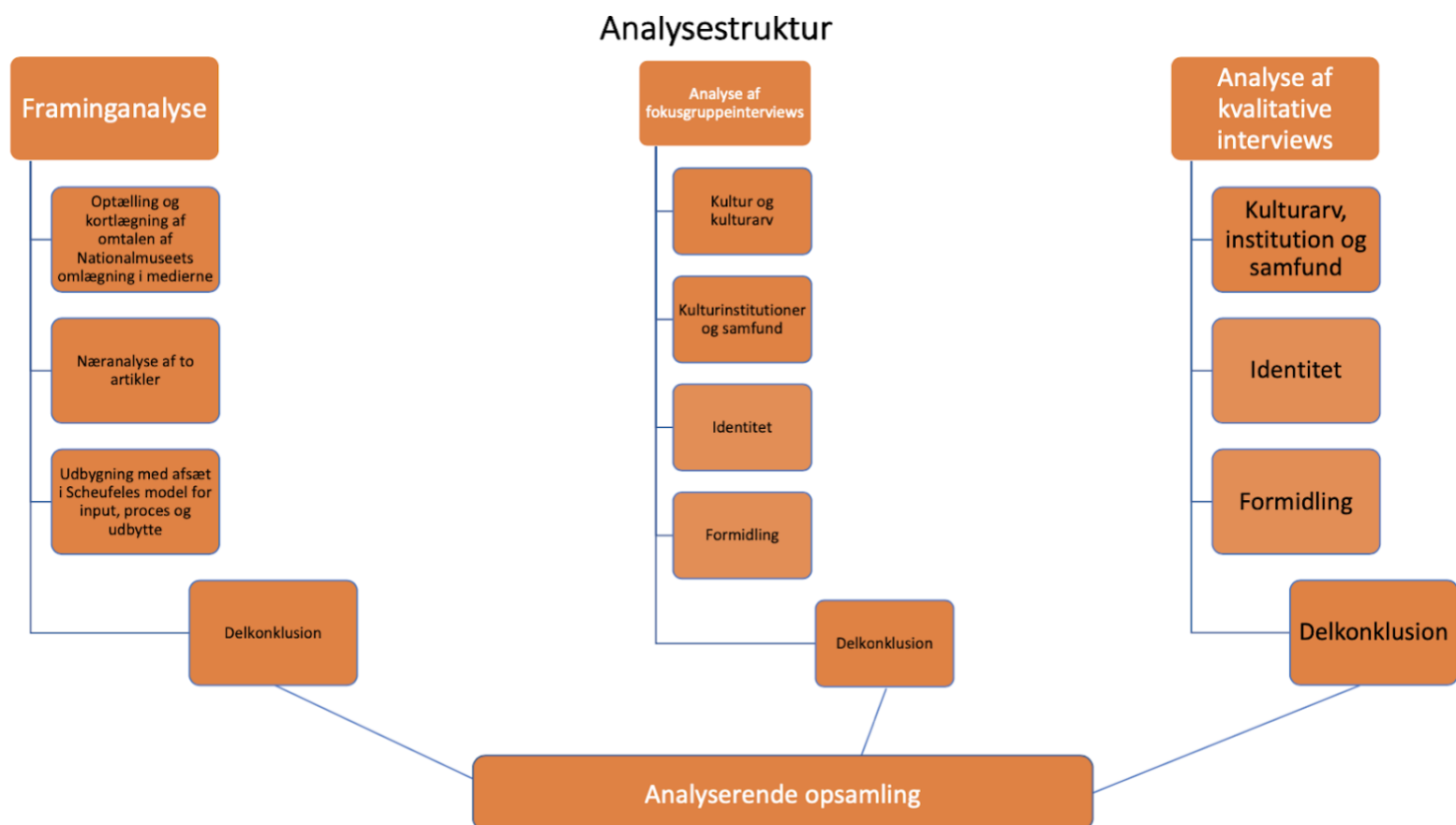
- a. Charlotte
- b. Søren

3. Formidling:

- a. Charlotte
- b. Søren

4. Delkonklusion.

Figur 3: Illustration af analysestruktur

Analyse af mediernes dækning af Nationalmuseets omlægning

For at undersøge mediedækningen af Nationalmuseets omlægning af udstillingen vedrørende Grønlands historie fra “Eskimoer og Grønland” til udstillinger som “Nordboerne i Grønland” er det nødvendigt at kortlægge antallet af omtaler for at skabe et overbliksbillede, kontekstualisere interessen for emnet og synliggøre bredden i de forskellige medier, der skrev om udstillingens revision. Ved hjælp af Infomedias database har vi omsat medie billedet fra sommeren 2020, hvor omlægningen og omtalen heraf fandt sted, til et kvantificerbart materiale, der tilbyder en indsigt i, hvordan omtalen fordeler sig på tværs af medielandskabet.

Via Infomedias søgestrengsindstillinger søgte vi på “eskimo” OG “nationalmuseet”². Vi markerede 1. juni 2020 som udgangspunktet for det inkluderede materiale og 6. april 2021 som slutdatoen for det materiale, der skulle inkluderes i optælling. Omlægningen nævnes første gang i slutningen af juli 2020 men for at sikre, at der ikke gik artikler forud, opererede vi med et udvidet tidsinterval. Der var dog ikke nogen omtaler af omlægningen i juni 2020. Slutdatoen var fastsat på baggrund af datoen for valget til landstinget, Inatsisartut, i Grønland. Sidste omtale blev i mellemtiden lokaliseret den 5. marts 2021, se evt bilag 1.

Titlerne fra Infomedia sorterede vi fra ældste til nyeste med den tilføjelse, at alle identiske overskrifter blev samlet, da printartikler og webartikler i indsamlingen hos Infomedia normalvis lagrer sig som respektive omtaler, omend det er den samme artikel. På den måde skulle vi gerne korrigere for, at de samme artikler fra fx de samme dagblade ikke blev talt to gange. I vores optælling fandt vi 127 omtaler på emnet, der fordeler sig på et sæt af forskellige medietyper: 21 regionale dækninger, 8 dækninger blandt magasiner, TV, radio og lokale aviser, 76 dækninger blandt landsdækkende dagblade og nyhedsbureauer og 34 dækninger blandt webkilder. Det er vigtigt at notere, at vi har sorteret radio- og tv-indslag på samme måde som med de identiske overskrifter. Det betyder blandt andet, at indslag om omlægning er bragt flere gange i de respektive indslag på TV2 Nyhederne; kl. 07.00, kl. 08.00, kl. 09.00 og igen i 19-nyhederne den 30. juli 2020, se evt. bilag 3. Dækningen blandt webkilder udgør et potentielt

² Infomedia skelner ikke mellem store og små bogstaver

mørketal, da denne kategori rummer online nyhedsmedier som fx kulturmonitor.dk, artikler fra DR's hjemmeside o.l. Samtidig indeholder den enkelte telegrammer og dækninger fra landsdækkende dagblade, der ikke er inkluderet i den kategori, som dækningen i princippet er koblet op på. Det har vi forsøgt at retlede ved at notere omtalerne på samme måde som de øvrige kategorier og samtidig typificere dem; fx regional omtale, radio osv. Efterfølgende har vi talt dem ind i deres repræsentative kategorier. På samme måde som ved de tidligere sorteringer, er gengangere filtreret fra, se evt. bilag 5.

Efter optællingen og kategoriseringen af den samlede omtale på emnet i den angivne periode har vi valgt at udlede de unikke omtaler. De unikke omtaler dækker her over dagblade, regionale aviser og/eller nyhedsbureauer e.l., der har præsenteret en historie i relation til emnet, men som primær afsender. Det betyder samtidig, at langt størstedelen af den samlede mængde omtaler tager afsæt i og/eller kopierer direkte fra den primære afsender, se evt. bilag 2. De unikke artikler er udledt på baggrund af dato samt henvisning fra øvrige medier og nyhedsbureauer. Vi har lokaliseret 12 unikke omtaler, som har Nationalmuseets omlægning som fokus eller som bærende krog i nyhedshistorien. Alle omtaler i optællingen er kategoriseret ud fra dato, medie, kilde (dvs. er der tale om en original eller kopiering), type (nyhed, interview o.l.) og indhold (tematik).

Foruden den kvantitative optælling har vi udvalgt to artikler, der analyseres med baggrund i vores teoretiske værktøjsskabe med henblik på at udlede, hvordan omtalen af omlægningen kan siges at være *framet*.

De to artikler fra Politiken og Berlingske er udvalgt på baggrund af deres primære omtale af henholdsvis samrådet og en undersøgelse af danskernes holdning til omlægningen af udstillingen, der skrives sammen og på den måde indtager et bredere perspektiv. Artiklerne er vedlagt som bilag 6 og 7. I parentes henvises der til den respektive artikels linjenumre.

Politiken: Er de eskimoer eller inuitter? Danske museer i stormvejr

Artiklen er fra den 5. september 2020, og er skrevet i kølvandet på det åbne samråd mellem kulturminister Joy Mogensen og kulturordfører Pernille Bendixen fra DF den 3. september. På

samrådet spurgte kulturudvalget blandt andet ind til ministerens holdning til Nationalmuseets revision af udstillingen.

“Er de eskimoer eller inuitter? Danske museer i stormvejr”, lyder artiklens overskrift. En overskrift, der synes at understøtte debattens dramatiske element. Af overskriften kan læseren udlede, at det handler om en strid om ord, der finder sted indenfor det kulturelle felt ved metaforen: museer i stormvejr. Overskriftens konfliktfyldte indledning har dermed allerede cementeret det, som Entman ville kalde for afsenderens fortolkningsskema; dvs. afsenderens bevidste værdisystem omkring debatten, der udlægges som en strid mellem personer med divergerende interesser. Efterfølgende slår underrubrikken debattens aktualitet fast, idet den hænges op på samrådsspørgsmålet. Der er dermed tale om det, Iyengar vil kalde for en episodisk *frame*, dvs. en specifik dækning af en problematik, her synliggjort ved den journalistiske krog, der beror på, at omlægningen har fået nyt liv i kraft af samrådet mellem Joy Mogensen og Pernille Bendixen. Skribenten anvender “vi” som en fællesnævner i linje 3. Anvendelsen kan læses som en latent indskrivning af et fællesskab, som DF og de Konservative står udenfor, da de mener, at resten af det politiske spektrum gambler, dvs. handler risikofyldt, med den danske kulturarv. Af underrubrikkens sidste linjer fremhæves artikelindholdets væsentlighed ved at stille spørgsmålet: “Bliver vi klogere, eller bliver vi rendt over ende af egne hensyn?”. Det fastgør artiklens historie som noget, der er samfundsrelevant, og vigtig for den kulturjournalistiske instans at tage op.

Linjerne 8-11 tjener som opsamling på de verserende sager, der har været over sommeren 2020, som samtidig taler ned i samme narrativ som Nationalmuseets omlægning. Den første kilde, der inddrages er Joy Mogensens udsagn fra samrådet til spørgsmålet om, hvorvidt museerne nedbryder sproglige traditioner i en omskrivning af historien. Artiklen udlægger ministerens udtale i linje 23-26. I udsagnet har Politikens skribent fremhævet en passage fra samrådet, hvor kulturministeren synes at hilse omlægningen velkommen. Det er imidlertid vigtigt at notere sig, at ministerens udtalelse på samrådet er blevet fortolket forskelligt. Det skyldes, at ministeren også tilkendegav, at hun oplever debatten som splittende, og der kan derfor heller ikke være tale om, at sprogbrugen skal detailstyres (Folketinget, 2021, 14.38-16.00). Her har andre medier fremskrevet den side af ministerens udtalelse, herunder Ritzau, der skrev: “Ifølge kultur- og kirkeminister Joy Mogensen (S) er det en "klokkeklar fejl" at

omskrive historien til at passe ind i nutiden". En vinkel, som blandt andet Berlingske også gik med. Udlægningen af Joy Mogensen som en tydelig *issue* proponent i Politiken tjener dermed til at illustrere, hvordan elementer fra samrådet udvælges og tilskrives divergerende og svingende saliens sådan, at de rigtige aspekter fremhæves og indskrives, så de passer ind i det, Scheufele omtaler som *frame-setting*. Dvs. en ønsket fremskrivning af en specifik forståelse, der rammesætter debatten og som potentielt føder ind i måden modtagerne opfatter *issuet* på, hvor den intenderede effekt er, at denne forståelse udmønter sig til nogle konkrete holdninger omkring *issuet*, der stemmer overens med artiklens udlægning.

I overgangen til den første underrubrik (l. 28-32) bliver artiklens rammesættelse af de to episoder; omlægningen og samrådet tilskrevet en større og bredere kontekst, der i højere grad hviler på en mere abstrakt måde at placere *issuet* i samfundsdebatten på. Dermed bliver artiklens dækning også tematisk, idet den vedrører omlægningen i en global kontekst, der omhandler de identitetspolitiske strømninger fra USA.

I linjerne 37-39 anvendes der en sammenligningsfigur, simile, ved, at der sammenlignes direkte ved hjælp af "som". Der ligger samtidig en eksplicit moralsk evaluerende funktion i denne fremstilling, idet det forekommer svært at være uenig i selve udlægningen; at minoritetsgrupper ikke kan sidestilles med materielle genstande, der handles med. Dermed er afsnittet for så vidt også stykket sammen af nogle selektivt udvalgte delelementer i debatten, som tilføjes et tydeligt emphatisk tryk. I forlængelse heraf anvender skribenten fortsat "vi" som fællesnævner, hvilket kan ses som en bidragende faktor, der kontinuerligt og implicit inkluderer læserne i denne rammesætning.

Ulla Toft, direktør for Museet for Søfart i Helsingør, inddrages som kilde i linjerne 43-45. Her tilkendegiver hun sin position som *issue* proponent. Hun forklarer, at museet løbende opdaterer sine udstillinger, men at mobiliseringen af bevægelser som BLM er med til at fremskynde denne proces. Et argument, som også Rane Willerslev, direktør for Nationalmuseet, gør brug af senere i artiklen. I mellemtiden synes Inklusionen af *issue* opponenter at være relativ lav og udefineret. Opponenterne inddrages som nogle overordnede stemmer fra de sociale medier (l. 73-74).

Fra linje 86-91 tager fremstillingen af opponenterne form som en ækvivalent *frame*. De to argumenter i linje 89-91 tager udgangspunkt i den samme historie, men er formuleret på baggrund af to vidt forskellige perspektiver på omlægningen. Det personificerede oplæg, der går forud for argumentfremstillingen: "Er han inuit eller yupiit?" (l. 86), får den betydningsbærende funktion, at sætningen bliver en specifik definition af problemet: Skal en bestemt minoritetsgruppe kaldes X eller Y. Den følgende sproghandling præsenterer således to bud, som en ækvivalent *frame*: proponenternes udlægning og opponenternes udlægning. I udførelsen heraf, synes Politiken at indskrive endnu en betydningsbærende funktion i artiklen ved at formulere en fortolkning af problemet og årsagen hertil: "Museet omlægger udstillingen, fordi den er opfundet af danskere og forsimples mange folkefærds kulturer" (l. 89-90). I præsentationen af DF's argument placerer skribenten en latent negativ fremskrivning af deres argumentation i sætningen "(...) ordet eskimo får tyndhudede danskere til at føle sig stødt på grønlænderes vegne" (l. 90-91). Udlægningen af proponent-argumentet fremstilles nøgternt og uden ladede troper o.l. Mens der i opponent-argumentet ligger en ladet synekdoke "tyndhudede". Den kan af læsere, der står i opposition til DF's argument opfattes som problematiserende over for deres præferencer i forhold til omlægning, idet den består af en falsk syllogisme. Dvs. den gør brug af en overordnet præmis, der fremstilles som definitiv: "Alle der er for omlægningen er særligt sensitive", og "de er kun stødt på vegne af nogle andre", hvorfor deres holdning forekommer irrelevant.

Linjerne 93-94 indikerer en kausalitet mellem Kristelig Dagblads (KD) dækning og den intensiverede samfundsdebat om brugen af eskimo. Passagen synes at være udtryk for endnu en fortolkning af årsagen til det specifikke *issue*. Her handler det dog mere om, hvorfor debatten er opstået. Efterfølgende præsenterer Politiken Nationalmuseets arbejde med omlægningen som en definitiv beslutning, der blev truffet for et årti siden, hvorfor omlægning ikke nødvendigvis kan opfattes som et projekt, der har at gøre med nogle specifikke værdier, som museet har integreret i deres formidling (l. 100). Omlægningen tages her ud af den tematiske linje og forklares med udgangspunkt i Willerslevs kommentar på udstillingen i linjerne 102-106. Willerslevs eksempel i linjerne 108-112 præsenterer en opfattelse, hvor anvendelsen af ord i sig selv er betydningsbærende og nødvendig at forholde sig til. Han taler om et udefrakommende blik på et folkefærd. Argumentationen tager afsæt i, at 'eskimo' er et nedsættende begreb, som, i tråd med Birds pointe omkring ladede etiketter, har sin

etymologiske oprindelse i et udefrakommende blik på en befolkning. Hvorimod den terminologi, 'inuit', som befolkningen selv bruger rummer en inkluderet selvforståelse og selvvalgt etikettering, der er udviklet af de personer, omtalen vedrører (1999, s. 13).

Artiklen afsluttes med endnu en betydningsbærende funktion i form af en anbefaling fra Politiken til Statens Museum for Kunst (SMK). I anbefalingen præsenteres en løsning på, hvordan en titel, der rummer ladede begreber lader sig omdøbe (l. 173-174).

Berlingske: Danskerne i ny undersøgelse: Hold nallerne fra historiske ord

Artiklen indleder med en induktiv konklusion, der hviler på, at "danskerne" bruges til at sammenligne et stort antal eksempler ud fra en undersøgelse, for derefter at udlede en formodet konklusion, der kan parafraseres som "langt størstedelen af de adspurgte har svaret X, hvorfor resten af danskerne uden for undersøgelsen, også må være tilbøjelige til at svare X". I overskriften tilkendegives ligeledes et perspektiv på brugen af ord, der her karakteriseres som defineret ud fra deres historiske værdi, og derfor kan de, i sig selv, tilskrives en vis vigtighed.

I underrubrikken udfoldes argumentet yderligere i et illustrerende eksempel med "størstedelen af danskerne". Formuleringen kan siges at invitere læseren til identifikation med udsagnet. Derudover ligger der et statistisk træk i udlægningen, som er med til at underbygge perspektivet. Slutteligt anføres en kilde, som medgiver, at fjernelsen af specifikke ord er med til at "skabe kløfter mellem elite og folk" (l. 4-5). Ekspertudsagnet tjener således som det tredje træk til at vinde læseren over mod artiklens rammesættelse af omlægningen og debatten generelt.

Ordet krænkellesdebat bruges i linje 7 frem for et mindre ladet udtryk som suppleres af en metafor, der tilvejebringer en lignende forståelse af, at tiden rummer mange debatter omkring dét at føle sig krænket. Herefter cementerer Berlingske den episodiske omtale af "eskimo" i linjerne 10-11. Afsnittet ansporer derfor også et betydningsbærende element, da det definerer det *issue*, der tales om. I de efterfølgende linjer 13-15 holdes der fortsat fat i den episodiske beskrivelse af *issuet*. Dog rummer samme afsnit også en betydningsbærende funktion, der tager sig ud som en alternativ fortolkning af årsagen: Berlingske skriver først problemet frem i

linjerne 10-11 for efterfølgende at bidrage med en omvendt fortolkning; at årsagen til problemet er omlægningen. Denne fortolkning står dermed i kontrast til Politikens.

Linjerne 17-18 synes at tjene som et uddybende bidrag til fortolkningen af problematikken med et understøttende ræsonnement i den forstand, at fortolkningen bliver kvantificérbar: 83 procent er imod en omlægning. Derudover tilføres artiklen en kilde. Artiklen anvender antropologen Dennis Nørmark som deres ekspert på området (l. 20-21). Her må formålet antages at være en opbakning af Berlingskes udlægning af *issuet*, da antropologens virke netop centrerer sig om studiet af mennesker, kulturer o.l.

Berlingske formulerer, med rygdækning i Nørmarks postulat (l. 26-31), hvordan debatten om "eskimo" og "krænkelsesdebatten" er en akademiseret debat om ord og deres konnotationer. Udlægningen har klare aftegninger af *emfase-framing*, idet debatten skrives frem som noget, der er forbeholdt de få og et emne, som de fleste finder irrelevant. Formuleringseffekten bliver således, at hele debatten og dens paraplyproblematikker, herunder brugen af "eskimo", samles og præsenteres som en dikotomi udgjort af eliten og de menige.

I oplægget til citatet på linjerne 36-37 synes Berlingskes skribent at udfolde debatten som en litote, dvs. en underdrivelse af, at der er noget mere abstrakt på spil i forhold til at fremlægge det som et tilfældigt udvalg. Efterfølgende bruger Berlingske citatet fra linje 39-44 til at foretage en moralsk evaluering af, hvad der synes at konstituere debatten. Nørmarks citat synes at eksemplificere Iyengars forestilling om befolkningens evne til at forholde sig til et politisk anliggende som brugen af "eskimo". Her postuleres det, at "danskernes" oppositionelle forhold i debatten skyldes en kausal opfattelse af, at den politiske offentlighed tapper ind i elitens diskursdebat, og det former blandt andet måden, der skal tales om specifikke ting på. Iyengar ville formulere det som, at denne opfattelse gør befolkningen i stand til at reagere spontant og affektivt på de politiske forhold. Med Nørmarks citat som afsæt skal befolkningens reaktion forstås som en modreaktion på den latente kritik, der har været, som, med Nørmarks egne ord, handler om, hvordan "masserne er ignorante, fordi de ikke bemærker den slags, og at man skal have en akademisk uddannelse for at have den slags indsigt" (l. 42-43). Nørmark slutter af med at tilslutte sig opponenterne i linjerne 43-44.

I linjerne 47-50 inkluderes proponenternes første gang i artiklen. Det sker som en udlægning af de resterende 14 procent fra Kantar Gallup-undersøgelsen, der mener, at historiske ord bør ændres. I udlægningen præsenteres argumentationen imidlertid ikke, men i stedet inddrages Nørmark for at forklare, hvad problemet kan siges at være, når mindretallet får taletid i denne sammenhæng. Efterfølgende, i linjerne 52-56, anvendes Nørmark til at definere et andet problem i debatten, som er rettet direkte mod proponenternes argumentationsform. Der trækkes igen på dikotomien om elite og menige. Her anvendes emfasen til at stadfæste, hvordan *issuet* opfattes af en stor del danskere, hvilket, ifølge Nørmark, belyser et underliggende men gennemgribende problem, som lagrer sig i kulturen: "Mange kan få fornemmelsen af, at dem, der styrer indretningen af samfundet, de har definitionsretten og retten til at sige, at når underklassen oplever det på en anden måde, så er det, fordi de ikke har forstand på tingene" (l. 54-56).

I linjerne 58-61 introduceres artiklens anden og sidste citerede kilde, historiker og lektor Michael Böss. De to kilder ekspliciterer i linjerne 72-73 deres enighed. Samtidig er det udtryk for, at Berlingske arbejder med relativt få citerede kilder, som samtidig er enige og relativt ensidige.

Böss fremlægger debatten herhjemme som værende ny og ikke forenelig i en dansk kontekst. Argumentationen kan her siges at minde om det Sommer snakker om i forbindelse med de nationale undertoner. Böss forklarer, hvordan der i Danmark hersker nogle symbolske grænser, som fx historiske ord, der ikke minder om de symbolske grænser, der fx arbejdes med i USA. Dermed er fænomenet vedrørende dét, at beholde visse ord o.l. ikke racistisk, da det ikke lader sig oversætte til en dansk kontekst.

Berlingske lukker artiklen i linjerne 78-83 med et citat fra Böss, der tjener som artiklens anbefaling af, hvordan problemet løses. Her er argumentet det, at historiske ord konstituerer danskernes forståelse og kulturelle værdisæt. Dermed skal ordene være med til at lære befolkningen, hvordan man tidligere brugte specifikke ord. Det giver muligheden for at lære af historien - på godt og ondt.

Input, process og outcome

Med næranalysen som udgangspunkt vil vi i det følgende afsnit indskrive de to artikler i Scheufeles procesmodel med henblik på at illustrere *frame*-opbygning, *frame-setting*, den individuelle *framing*-effekt og linket mellem individuelle og medie *frames*.

Ifølge Scheufele så konstruerer journalister aktivt *frames* for at strukturere og skabe mening ud af den information, de modtager (1999, s. 115). De forskellige *frames* modereres dermed også af variable som fx avisens ideologiske aftryk. Politikens vinkel kan siges at hvile på en proponent-advokering for, at omlægningen taler ned i tidens tendenser om at lytte og tage stilling til de stigmatiserede grupper. Et perspektiv, der understøtter den multikulturalistiske tanke om, at universalisme bør vægte højere end argumentationen om, at ord rummer traditionelle, etymologiske og vigtige værdier i sig selv, som bør bevares. Denne opponent-advokering står Berlingske i mellemtiden for, når de forklarer, at størstedelen af danskerne i deres undersøgelser taler om, at ordene er med til at definere og historisk afklare, hvad der er rigtigt og forkert, og af den grund bør udstillingen bevares. I forlængelse af argumentet om, at specifikke læsere holder en given politisk profil eller nogle partipolitiske karakteristika, kan blandt andet ses ud af en undersøgelse fra TNS Gallup som blev foretaget for Institut for Statskundskab på Københavns Universitet. Undersøgelsen bygger på interviews med omkring 7000 vælgere fra marts 2010 til februar 2011. Tal fra undersøgelsen indikerer, at 65 procent af Berlingskes læsere hovedsageligt retter sig mod partier som Venstre og Liberal Alliance, mens der hos Politikens læsere er markant flest, der knytter sig til partier som Enhedslisten, SF og Radikale (Winther, 2011).

Hvad angår *frame-setting* er denne operationaliseret i den teksthævede analyse, da processen har til hensigt at afklare, hvordan et *frame* konstitueres.

En stor del af forskningen omkring *frames* indvirken på modtagerne har blandt andet Iyengar stået for, se teoriafsnit. Fra Iyengars forskning er det tydeligt, at udbyttet på et individuelt niveau antager et mere eller mindre direkte link mellem de *frames* et medie fremsætter og læserens præferencer. Scheufele forklarer, at meget af forskningen på området har et bristepunkt, idet indflydelsen på individniveau ofte blot beskrives som en effekt, der yder

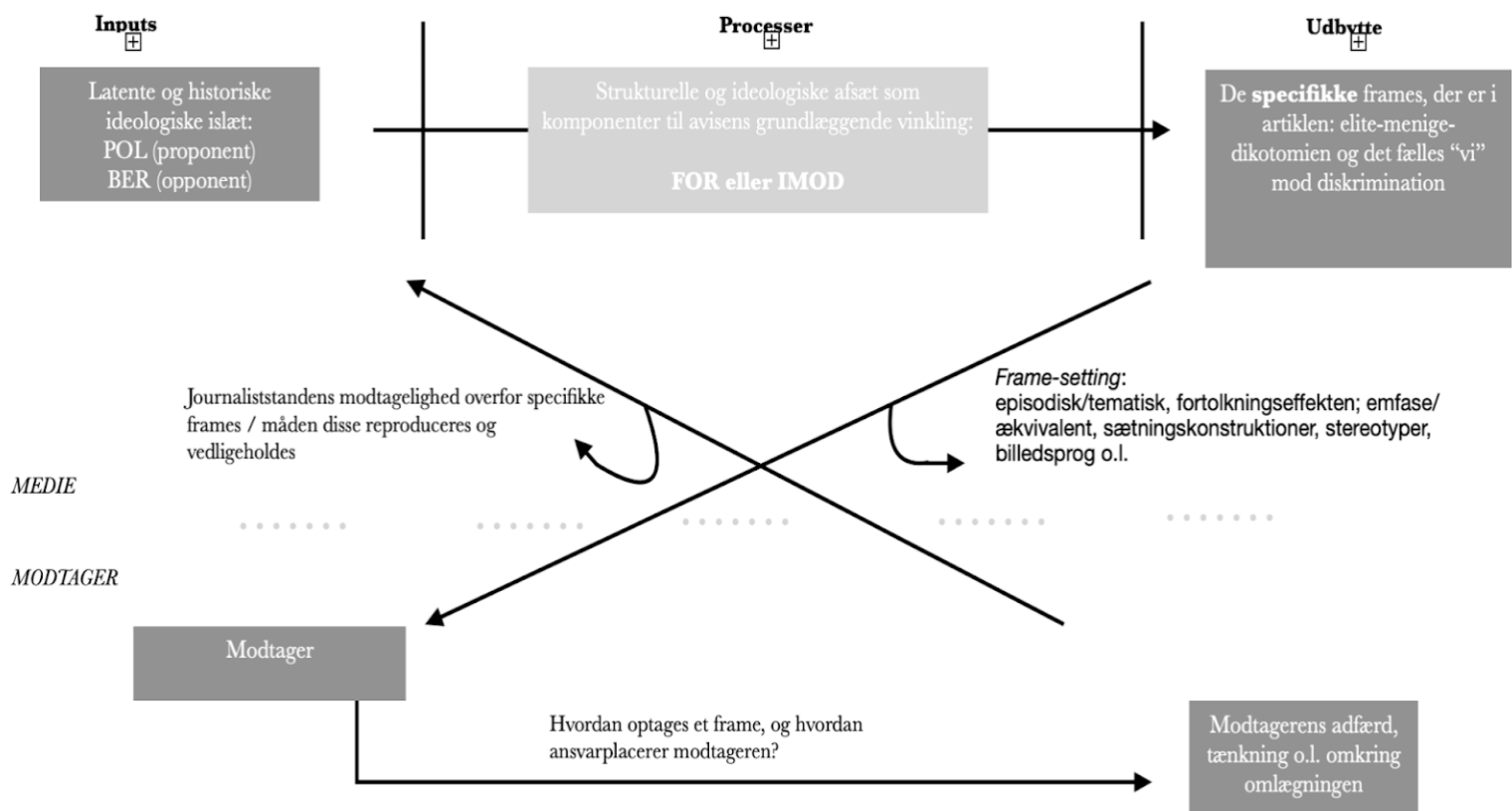
indflydelse på opførsel, tænkning osv. Det er Scheufeles argument at få forskere undersøge, hvad og hvordan forbindelsen mellem *frames* og modtageres holdning til emnet linkes i praksis. I mellemtiden er det dog ikke ligegyldigt at understrege, at Iyengars arbejde viste, at nogle modtagere er tilbøjelige til at tilskrive visse *issues* nogle strukturelle og systematiske årsager. Disse er således afledt af det, modtagerne har læst. Det kan betyde, at læserne af artiklerne vil være disponerede for at placere et ansvar hos en given aktør i debatten; Nationalmuseet på den ene side og/eller modstandere af omlægningen, politikere o.l på den anden. Dermed bliver det under alle omstændigheder gjort tydeligt, at debatten ikke blot skal findes i selve omlægningen af Etnografisk Samling. Der ligger et formidlingsmæssigt ansvar hos kulturinstitutionerne, men hvordan det skal varetages, bliver et spørgsmål om læsernes præferencer. Med afsæt i Iyengars ansvarsplacering kan modtageren af nyhedsteksten være tilbøjelig til at kigge på Nationalmuseets omlægning, med henblik på at ansvarsplacere i forhold til en given aktør, en kausal ansvarlighed, der fokuserer på et problems ophav - denne må antages at være stærkt formet af tekstens problemdefinerende funktion, idet den diagnosticerer *issuet* for læseren. Læseren kan også vurdere, at der er tale om et behandlingsansvar, hvor en involveret aktør skal foretage sig noget med henblik på at foregribe eller behandle problemet. Det er imidlertid svært at udlede den specifikke *framing* effekt på et individuelt niveau. Det vil kræve en særskilt undersøgelse, som fx kunne tage afsæt i en analyse af kommentarsporet på dagbladenes hjemmeside eller gennem et multifaktorielt design, hvor der manipuleres med en variabel, hvor fx en gruppe præsenteres for en specifik artikel (*frame*), mens en anden gruppe udsættes for en divergerende artikel (*frame*). Disse studier vil fokusere på den individuelle *frame* som et udbytte af en specifik *frame* fremsat af et givent medie. Det kan dog i den forbindelse være relevant at overveje den underliggende quasi-effekt i sådanne eksperimenter.

I linket mellem individuelle og medie *frames* synliggøres ved det kryds, der ligger fra modtagernes adfærd omkring omlægningen og tilbage til journaliststanden, se figur 4 nedenfor. Dette kryds eller link omtaler Scheufele som "journalisterne som modtagere". I det ligger en forståelse af, at der eksisterer et *feedback-loop* mellem kulturen og modtagerne og så journalisterne. Et link, hvor journalisterne bliver modtagere af deres egne *frames* qua deres arbejdsplads, men også gennem læsernes kommentarer o.l.. Det sker også ved, at journaliststanden fx tager afsæt i det samme telegram, jf. Ritzau-eksemplet fra tidligere. Dette link åbner op for at specifikke *frames* reproduceres og distribueres. På trods af, at *framing* ofte

opfattes som en hierarkisk proces, der udspringer fra medierne og bevæger sig nedad, så ligger der også en form for gensidighed i *framing*-begrebet som proces, se figur 4. Til at illustrere denne gensidighed forklarer Scheufele, at journalister ligesom “normale” modtagere er påvirkelige af konstituerede *frames* i kulturen (Scheufele, 1999, s. 117). Et andet eksempel herpå ses fra vores kvantitative optælling. Den 31. juli 2020, dvs. to dage efter den originale artikel fra Kristeligt Dagblad publiceres, har Information taget stilling til *issuet*. Det synliggøres i Rune Lykkebergs (chefredaktør) leder, hvor han blandt andet lægger vægt på avisens støtte i forhold til udfasningen af ord fra kolonitiden, se bilag 4. På samme måde kridter Jyllands-Postens chefredaktør, Marchen Neel Gjertsen, den modsatte banehalvdel op den 2. august 2020. Her slår artiklen på, at omlægningen ikke er udtryk for refleksion over det dansk-grønlandske forhold, men snarere en institutionel problematik som blandt andet museer reagerer på af frygt for offentlighedens pegefinger (Gjertsen, 2020, s. 28).

Lederne er dermed et eksempel på to ting: Dels at dagbladene rummer en latent ideologisk ladethed og dels, at journaliststanden formes og forholder sig til de *frames*, som øvrige dagblade og medieformater fremsætter i kølvandet på den offentlige debat.

Figur 4: Procesmodellen ift. omlægningen hos Nationalmuseet

Delkonklusion

Berlingske og Politiken: To forskellige frames

Med afsæt i Entman kan de to artikler siges at rumme to fremlæggelser af nogle specifikke selektioner i anvendelsen af elementer fra hver deres erfaringsverden. Sideløbende indeholder begge tekster nogle fremhævnninger, dvs. nogle saliente positioner, der tilsammen bidrager med nogle betydningsbærende funktioner i forhold til at se på, hvilken *frame* de hver især konstituerer i den tekstlige lokation eller det, som Scheufele kalder for *frame-setting*.

I Politikens artikel er der tale om, at teksten definerede problemet som et spørgsmål om, hvorvidt en bestemt minoritetsgruppe skal kaldes X eller Y. Artiklen forholder sig også evaluerende og fortolkende til, hvad årsagen til problemet kan siges at være. Det sker ved, at der i artiklen blandt andet etableres en latent fællesnævner og anvendes en forholdsvis stor del af proponent-udtalelser fra autoritative kilder. Herved formår artiklen at fremsætte nogle moralske vurderinger, som kan siges at undersøge og evaluere problemets aktører og deres effekt i retning af, at opponenterne argumentation synes overflødig, da omlægningen taler ind i en postkolonial kontekst, hvor det nutidige kendskab til det undertrykkende og strukturelle magthierarki, der ligger i visse ord, har haft museets interesse i relativ lang tid, hvorfor revisionen har været planlagt i et årti. Derudover fremsættes der tydelige anbefalinger til, hvordan problemet bør lade sig behandle; gennem en aktiv inddragelse af de omtalte minoritetsgrupper.

Der tegner sig et andet billede af fremstillingen i artiklen fra Berlingske, hvor der konstrueres en kontrær *frame*.

Begge artikler definerer for så vidt det samme problem: Omlægningen af udstillingen som grobund for en større diskussion omkring de identitetspolitiske strømninger. Men Berlingske fortolker årsagen til problemet med omvendt fortegn, i den forstand, at selve omlægningen af udstillingen er problematisk i sig selv. Denne fremskrivning understøttes af en overvejende statistisk argumentationsform, hvor der anvendes illustrerende eksempler til at fremme perspektivet; at brugen af ord, der baserer sig på en etymologi, i sig selv indeholder en vigtighed. Denne vigtighed kan derfor ikke skrives ud af den institutionelle formidling.

Derudover arbejder Berlinske-artiklen hovedsageligt med *emfase-framing*, hvor debatten italesættes som noget, der er forbeholdt de få. Formuleringseffekten bliver den, at hele identitetsdebatten præsenteres som en dikotomi mellem elite og anti-elite.

De moralske evalueringer findes hovedsageligt i citaterne. Her er evalueringen, at debatten i høj grad kritiserer en stor del af danskerne for ikke at være "*woke*", dvs. en manglende form for bevidstliggørelse af, at der, også i Danmark, hersker social og racemæssig uretfærdighed. Den anden moralske evaluering er så, at den anklagede del af befolkning ikke mener, at diskussioner på den anden side af Atlanten lader sig overføre til en dansk sammenhæng. Artiklen fremmer anbefalingen, at historiske ord skal være med til at minde om fortiden på godt og ondt og bør derfor ikke skrives ud af museumsformidlingen.

I forhold til Entmans fire lokationer har det forrige afsnit bidraget med en næranalyse af særligt det tekstlige niveau. Indlejret findes imidlertid også en stillingtagen til den meningsdannelse, der grundlæggende centrerer sig omkring debatten og siver ind i de journalistiske produkter. I vores indsamling af artikler vedrørende omlægningen blev det tydeligt, at det samme telegram fra Ritzau kan anvendes af forskellige dagblade, men rumme divergerende perspektiver. Det tjener til at forklare, hvordan dagbladene vægter specifikke vinklinger højere end andre, hvilket kan tale ned i en forståelse af, at mange dagblade rummer nogle latente ideologiske aftryk, som er med til at farve selektionen af information. Derudover beretter det om, at mediernes omtale af en debat som Nationalmuseets omlægning er med til at forme en forståelse af, at nogle specifikke *frames* lagrer sig i kulturen. Det bevirker, at en specifik *frame* vinder hævde hos en given social gruppering - politisk og journalistisk.

Analyse af fokusgrupper

I det følgende vil der, i parentes, løbende blive refereret til tidsangivelserne i de forskellige transskriptioner. Tidsangivelser der henviser til fokusgruppe 1, relaterer sig til bilag 8. Tidsangivelser der henviser til fokusgruppe 2, relaterer sig til bilag 10.

Kultur og kulturarv

For at blotlægge deltagernes syn på kultur og kulturarv er det relevant at starte analysen med at se på de udtalelser, deltagerne har ytret i interviewet omkring disse begreber. Dette skal altså ligge som fundament for de fortløbende temaer, analysen når igennem, da det vil være aktuelt at kunne pege tilbage på deltagernes forståelse af begrebet kulturarv i en analyse af Nationalmuseets omlægning.

Fokusgruppe 1

Kristian er en spændende deltager at starte med, blandt andet fordi han indleder med at lave et tydeligt skel mellem begreberne kultur og kulturarv, ved at pege på kulturarv som noget, der oftest er bundet op på noget historisk. Han bringer en tydelig og nærmest definerende forskel i spil i forhold til de to begreber:

Kulturarv er mere passiv end aktiv kultur. Så man kan godt have sådan lidt afstand til noget, der er nedarvede vaner, uvaner og måder at kigge på det. Og kultur, det må så være den aktuelle udlevelse af det samme. (00:24:08).

Samtidig snakker Kristian ind i Daugbjergs argumentation om, at kulturarven bliver italesat som noget der er i fare, og noget man frygter skal forsvinde og derfor må sørge for at bevare. Kristian bruger selv ordene "(...) at værne om" (00:21:04), hvilket kan ses som et tydeligt udtryk for det historiske- og bevaringsperspektiv, man også kan spore i hans måde at differentiere mellem begreberne.

For at brede kulturbegrebet ud, benytter Kristian sig af den danske drukkultur som et eksempel på en bred forståelse af kultur (00:20:21). Det der imidlertid bliver spændende i eksemplet er,

at selvom han i sine udtalelser, har været meget bevidst omkring forskellen mellem kultur og kulturarv, bevæger han sig her væk fra sin sondring mellem de to begreber. Udtrykket for at bruge druk som eksempel kommer nemlig til at tale ind i det Daugbjerg mener er to begreber, der hænger uløseligt sammen; nemlig kulturarv og national identitet. Kristians udtalelse kan på den måde forstås som en indikator på, at druk er en del af Danmarks nationale identitet og dermed bliver druk som begreb en del af vores kulturarv.

I forlængelse af denne pointe, kan man samtidig se Kristians kommentar under interviewet: "Kulturarven er jo også vores livsstil og livssyn, som er nedarvet"(00:23:32), som et udtryk for en tydelig tænkning der lægger sig op af det Jensen kalder for etnos-paradigmet, hvor kulturarven netop er nedarvet, som var den biologiske kendetegn. Med denne udtalelse kan man altså pege på, at Kristian selv ser en klar differentiering mellem de to begreber, men at denne skelnen bliver en smule udvisket, holder man hans udtalelser op mod teoretikernes forståelse af kulturarv.

I forlængelse af Kristians eksempel med druk som en bred forståelse af kultur og kulturarv, tapper Lars C ind i samme argumentation og mener, at amerikanske barer er lige så kulturelt aktuelle som meget andet og bruger argumentet, at hvis han skulle til USA, ville han i lige så høj grad prioritere at se dem som så meget andet (00:21:54). Men her ser vi en mindre bevidst skelnen mellem kultur og kulturarv, da Lars C slår begreberne sammen og snakker ind i hvordan mainstream kulturen, via film og medier, er med til at skabe en kultur, man gerne vil opleve. Det spændende ved, at Lars C ikke nødvendigvis laver samme skel som Kristian er, at Lars C måske ser kulturarven som en mere immateriel størrelse i dette tilfælde, end Kristian gør. Dette taler ind i den forståelse af den immaterielle kulturarv som fx Federspiel snakker om, når hun peger på det skift, der er sket i løbet af de sidste fem år i kulturarvsforståelsen, som nu peger på noget mere uhåndgribeligt som steder og det levede liv (2012, s. 7). Samtidig kan det ses som et udtryk for den globaliseringstænkning, vi ser hos Lund, hvor kulturen og kulturarven breder sig ud over landegrænser og skaber en mere dynamisk og multietnisk kulturarvsforståelse. Her peger Lund på samme argument som Federspiel, at der i globaliseringsprocessen er sket et skred i forståelsen af kulturarven, som igen kan ses som steder i stedet for konkrete artefakter.

Der er et generationsskel mellem Lars J og de andre deltagere i fokusgruppen, hvilket kommer tydeligt til udtryk, ved den meget konsekvente måde Lars J, ser kulturarven på. Han bruger institutioner som Arbejdermuseet og Københavns Bymuseum som institutioner, der kan "opdrage" og oplære individet i historie og "se den historie vores forfædre har haft" (00:22:56). Dette kan ses som en tydelig tilknytning til kanon-paradigmet og kan siges at bære præg af en identificering af den fortælling, historien om os og vores forfædre skaber.

Simon kommer som den første ind på, at der kan ligge en afgrænsning i kulturarven. At der kan være en national kulturarv og en international kultur (00:25:06). Her benytter han sig samtidig af det tidslige perspektiv, altså det bagudskuende som begrebet rummer, og som også går igen hos de andre deltagere. Simon opererer med en kulturparaply, hvorunder han placerer to forskellige kulturaktiviteter og mener, at begge dele er kultur, men kun den ene rummer kulturarvsbegrebet. Den ene kulturelle aktivitet, Simon bruger som eksempel, er at tage til koncert med et stort amerikansk band. Dette, mener han, er kultur, men ikke kulturarv. Hvorimod han peger på en tur på Københavns Bymuseum som både kultur og kulturarv. Hertil benytter han sig igen af det tidslige perspektiv, som Bymuseet bidrager med, men hvor koncerten ikke nødvendigvis rækker ud over dens spilletid.

Hertil kommer Kristian med samme argument, som vi ser hos Jensen, nemlig det, at kultur kan ses som noget, der dyrkes, hvilket en koncert ikke kan siges at være, hvorimod han bruger rockabilly som et eksempel på en amerikansk musikgenre, der bliver dyrket og dermed indskrives sig som kultur og kulturarv.

For til sidst og kort at vende tilbage til Kristian, sætter han faktisk efterfølgende lighedstegn mellem kulturarv og fællesskab og kommer samtidig ind på en fælles national kulturarv over for en mere nichepræget og individ-drevet kulturarv (00:27:22). Det spændende her er, at Kristian er den første og eneste der italesætter det, som teoretikerne ellers mener hører uløseligt sammen, nemlig kulturarv og identitet. Samtidig med det, peger han også på den dikotomi, der også ses hos Daugbjerg, hvor kulturarven er gået fra en nationalistisk identificering, til en mere differentieret og multikulturel kulturarv, der i takt med globaliseringen igen bliver mere og mere individualiseret.

Fokusgruppe 2

Her vil vi beskæftige os med forståelsen af kultur og kulturarv hos fokusgruppe 2. Den markante forskel her er, at de alle sammen har taget udgangspunkt i Roskilde Festival, hvorfor dette kommer til at blive et gennemgående eksempel. Dette står i kontrast til fokusgruppe 1, hvor der blevet taget udgangspunkt i flere konkrete kulturtilbud.

Anton starter med at lave samme differentiering, som vi ser i fokusgruppe 1, nemlig at kulturen er noget nutidigt, og kulturarven er noget, der er "nedfæstet gennem dansk kultur" (00:12:21). Det interessante ved Antons syn her, kommer i udtalelsen: "Så jeg tror, jeg vil sige, den største ting som ligger i ordet, er jo arven, ligesom det er noget gammelt; noget hænger ved og noget har ændret sig. Noget er forsvundet" (00:12:21). Anton peger her, mere eller mindre ubevidst, på det at kulturarven - men jo også kulturen - er i konstant forandring, og noget hænger ved og noget forsvinder. Det taler direkte ind i Lunds pointe om, at det i sidste ende er tilfældigt, hvad der bliver bevaret og formidlet som kulturarv, og hvad der forsvinder. Dette synspunkt kunne ved første øjekast godt minde om kanon-paradigmet, da man kunne antage, at der måtte sidde en autoritativ instans og bestemme, hvilke tilfældige ting der skal bevares, og hvilke der forsvinder. Men det bliver dog tydeligt senere i interviewet, at Anton i højere grad peger på, at den instans der bestemmer hvilke kulturelle aktiviteter, der bliver kulturarv, er den demokratiske borger. Dette ses fx, da snakken falder på Roskilde Festival. Her udtaler han nemlig, at Roskilde Festival over tid kan kategoriseres som kulturarv, hvilket nærmere peger i retning af demos-paradigmet, hvor borgerne spiller en aktiv rolle i, hvad der er kulturarv, og hvad der ikke er.

Bjarke separerer i første omgang kultur og kulturarv og bliver ved kulturbegrebet i første omgang. Her snakker han ind i det, som Kristian i fokusgruppe 1 kaldte for den aktuelle udlevelse af kulturarven. Dette skal forstås på den måde, at Bjarke ser kultur, som en ting der opstår omkring os og er en dynamisk størrelse i konstant forandring (00:13:08). Selv kommer han med eksempler som madtendenser, film og musik. Samtidig kommer han dog ind på, at musikken i 90'erne stadig flourerer i et vist omfang, og taler altså på samme måde som Anton ind i det arbitrære ved, hvad der forbliver, og hvad der forsvinder. Vi kan altså på samme måde

som hos Anton udlede, at Bjarke lægger sig op af demos-paradigmet, da den dynamiske og foranderlige kultur bliver rodfæstet af borgerne og derfra går hen og bliver kulturarv.

Da Emil bliver spurgt, om Roskilde Festival er kultur eller kulturarv, svarer han, at det for ham er kultur, men at festival som en kulturel aktivitet godt kan være kulturarv, hvis man mange år tager afsted på den samme festival. Her laver Emil et spændende skel mellem de to begreber, da han i højere grad end de andre deltagere skiller dem ved en bestemt adfærd kontra begivenheden. Altså er det adfærden, der bliver kulturarv og ikke begivenheden (00:14:24). Dette taler ind i flere forståelser af kulturarven som begreb. At adfærden er kulturarv, taler ind i fx kulturarvsturismen, som Lund har som en kulturarvstænkning, hvor man netop som land imødekommer adfærden hos turister ved at vedligeholde gamle monumenter, for at gøde og fordre til turisme i et specifikt område. Men det, at Emil ikke ser begivenheden som kulturarv, taler imod den globaliseringstænkning, vi ser hos Lund, hvor det netop i højere grad er abstrakte ting, steder og det levede liv, der bliver kulturarv frem for konkrete artefakter. Vi kan altså på den måde udlede, at Emil i denne udtalelse indtager en position, hvor kulturarv er noget immaterielt, der sker gennem en gentagelse af adfærd over længere tid. Samtidig kan vi også udlede at Emil, ligesom Anton og Bjarke, befinder sig i demos-paradigmet, da han jo også peger på, at borgernes adfærd skaber kulturarven.

Emilie præsenterer det argument, at Roskilde Festival har ændret sig, siden den startede, og både er blevet større og måske også har ændret karakter i forhold til, hvilket publikum den tiltrækker og hvilke artister, der hyres til at spille (00:18:13). På den måde bliver Roskilde Festival synonym på den foranderlige kultur, som både Bjarke og Anton taler ind i, men den bliver samtidig et billede på en mangfoldig og individuel kulturarv, mange har et forhold til, men ikke nødvendigvis det samme forhold, samtidig med at der stadig vil være mange danskere, der slet ikke har et forhold til den. Roskilde Festival kommer altså her til at stå som et kerneeksempel på det, som Daugbjerg snakker om, når han snakker om en kulturarv, der i højere grad baserer sig på diversitet og mangfoldighed frem for et nationalt helhedsbillede, vi alle identificerer os med.

For at problematisere Roskilde Festival som kulturarv spurgte vi ind til, hvad de mente om Ragnarok Museet i Roskilde, der jo netop har til formål at formidle den danske musikhistorie

gennem tiden, herunder også Roskilde Festival som fænomen (00:17:09). Hertil havde Bjarke en pointe om, at Roskilde Festival er en 100 procent ren oplevelse, der ikke tilbyder nogen refleksion over andet, end hvad du oplever nu og her, hvor Ragnarock Museet kan bistå med et refleksionsrum over, hvilken betydning disse oplevelser har bibragt - både på individniveau, men i ligeså høj grad på samfundsniveau (00:19:11). Hertil kan vi montere den pointe, at Ragnarock Museet forsøger at løfte Roskilde Festival ud til et bredere publikum, og et publikum der ikke nødvendigvis har oplevet den på egen krop. På den måde bliver det et forsøg på netop at flytte Roskilde Festival fra den individuelle kulturarv og ind i en national kulturarv.

Kulturinstitutioner og samfund

Dette afsnit skal beskæftige sig med at blotlægge deltagernes syn på, hvilken rolle kulturinstitutionerne skal opfylde i samfundet. Det er relevant for projektet med denne belysning, da vi senere skal analysere, om kulturinstitutionerne lever op til denne rolle i forbindelse med Nationalmuseets omlægning.

Fokusgruppe 1

Det helt centrale her er, at alle deltagere lægger voldsom vægt på, at kulturinstitutionernes rolle og opgave er at skabe fællesskab. Vi kan altså her i langt højere grad, end i forrige afsnit om kultur og kulturarv, spore en identitetstænkning hos deltagerne, der ikke i samme grad skinnede igennem tidligere. Alle deltagerne er enige om, at formålet må være at skabe fællesskab rundt om kulturen. Det er altså ikke nødvendigvis kulturen, der er i fokus.

Dette bliver ekstremt tydeligt da Lars C, bruger det tidligere Ungdomshus på Jagtvej 69, samt fodboldkulturen som eksempler på kulturinstitutioner. Som Lars C siger:

Ungdomshuset er jo også en kulturinstitution eller var en kulturinstitution. Hvor mange mennesker mødes, fordi de som borgere har et sted, hvor de har noget, der bringer dem sammen i et fælles tredje, som skaber en ny kultur, ligesom fodbold også kan gøre, at fodboldfans kommer sammen på stadion og laver fanklubber osv. (00:34:09).

Her laver Lars C en kobling mellem kulturinstitutioner og fællesskab, der nærmest tilsidesætter institutionernes formidlingsarbejde af kunst, kultur og historie, og peger i langt højere grad på, at institutionerne bliver til i en identitets- og fællesskabsfølelse. Han laver samtidig en reference til Roskilde Festival, hvilket taler direkte ind i hele diskussionen om Roskilde Festival som kulturarv, men her i Lars C's udtalelse, er Roskilde Festival ikke bare kulturarv, men en kulturinstitution i sig selv. Altså, kan kulturinstitutionerne, ifølge Lars C, godt være adskilt kulturformidlingen, som vi umiddelbart forstår det i en klassisk museal sammenhæng. Kristian tilslutter sig denne tænkning, ved at bruge spillesteder, som et eksempel på kulturinstitutioner der er skabt udenom "officielle kanaler", som han siger (00:36:55).

Denne tænkning som Kristian og Lars C her ekspliciterer, kan kategoriseres som en meget immateriel forståelse af kulturarven. Det vises tydeligt i Jensens argumentation om, at den immaterielle kulturarv opstår blandt mennesker og i samfundet, og at den er svær for kulturinstitutioner at formidle, da den kan siges at være konstant foranderlig på en mere flygtig måde, end konkrete artefakter formidlet af fx Nationalmuseet er.

Den eneste af vores deltagere der tilkendegiver en mere konservativ, eller klassisk, forståelse af kulturinstitutioner er Lars J, der mener at kulturinstitutionerne skal give os store historier fra vores fortid samt åbne op for nye kulturer (00:28:57). Denne klassiske museumstænkning kan i høj grad igen pege tilbage på det generationsskifte, der er mellem Lars J og de øvrige deltagere.

Det bliver altså tydeligt i disse eksempler, at deltagerne vægter kulturinstitutionernes måde at skabe fællesskab og identitet på højt, også højere end det de formidler. Faktisk bliver kulturen i interviewet vægtet så lavt, at der i højere grad bliver brugt fodboldfans og spillesteder som eksempler frem for Statens Museum for Kunst (SMK) og Glyptoteket. Dette kan dog skyldes, hvordan deltagerne svarer i forhold til, om de så rent faktisk identificerer sig med nogle kulturinstitutioner, hvor alle deltagerne svarer, at de identificerer sig med enten den sejlklub, de sejler i, den fodboldklub de holder med, eller den festival de går på.

Peter går så langt som til at sige, at han føler sig lidt til låns, når han går rundt på fx Statens Museum for Kunst (00:38:34), samtidig med at han igen går tilbage til fællesskabsfølelsen. Det

ses her: "Det er fællesskabet, der har det her. Det er Statens Museum for Kunst, men det er ikke noget, jeg køber ind på til daglig. Det er ikke noget, jeg identificerer mig med på den måde" (00:38:34). Det ses altså tydeligt her, at Peter ikke "køber ind på" den præmis SMK præsenterer for brugeren, men samtidig er han jo godt bevidst om, at det er en fælles kulturarv, der bliver formidlet.

Det taler direkte ind i den prioritering, der ligger hos deltagerne af fællesskabet frem for kulturen. Det skal dog siges, at Lars C når at få lavet en korrektion til sidst mens dette emne diskuteres, hvor han siger:

Nu sidder vi lige og snakker og tænker, at rollerne også defineres af, hvad det er, vi snakker om. Kultur eller kulturarv, fordi hvis vi snakker kultur som Roskilde Festival og fodboldkampe som vi var inde på, så er de her fællesskaber det vigtigste, der kan komme ud af det, men hvis vi snakker, altså kunst og museum og for eksempel, så er det jo med kulturarv ind over. Og så er det måske ikke den vigtigste rolle at skabe fællesskaber, men at formidle den historie, der ligger til grund for for eksempel en udstilling, eller et eller andet. (00:42:14).

Her ses det tydeligt, hvordan han i løbet af diskussionen har haft mulighed for at revurdere den udtalelse, han fremlagde, da diskussionen startede, og laver her et skarpt skel mellem kultur og kulturarv, vi ikke umiddelbart har kunnet detektere hos ham tidligere. Det er interessant, da hans sidste udtalelse her lægger sig tættere på Lars J's klassiske syn på kulturinstitutioner, end de andre deltagere. Samtidig er det bemærkelsesværdigt at det Lars C her kategoriserer som kultur, altså Roskilde Festival og Fodboldkampe, samtidig kan kategoriseres som immateriel kulturarv. Dette peger tilbage på det argument, Witt havde i litteraturreviewet, om at det er i begrebet kultur, den immaterielle forståelse af begrebet kulturarv stammer fra.

Det er svært at sige, hvad der har fået Lars C til at korrigere sin udtalelse så voldsomt, da der ikke er noget i diskussionen, der har ændret sig. Det man umiddelbart kunne tænke var, at da det var ham, der startede diskussionen med sin første udtalelse, er han efterfølgende, efter at have hørt de andre snakke, kommet frem til den uddybning, der afslutter diskussionen.

Og den er jo ikke uvæsentlig, for det kan potentielt umyndiggøre argumentet om at fællesskabet fylder mere end kulturen i kulturinstitutionernes rolle. Det vi dog her må klynge os til er, for det første pointen Lars C og Kristian bruger, når de snakker om kulturinstitutioner, der er skabt uden om de officielle kanaler, der peger på en mere autonom og mangfoldig kultur, end vi måske møder på officielle kulturinstitutioner. Denne pointe uddyber Peter, da han snakker om det spændingsfelt institutionerne må arbejde indenfor, når de både skal tiltrække masserne ved en folkelig samlingskraft, mens de kæmper med et elitært og måske lidt gammeldags ry. Dette er de uofficielle kulturinstitutioner ude over, da de jo i sagens natur er blevet skabt på fundamentet af denne samlingskraft, og ikke skal forholde sig til andet. Og for det andet, er det pointen Peter kommer med, når han siger, han føler sig til låns på SMK, hvilket peger på en meget lille identificering og fællesskabsfølelse med fx sådan en kulturinstitution.

Vi skal altså ikke negligere skellet mellem kultur og kulturarv hos deltagerne, for slet ikke at tale om den materielle over for den immaterielle, og heller ikke når vi snakker om kulturinstitutionernes rolle, men samtidig er der kraftige markører i diskussionen, der peger på, at fællesskabet måske umiddelbart er den vigtigste opgave for kulturinstitutionerne at udføre.

Fokusgruppe 2

Fokusgruppe 2 differentierer sig i dette tema meget fra fokusgruppe 1, ved både at undlade kulturinstitutionerne som fællesskabskonstituerende institutioner, men samtidig også ved at have et relativt klassisk syn på kulturinstitutioner.

Anders lægger fx vægt på mødet mellem fremmede kulturer. Som han selv siger: "Jeg tænker det som værende en form for kanal mellem nogle stemmer i samfundet, som normalt ikke møder hinanden, og som i en institution, kulturinstitution, kan møde hinanden og høre hinanden og se hinanden" (00:20:43). Dette taler ind i den tænkning, som vi så hos Lars J i fokusgruppe 1, at kulturinstitutionerne skal kunne åbne nye kulturer for os. Det taler samtidig ind i den mere klassiske forståelse af kulturinstitutionernes opgave i samfundet. Dette tilslutter Emil sig, da han synes, museerne lever op til den rolle, de skal udfylde i samfundet, da de formidler viden og informationer om historien (00:23:13). Her går den relativt traditionelle

tænkning af institutionernes rolle igen, og ser formidlingen som en relativ passiv oplevelse for beskueren. Dette kan ses som en kanon-paradigmatisk tankegang, som Anton uddyber ved at pege på kulturinstitutionerne som en autoritativ formidler, da han tror mere på, hvad de formidler, end hvad politikere fx siger.

Emilie peger på, at kulturinstitutionerne skal bidrage med en merværdi i ens livsverden, man ikke får af at arbejde. Altså skal kulturinstitutionerne kunne strække sig ud over hverdagslivet, og skabe noget livsglæde (00:22:13). Her sidestiller hun samtidig museer med koncerter og festivaler. Dette strider mod den kanon-paradigmatiske tænkning, vi har spottet hos Anton, Emil og Anders, da det i højere grad peger hen mod en demos-paradigmatisk tænkning, da det sætter borgerens aktive medvirken til at skabe kulturen højt. Denne tænkning tilslutter Bjarke sig og udvider den til, at kulturinstitutionerne har en aktiv rolle i ikke blot at formidle kulturen, men også have en stemme i samfundsdebatter. Som Bjarke siger: "De må gerne være samfundsdebattører i deres egen ret, man må gerne som museum have en vision for et mere lige samfund" (00:24:34). Dette taler både ind i Witt og Lunds argumenter om et reflekterende museum, der gerne må være sig bevidst omkring sin rolle i samfundet. Både Witt og Lund snakker netop om kulturinstitutionernes rolle om at være reflekteret omkring de samfundstendenser, der er med til at skabe den kulturarv de formidler, samtidig med at de snakker ind i det erindringsfællesskab, der bliver skabt på baggrund af bevaringen og formidlingen af denne kulturarv. Det er dette argument, vi også ser hos Bjarke.

Der er på en måde en fællestænkning, deltagerne imellem, omkring kulturinstitutionernes rolle i samfundet, da de alle sammen peger på den diversitet, der er mellem kulturinstitutionerne. Anders siger for eksempel "(...) sådan at man går fra Boxen i Herning til Den Hirschsprungske Samling. Der er nemlig noget for alle" (00:29:51). Denne "noget for alle" tænkning, går igen hos de andre deltagere og peger på, at de er tilfredse med det udbud af kulturinstitutioner, man finder i Danmark. Til gengæld er der ikke rigtig nogen, der kommer med nogle eksempler på institutioner, de identificerer sig med. Laura svarer fx på spørgsmålet, om der er en kulturinstitution, hun identificere sig med: "Ikke som jeg kunne komme i tanke om nu faktisk. Nej, nej" (00:31:06). Samtidig lader det til, at fokusgruppen er splittet mellem kanon-paradigmet og demos-paradigmet.

Identitet

Følgende afsnit har til hensigt at undersøge kulturforbrugernes syn på de identitetspolitiske strømninger og den verserende debat herom. Med baggrund i de analytiske redskaber, vi har udledt i teoriafsnittet, analyseres der på respondenternes position i forhold til den overordnede debat.

Fokusgruppe 1

Både Lars C, Kristian og Peter var hurtige til at markere på spørgsmålene relateret til tema 3, der vedrører de verserende identitetspolitiske strømninger, se evt. bilag 19. Lars C lægger ud og forklarer, hvordan debatten for ham har sit udspring på den anden side af Atlanterhavet. Han forklarer, at han oplever en stigende opmærksomhed, men også et opgør med måden minoriteter portrætteres i blandt andet filmindustrien (00:45:47). Lars C forklarer, at han synes, det er sundt, at der er kommet et fokus på denne problematik, men forklarer samtidig, at han kun er i stand til at bakke de stigmatiserede grupper op, men finder det svært at indgå aktivt i debatten: "(...) jeg kan ikke gøre noget, jeg er jo ikke en del af en minoritet. Jeg kan jo ikke blande mig på samme måde. Jeg kan jo kun bakke op for yderkanterne" (00:45:47). Lars C's udsagn kan fortolkes som udtryk for Bernsteins tredje kategori: Identitetspolitik som kollektiv handling, fordi udsagnet indeholder en bred anerkendelse af den kollektive mobilisering og mulighederne for at lade disse grupperinger inkludere i et socialt og fordomsfrit liv. Dog med en tydelig tilbagetrækning af muligheden for at lade sig involvere aktivt i debatten, hvilket han begrundet med sin egen etnicitet. I forlængelse af Lars C's svar melder Kristian, at han godt vil bruge lidt tid på at tænke sig om. En overvejelse, der går igen senere hos blandt andet Simon (00:48:33). Også Peter stemmer i i forhold til Lars C's kommentar. Peter mener, at der ligger en opgave hos majoriteten i samfundet om at træde et skridt tilbage og vurdere, hvilke mekanismer, der er i spil, når der tales om minoriteternes identitet. Peter beskriver, at italesættelsen er et udtryk for nogle kognitive og kulturelle processer, som bliver involveret i samtalen om at fremme eller nedtone bestemte gruppeidentiteter, og hvordan etiketteringen præger specifikke fordomme og konflikter i samfundet (Bernstein, 2005, s. 64): "Hver gang der kommer noget op omkring behandlingen eller omtale af en minoritet, så er det værd at trække sig et skridt tilbage og se, hvad det er, vi siger, når vi snakker om det i majoriteten?" (00:47:12). Peters kommentar taler ind i en

opfattelse af den identitetspolitiske debat, som minder om den relationelle opfattelse, i den betydning, at udsagnet forholder sig teoretiserende til den måde, der tales om, hvordan forskellige minoritetsgrupper behandles. Peters udsagn er udtryk for, at han forholder sig analyserende til omtalen, og at omtalen for så vidt ikke er kategorisk men relationel og derfor i princippet mulig at ændre på.

Lars C foregriber eksemplet med Hansen Is' Kæmpe Eskimo og navneændringen, der fandt sted i juli 2020, inden den inkluderes i det slideshow, der akkompagnerede spørgsmålene, se evt. bilag 21. Lars C bruger navneændringen hos Hansen Is til at forklare den dobbelthed, han mener, debatten kan være udtryk for:

Jeg tænker ikke noget negativt, når jeg siger det, men omvendt så kan man sige, at der kommer så en del af samfundet, som går ud og siger, at det er et problem for vores minoritet, og det vil vi gerne have bliver respekteret. Derfor må jeg synes, at det er en debat, der betyder noget, så snart der kommer nogen og siger, at de faktisk føler sig trådt på. (00:53:17).

Lars C slår på, at det må være vigtigt at forholde sig til, hvor de implicerede grupper stiller sig i forhold til et spørgsmål som Kæmpe Eskimoen. Han elaborerer på argumentet og siger, at den gruppe det potentielt måtte vedrøre "(...) har noget kultur eller noget historie hængt op på de her is, som man jo også skal høre ud, uanset hvor hvor dumt det kan lyde, eller hvad man skal sige" (00:53:17). Lars C tapper ind i en forståelse af, at disse mennesker kan sidde med en følelse af, at de mangler at blive anerkendt af det omgivende samfund. Derudover er citatet udtryk for, at Lars C opfatter de argumenter, som kommer fra den gruppe, det vedrører, som en aktiv indsats for ikke at lade sig homogenisere ind i en større kultur gennem stereotype afbildninger o.l. (Fukuyama, 2018, s. 8-9). I forhold til Lars C forholder Simon sig mere splittet til spørgsmålet om, hvorvidt debatten udelukkende er gavnende: "(...) mange måder, at det gavner samfundet, men på andre måder synes jeg også, det har en skadelig effekt nogle gange" (00:55:44). For Simon ligger den skadelige effekt i måden, de identitetspolitiske spørgsmål formes i mødet med den offentlige debat: "(...) hvordan man italesætter de her ting fremadrettet, eller den diskussionen man får ved at slette kæmpe eskimoen eller omdøbe kæmpe eskimoen, så har du jo ikke fjernet det faktum, at den har heddet det i så mange år"

(00:55:44). Ifølge Simon ligger der noget historik, som ikke tillader en decideret sletning af måden, diverse minoritetsgrupper tidligere er blevet omtalt på. Udsagnet gengiver nogle af de forhold, der er til stede i kategorien, der har at gøre med identitetspolitik som en psykologisk opfattelse, da Simon taler om debatten, som en potentiel udløser af nogle kritiske diskussioner uden noget konstruktivt udbytte. Simon mener, at der er nogle underliggende psykologiske forestillinger, der dikterer, hvordan sociale identiteter er passive eller aktive konstruktioner, der indlejres i historien. Det yder indflydelse på måden, opponenter og proponenter forholder sig til debatten og i mødet med hinanden. Et perspektiv, som Lars C ekspliciterer, at han er enig i (01:00:33).

Kristian byder ind efter Simon med et argument, der går tilbage til Kæmpe Eskimo-eksemplet. Kristians påstand er, at sagen i sig selv er betydningsløs. Hans argumentation er todelt og med rygdækning i nyere sprogforskning, når han mener, at begrebet eskimo ikke i sig selv bør afføde kritik: "(...) det beror jo faktisk på en falsk etymologi (...) nyere sprogforskning, tyder på, at det er nord-indiansk og betyder dem, der har snesko på. Eller dem der fletter snesko. Det kan man jo ikke blive fornærmet over" (00:58:52). Derefter gendriver han med afsæt i den omtalte befolkningsgruppes følelsesliv: "Man kan jo godt sige, at vi føler et eller andet, og det kan man ikke rigtig. Det kan man ikke diskutere, hvad folk går og føler. Det gør vi jo nu engang" (00:58:52). Kristian udvider dermed sin argumentation med en anerkendelse af, at den oprindelige befolkning godt kan have en følelse af, at deres oplevede selv konkurrerer med nogle ydre systemer; her et ikonisk produkt, som i lang tid har heddet noget bestemt. I mellemtiden synes Kristians første argument at trække på elementer fra Sommiers kategori 3a og b, som hviler på en mindre beskyldning om, at der ikke er en offerrolle at indtage i diskussionen ved at fremlægge en række tilsyneladende legitime argumenter - *matter-of-fact statements*.

Lars J opfatter ændringen hos Hansen Is som en naturlig udvikling, men han cementerer samtidig, at det ikke er eller skal være muligt at ændre på historien ved at ændre i titler o.l. på udstillinger. Han forklarer samtidig, at der ikke ligger noget strukturelt eller systematisk, racistisk etikette i måden, at fx værker betitles: "(...) det er jo ord, men det er, hvad man lægger i de ord. Så derfor er det jo en udvikling i samfundet" (01:03:53). Lars J's indstilling til omlægning af originale udstillinger trækker tråde tilbage til Sommiers kategori 2 omkring

nationale undertoner, særligt underkategori a og c kan spores i udsagnet: A fordi Lars J trækker en symbolsk national grænse til at afvise en sletning af udtryk o.l. C fordi det bliver tydeligt, at Lars J ikke opfatter specifikke ord som betydningsbærere i sig selv. Dermed bliver ordene frakoblet potentielle, racistiske anklager og behovet for at forholde sig eller engagere sig i de konsekvenser, det måtte afføde. Kristian mener, at de identitetspolitiske strømninger afføder en række begrænsninger: "Jeg synes nu nok personligt, det er en sproglige begrænsning og den naturlige udvikling" (01:05:55). Kristian giver samtidig Lars J ret i antagelsen om, at ord ikke er betydningsfulde i sig selv:

(...) neger eksempel. Det er der jo også blevet snakket meget om. Ordet i sig selv. Det er jo bare en beskrivelse af, hvad man ser, når folk så, især med den meget amerikanske påvirkning, påvirkes vi på mange måder. (01:04:22)

Udsagnet er udtryk for samme kategorier som Lars J's. Derudover illustrerer citatet også endnu en kategori; Sommiers 2d, som har at gøre med en nedtoning af den racistiske diskurs med henvisning til, at det er et amerikansk narrativ, der har foranlediget, at ordet får tillagt nogle negative konnotationer.

I forlængelse af Kristians argument om, at den identitetspolitiske bevægelse tilfører nogle sproglige begrænsninger, supplerer han med en påstand om, at flere aktivt vælger at forstå sproget som nedladende:

En lille yderlig bemærkning til det er jo også, at jeg synes, jeg har set en udvikling, hvor det i højere grad er blevet modtageren af en eller anden kommunikation, som skal definere, hvad afsenderen har ment med det, eller siger. (01:07:39).

Her synes Kristians argumentation igen at afspejle Sommiers kategori 3b; modtagere af en bestemt identitetspolitisk kommunikation indtager en offerrolle. Og Lars C som umiddelbart har bragt flest proponent-argumenter i spil i tema 3, medgiver nu, at han er enig med Kristian i hans iagttagelse:

Der er jeg faktisk meget enig med dig, Kristian. Jeg tror også, at sådan jeg kalder det krænkelssesparathed (...). Når man kridter banen op. Så at du sådan, at du er klar til, at

jeg skal sige noget grimt om dig, selv om jeg måske ikke siger det. Jeg mener måske bare, jeg mener det helt fredeligt uden noget negativt. Men du har en eller anden historie, der gør, at du allerede er klar til, at jeg skal sige det som negativt. (01:08:30).

Lars C bevæger sig for første gang i løbet af interviewet over på opponent-siden i debatten. Han markerer også over for Kristian, at det er på dette specifikke punkt, Lars C er enig - og dermed ikke nødvendigvis generelt. Den overordnede snak om, at ord ikke nødvendigvis indeholder medbetydninger bringer Sommiers første kategori i spil. Særligt underkategori d illustreres ved, at både Lars J, Kristian og til dels Lars C dekontekstualiserer racisme og sproget. Samtidig indeholder argumentationen også elementer fra kategori 1b, dvs. at den isolerede, individuelle praksis, der er på spil, når en person retter henvendelse til en minoritetsgruppe, i høj grad handler om intentionen og konteksten frem for selve handlingen.

Lars J tilføjer afslutningsvis til tema 3, at der for ham at se er et generationelt skel i måden, sproget konstituerer verden og den identitetspolitiske debat på:

Det er jo, hvad man lægger i ordene også med generationer, tror jeg, altså ældre mennesker bruger stadigvæk de ord der og kan ikke forstå, hvorfor man ikke må bruge dem. De lægger ikke noget negativt i det, så det er jo også, hvordan samfundet udvikler sig, men også hvordan generationer ser på ordene, og hvordan de er blevet brugt. (01:09:24).

Lars J's argument bliver et billede på Sommiers kategori 2e. Her behandles de etniske forskelligheder med baggrund i en 'farveblind-strategi'. Det betyder her, at en bestemt generation ikke ser noget forkert i at bruge nogle stereotype og racemæssige definitioner, da de ikke tillægger ordene en nedladende intention.

Fokusgruppe 2

Anders byder ind som den første på tema 3 med en personlig erfaring, og svarer, at den identitetspolitiske debat betyder meget for ham:

Dels i forhold til at være bror til to adopterede søstre fra Indien og Indonesien. Men også hvad skal man sige fra et politisk ståsted og et aktivistisk ståsted og et professionelt

ståsted, hvor jeg arbejder som journalist og dokumentarist, og har boet i Libanon (...). (00:34:15).

Anders tilkendegiver, at han, blandt andet på grund af sin politiske overbevisning, er eksplicit positioneret i forhold til debatten. Han udbygger den argumentation med sin bopæl som kilde til mødet med mange forskellige mennesker:

Ja, jeg bor i Nordvest og tænker meget over, hvad forskellen er, når man kører ned ad Nørrebrogade fra nord ved Nørrebro Station og så ned mod Runddelen. Hvad er det for nogle verden, der ændrer sig den vej? (00:34:18).

Anders' positionering og perspektiv reflekterer en af Fukuyamas pointer om venstrefløjens argumentationsform, i den forstand, at Anders i sit udlæg specifikt promoverer en interesse for en lang række forskellige sociale og potentielt marginaliserede individer, men med afsæt i sine egne personlige oplevelser.

Anton medgiver, at nogle sociale bevægelser som fx *Stop Asian Hate*, som Anders bringer på banen, er værd at anerkende, når der er et nationalt grundlag for anerkendelse. Ifølge Anton eksisterer der også bevægelser, som ikke har den tilstrækkelige politiske misbilligelse, hvilket gør, at han ikke opfatter dem som aktuelle: "(...) fra USA, at de har deres, lad os sige problemer eller situationer. Så synes jeg, det virker meget fjernt at snakke om det i Danmark, men også fordi jeg ikke har hørt, om den samme størrelse had i Danmark" (00:36:21). Anton understreger, at han synes, det er en "usammenlignelig debat", at italesætte BLM som en nødvendig bevægelse i Danmark, hvilket illustrerer, at Antons udsagn trækker på nogle af logikkerne fra Sommiers kategori 2: Nationale undertoner a,b,c og d, fordi Anton trækker en symbolsk og geografisk grænse mellem behovet for BLM i USA kontra Danmark (a), derudover forklarer han, at USA har en anden historie, som gør, at problemet ikke lader sig oversætte problemfrit til en dansk kontekst (b): (...) det er mærkeligt at sammenligne USA med Danmark i forhold til den historie, de har haft" (00:36:21). Akkumuleret gør det, at Danmark frakobles BLM og deres anti-racistiske diskurs (c), og samtidig reduceres den anti-racistiske diskurs til et amerikansk narrativ (d).

Til spørgsmålet om, hvorvidt debatten er gavnlig, svarer Emil, i stil med Anton: "(...) på nogle punkter, men der er også nogle gange man skal passe på, hvordan det blev udtrykt, og hvordan det bliver formidlet" (00:41:19). Emil forklarer, hvordan der, for ham, ligger en dobbelthed i debatten, som han illustrerer med de demonstrationer BLM, stod for i Danmark. Han forklarer, at sproget i debatten kan have en tendens til at "skræmme" og dermed modvirke intentionen: "jeg har også på et andet punkt svært ved at støtte, støtte det når der er en person, som er frontfigur der selv rent faktisk laver noget. (...) Noget som jeg er stærkt uenig med" (00:43:04). Emil referer her til den opdeling af demonstranter ved BLM-demonstrationerne i Danmark, hvor personer der var lyse i huden blev placeret bagerst i paraderne (00:41:19). Anton tilkendegiver, at han er enig med Emil:

jeg har det på præcis samme måde, at det der med, at vi laver en form for bevægelse med, at der skal være lige rettigheder, og det er uretfærdigt for de her personer, og så vælger man at, kan man sige, at forfordele og sige vi er alligevel ikke lige. (00:43:37).

I kombination med respondenternes forståelse af, at BLM ikke kan karakteriseres som politisk misbilliget i Danmark og BLM-Danmarks håndtering af demonstrationerne, er med til at illustrere, hvordan respondenterne oplever den problematik, som Fukuyama nævner omkring megalothymia. Forstået på den måde, at Anton og Emil oplever den sociale bevægelses agenda som en konfliktoptrappende glidebane, hvor BLM ønsker, at samfundet oplever gruppen som værende overlegen. Både Laura og Bjarke er overvejende enige med Emil og Antons udsagn. Bjarke supplerer ved at understrege vigtigheden af at ansvarsplacere formidlingsdelen, så "de yderligtgående stemmer" ikke får plads: "Man må nok måske gøre sig lidt umage for at høre på nuancerne på en anden måde og ikke, og der er selvfølgelig også et ansvar hos medier og måske også kulturinstitutioner" (00:45:42).

Anders markerer i løbet af Bjarkes supplement, for at tilkendegive sin uenighed med særligt Emil og Antons postulat omkring BLM-Danmark. Anders mener ikke, at der er tale om manglende politisk misbilligelse i forhold til BLM. Men peger i stedet på, at demonstrationen var et udtryk for "provokationskunst" og: "(...) handler det også meget om en form for oplysningsarbejde, altså fra Bwalya (talskvinde for BLM, red.) og fra Black Lives Matters side

omkring strukturel racisme" (00:47:30). Da Emil bliver spurgt ind til, hvorvidt Anders kan have ret i denne udlægning, erklærer han sig uenig med begrundelsen:

Men der er jo netop en demonstration mod racisme, så inde i mit hoved vil jeg synes, at det så meget bedre ud, hvis det var. Hvad kan man sige? Mørke og hvide gik side om side i stedet for, at man skulle sidde og lave den raceopdelelse igen. (00:51:40).

Til spørgsmålet om, hvordan respondenterne oplever måden sociale grupper italesættes på, byder Emilie som den første hurtigt ind. Hun mener ikke, at den identitetspolitiske debat afspejler en naturlig udvikling, den er snarere udtryk for et politisk biprodukt: "Der er kommet hele den her krænkelseskultur om, at folk bliver vildt krænkede og endda også på hinandens vegne (...) Jeg føler virkelig det er en politiske begrænsning" (00:54:16). Emilie udlægger her den identitetspolitiske debat som en begrænset og politiseret diskurs, der problematiserer den offentlige debat. Argumentet trækker på Sommiers kategori 3b, kritikken af den politiske korrekthed. Når hun inkluderer ord som "krænkelseskultur", der synliggør et angreb mod den multikulturalistiske tilgang til debatten, er det udtryk for, at Emilie oplever proponenternes kritik som udtryk for en offerrolle. I kontrast hertil står Anders:

(...) det kommer som en forlængelse af sådan en eller anden kolonial historisk bevidsthed, der sådan vokser frem (...) jeg ser det som et ekstremt sundt tegn, når man sådan lige stopper op og tænker hvor kommer vores begreber fra? (...) Og det er måske relevant, og så lige stoppe op og sige, hej er vi stadig i gang med at gøre skade på nogen uden at vide det. (00:56:03).

Anders plæderer for, at alle ord rummer nogle historisk nedsættende etiketter og en latent ladethed, der ikke kan løsrydes fra ordene, men i stedet bør revideres. Anders retter her en skarp kritik mod det, der kunne kaldes "berettigelse-racisme", som handler om, at retten til at ytre sig frit har forretnet i forhold til den kulturelle respekt. Bjarke erklærer sig enig med Anders (00:57:43). I mellemtiden markerer Anton. Af hans forklaring kan det udledes, at han opfatter brugen af specifikke ord som værende kontekstbetingede mere end historisk betonedes: "(...) det er alt sammen afhængig af situationen og nuancerne i det hele. Det er bare sprog, og det

kører sådan lidt flydende. Sådan ser jeg det i hvert fald, sådan. Ord får nye betydninger hele tiden” (01:00:16).

Emilie føler sig i mellemtiden nødsaget til at korrigere i hendes tidligere udsagn. Hun forklarer, at det ikke nødvendigvis er okay at bruge ord, som er blevet stemplet som racistiske, men at det skal tages til “efterretning”, og det skal begrundes, hvorfor nogle ord er stødende:

Jeg mener selvfølgelig også helt klart, at det er sundt at stoppe op i samfundet og sige; hey, er det her ord okay. Har det udviklet sig til noget, som vi, som netop har racistiske undertoner (...) Det eneste, jeg bare sådan mente, var, at jeg føler, at så skal man også tage det ordentligt op til efterretning. (01:03:54).

Emilies behov for at ændre i hendes tidligere udsagn kan ses som en af de implikationer, der ligger i fokusgruppeinterviewet. Den brede meningsudveksling kan føre til, at respondenterne føler et behov for at korrigere, som eksemplet her synes at illustrere.

Bjarke melder ind inden tema 3 rundes af med et ønske om at problematisere Emilies udsagn vedrørende “krænkelseskulturen”: “(...) for mig, så virker det som om, at det næsten delegitimerer ens solidaritet med nogle andre mennesker på en eller anden måde (...)” (01:07:52). Bjarkes udsagn synliggør dels en stærk uenighed med Emilies påstand om, at proponenterne indtager en kritisabel offerrolle. Men Bjarkes indvending og det perspektiv han fremlægger kan også læses som en manifestation af Bernsteins kategori 3; identitetspolitik som et produkt af globaliseringen. Det betyder, at Bjarke forbinder de sociale bevægelser med nogle strukturelle forandringer, der relaterer sig til globaliseringen, som gør det legitimt at indgå aktivt i en debat, der ikke nødvendigvis vedrører en selv.

Formidling

Følgende afsnit har til hensigt at præsentere deltagernes samtale om Nationalmuseets omlægning og deltagernes holdning til, hvilken rolle kulturinstitutionerne har i spørgsmålet om beskyttelsen af forskellige minoritetsgrupper. Afsnittet bygger på de foregående temaer vedrørende kultur og kulturarv samt den overordnede identitetsdebat, hvilket har lagt

fundamentet for at udlede deltagernes perspektiver i en central diskussion om kulturinstitutionernes rolle i identitetsdebatten.

Fokusgruppe 1

Simon indleder diskussionen med en argumentation om, at kulturinstitutionerne både må være aktuelle i forhold til at følge den udvikling, som strømmer gennem samfundet og den måde, vi italesætter minoriteter på, samtidig med at institutionen må være tro mod den historie, der formidles.

Men jeg vil måske mene, at man bliver nødt til at følge med udviklingen på en eller anden facon, og så bliver man nødt til at italesætte det, der er sket tidligere og sige, at det førhen hed det og det, eller hvad ved jeg i stedet for at se den anden vej og lade som om, at det aldrig nogen sinde har fundet sted. (01:11:16).

Dette citat kan ses som et udtryk for det, Lund kalder for et rummeligt historiebegreb, hvor han netop argumenterer for, at det i højere grad er nutiden, der dikterer kulturarven, og at den må tage højde for den individualitet, der ligger i historien - måden den opleves og forstås på. Simon lægger dog vægt på, at man er nødt til at bevare en relation og formidling til og af den historie, som går forud for udviklingen.

Kristian argumenterer for, at det i højere grad er institutionernes ansvar at repræsentere minoriteter snarere end at involvere sig i, hvordan repræsentation bliver formidlet: "(...) om museerne har en rolle i beskyttelsen af forskellige minoritetsgrupper. Det ved jeg sgu ikke. Det synes jeg ikke. Altså repræsentationen måske"(01:13:04). Kristian uddyber, at al formidling selvfølgelig skal være sober og acceptabel, uanset hvad der formidles. Herefter fortsætter Kristian:

(...) men det er under alle omstændigheder interessant at sige kan man, kan man som minoritetsgruppe på baggrund af følelser med følelser som argument tvinge et eller andet igennem, selvom resten af verden egentlig synes det ser ud på en anderledes måde. (01:13:04).

Et argument der peger på, at hele italesættelsen af specifikke minoriteter og formidlingsarbejdet, hviler på følelser frem for forskning. Dette kan ses som en negligering af det rummelige historiebegreb, Simon bragte i spil i sin udtalelse, og Kristians argumentation taler dermed mere ind i Daugbjergs forståelse af, at institutionerne bliver tildelt en suverænitet i forhold til de historier og fortællinger, der danner ramme for den nationale identitet og historie, de formidler. Det kan samtidig ses i forbindelse med det, Lund snakker om, når han formulerer de to parametre, som kulturinstitutionerne må tage højde for i deres formidling; nemlig det emotionelle og det rationelle. Her kan vi se, at Kristian mener, formidlingen bliver for emotionel, og den mangler en form for rationel dybde.

Peter anerkender Kristians argument om, at det er i repræsentationen, ansvaret ligger, og uddyber med, at man som institution også har et ansvar i at formidle minoritetens historie:

At sige vi har snakket om det på den måde, de er blevet repræsenteret i populærkulturen på den og den måde i årtier, og nu vi her. Det da også interessant at kigge på. Ikke desto mindre, at fordums generationer har snakket om det på en bestemt måde, som ikke har været fordømmende. (01:14:46).

I citatet præsenterer Peter en forståelse af, at kulturinstitutionernes formidlingsevne bør synliggøre en forståelse af globaliserings indflydelse. Peters tænkning afspejler her, hvordan identitetspolitik i høj grad bør opfattes som et produkt af globaliseringen, da globaliseringen kan forstås som et sociologisk biprodukt, der har affødt sociale bevægelser og strukturelle forandringer, der er med til at forskubbe den nationale kultur- og identitetsforståelse (Fukuyama, 2018 b, s. 139). Dermed skal kommunikationen på museerne i en vis forstand også globaliseres, så den inkluderer de grupper, der udgør samfundets borgere.

Modsat Peters argument omkring et mere rummeligt og globaliseret perspektiv på historieformidlinger, udtrykker Lars C et meget eksplicit behov for, at kulturinstitutionerne formidler fortiden uden nogen form for redigering:

Jeg ved, at hvis jeg går ind og kigger på museum og kigger min historie igennem, så er det sgu ikke altid flot alt sammen. Der har været nogle sindssyge ting i de hvide menneskers fortid. Men det er jo sådan, det er. Og det kan jeg ikke løbe fra, så det skal bare være korrekt. (01:17:28).

Lars C er inde på, at formidlingen ikke skal støde, men afslutter altså med, at kuratorerne o.l. ikke må redigere eller selektere i historien, uanset hvor ufin den er. Det kan, ligesom hos Kristian, ses som et udtryk for, at Lars C lægger vægt på det rationelle element frem for de emotionelle argumenter i en udstilling. Det kan samtidig opfattes som en modreaktion på den udvikling, der pågår i samfundet, hvor der sker store ændringer i, hvordan vi omtaler minoriteter og forstår den historie, vi befinder os i, som hviler mere på emotionalitet. Lars C's citat peger altså på den tænkning, som Lund kalder for en modreaktion på samfundsmoderniseringen, som kalder på en stærk kulturarv og forankring i historien.

Kristians argumenter bærer, som nævnt tidligere, også præg af en rationel tilgang med eftertryk på de saglige og tilsyneladende fornuftsprægede argumenter. Dette ses også i denne udtalelse: "Jeg tror, det er svært for os at sætte os ind i ikke at blive kaldt det samme udefra, som vi kalder os selv indefra. Det er det med eksonym og endonym, som jeg var ude på tidligere" (01:18:45). Det er i mellemtiden symptomatisk for Kristians argumentationsform, at han gennemgående anvender *matter-of-fact statements*, der relaterer sig til Sommiers kategori vedrørende kritikken af den politiske korrekthed, når det for Kristian handler om at præsentere opponent-betonede holdninger. Det kommer fx igen til udtryk i dette afsnit:

Det er der jo ikke noget problem med, fordi det er nationaliteter og ikke en måde at tiltale folk, men ikke nogen, der tager sig af det. At det er et udtryk som Erik den Røde har fundet på. (01:25:58).

I forlængelse af Kristians rationelle tilgang til diskussionen, kommer han også med en udtalelse, der kan ses som et udtryk for, at hans tænkning trækker på kanon-paradigmet:

Så skal man så sige, at det er fagfolk. De ved altså mere om det end lægfolk, også selv om lægfolk er en del af den kultur. Fordi der er meget man kan vide om dansk kultur, som jeg ikke ved en skid om, selv om jeg er dansker. (01:19:22).

I denne udtalelse sætter Kristian fagfolkenes viden over lægfolk. Dette er udtryk for et rationelt argument, men samtidig er det en kanonisk måde at anskue forvaltningen af kulturarven på, fordi fagfolkene kommer til at besidde en autoritativ rolle, man som lægmand ikke kan røkke ved. Lars J tilslutter sig Kristians forståelse og mener ikke, man skal fjerne ordet 'eskimo'. Her bruger han argumentationen om, at man stadig bruger ord som fx 'indianer':

De har fjernet ordet eskimo, men de har ikke fjernet ordet indianer for eksempel. På den udstilling der er derinde. Det er jo så det næste, der bliver fjernet, måske. Og hvis man ser på ordet eskimo, så er det jo, som man siger, at der var nogle indianske stammer i Nordamerika, som har brugt ordet eskimo. Og nogle i Alaska vil også bruge det stadigvæk. Så derfor synes jeg ikke, man skal fjerne ordet. (01:20:25).

I forhold til det emotionelle og rationelle fjerner Lars J alt det emotionelle fra diskussionen og ser udelukkende rationelt på det: Fjerner institutionerne et ord, der kan virke nedladende, skal alle ord der kan virke nedladende fjernes.

Peter hæfter sig ved Kristians argument omkring fagfolkene og deres suverænitet, og ekspliciterer det aspekt, at alle i samfundet - fagfolk og lægmænd - ligger under for den sproglige udvikling:

Men fagfolkene er netop påvirket af alle mulige forskellige andre retninger og sprog. Sproglig udvikling er der ikke nogen, der har patent på hverken høj eller lav, så det må være i samspillet, havde jeg nær sagt, med alt mulig andet i samfundet ik og igen, at vores repræsentation, vores udstilling af minoriteter fortæller os meget om, hvordan vi snakker om det i majoritetskulturen. (01:22:47).

Peter peger på, at formidlingen i højere grad kan og skal fortælle noget om, hvordan majoriteten i samfundet snakker om minoriteter. På trods af det rationelle i Peters argument om, at alle i samfundet er underlagt en sproglig udvikling, kan man altså samtidig se, hvordan han inddrager et emotionelt perspektiv til diskussionen. Dette går tilbage til hans positionering og forståelse af identitetspolitik som et sociologisk biprodukt af globaliseringen, man som moderne land er nødt til at forholde sig til - også når det handler om historieformidling.

Peter fortsætter denne argumentation, da vi præsenterer dem for de to afsluttende citater, der er bundet op på tema 4, og argumenterer for at ordet 'eskimo' rummer en merbetydning der strækker sig ud over ordets eget niveau. Peter uddyber med, at det er en forfejlet måde at se sprogets udvikling på:

Så det her, det er jo, at vi har taget noget ud af to forskellige snapshots, og så er det det, vi diskuterer ud fra. Og så tager sproglig udvikling sin form over nogle år, og så lander vi på, at nu hedder det altså inuitter og ikke eskimoer længere. Og det er der da også noget

lidt forfejlet i er at tage den der. Kan man sige på ned til ordets eget niveau at sige når vi fjerner dette ord, så fjerner vi en del af en dansk historie. (01:27:21).

Kristian bruger det argument, vi ser hos Daugbjerg, når han snakker om, at kulturarven bliver italesat som noget, vi er bange for at miste og dermed skal bevare. Daugbjerg peger på, at sprogbrugen og tankegangen om kulturarven er gennemsyret af en forståelse af noget, der kan forsvinde, når som helst. Det tapper Kristian ind i med udtalelsen: "Altså for Inuitterne er det selvfølgelig noget med etnicitet, men det er også den tanke om, at en frygt for, at man mister noget (...)" (01:28:49). Lars J's udtalelse peger på det samme som Kristians, men hvor Kristian sætter inuitterne i fokus, ser vi Lars J sætte danskerne i fokus: "Det betyder noget, at vi fjerner ordet eskimo, jeg synes ikke, vi skal fjerne det fra vores historie. At vi bruger ordet eskimo, kan jeg ikke se betyder noget" (01:29:07). Lars J peger altså på, at det er i danskernes historie og forståelse af historien, at ordet 'eskimo' får betydning, hvorimod Kristian peger på, at det er for inuitterne, at ordet 'eskimo' har en betydning.

I Kristians afsluttende bemærkning ser vi dog igen, hvordan han snakker om det i en dansk kontekst, og afslutter diskussionen ved at konkludere, at man ikke må censurere historien.

Vi hverken kan eller skal fjerne det fra historien? Jeg vil sige, der er en forskel på fortid og historie, men den ordnede del af fortiden. Historien bliver sammensat, men den er, som den er, med mindre man begynder at censurere i den. (01:29:13).

Dette argument Kristian frembringer med, at historien bliver sammensat af fortiden falder godt i spænd med den argumentationsform, vi har set fra Kristian gennem hele interviewet. Her bliver hans egen holdning dog meget eksplicit, da han starter udsagnet ud med, hvad han mener. Det bliver dog igen fremlagt på en måde, så det fremstår som fakta, men vi må alligevel antage, at det er Kristians egen mening, særligt taget i betragtning af hans tidligere argument, at fagfolks kompetencer ikke må blive overskygget af lægfolks følelser.

Fokusgruppe 2

Bjarke indleder med et argument, der slægter på Bernsteins kategori om, at identitetspolitik også har at gøre med organisationelle opgør: "(...) museerne har en rolle at spille. I hvert fald i forhold til at give en stemme til forskellige minoritetsgrupper på en måde, som de selv aktivt bruger" (01:10:48). Bjarke tilkendegiver, at museerne skal bidrage aktivt i formidlingen af

minoriteternes historik. Et argument, der trækker på Bjarkes generelle forståelse af de marginaliserede gruppers behov for isothymia. Bjarkes synspunkt trækker eksplicit på en forståelse af, at museerne er en vigtig faktor i forhold til at reducere den stereotype omtale af marginaliserede grupper ved aktivt at formidle historien, så de italesatte grupper kan bruge den aktivt i deres egen fortælling.

Bjarke uddyber og forklarer, at de institutioner, der formidler historien bør sigte mod at favne så bredt som overhovedet muligt. Det synes at understrege Daugbjergs pointe om, at globaliseringen er med til at forme nye og fælles fortællinger på baggrund af det multikulturelle samfund, som kulturarven skal formidles inden for: "(...) målet må være ligesom at repræsentere bredt. Så jeg tror helt sikkert, jeg synes, der er en meget vigtig rolle" (01:11:49).

Anders har en mere konsekvent forestilling om, hvordan det organisationelle opgør kan se ud. Han giver udtryk for, at sammenhængen mellem den kulturelle og symbolske uretfærdighed er rodfastet i sociale mønstre, som repræsentation, fortolkning og kommunikation (Bernstein, 2005, s. 53), hvilket blandt andet videreføres af kulturelle institutioner, som fx museerne:

(...) man kan skifte ledere af en kulturinstitution ud med en en leder af en anden farve end hvid og derved få noget repræsentation ind, som måske ellers ikke ville have været der. Men der er også en mulighed for, at det bliver en forfladisk måde at videreføre et allerede etableret system. (01:13:19).

Anders' argumentation synliggør hans proponent-standpunkt. Og gennemgående er det, at han forholder sig til historien som noget universelt og progressivt. Derudover understøtter citatet, at skiftet i ledelsen er udtryk for en individuel forståelse af historien, idet hans argumentation trækker på det rummelige historiebegreb, som Lund formulerer det: Historien bør formidles som en subjektiv fortælling om oplevede livsverdener, der er i konstant dialog og på den måde formes og produceres af de mennesker, det handler om.

Anton lægger vægt på, at kulturinstitutionerne har en vigtig opgave i at inkludere de befolkningsgrupper, som er berørt af den historie, der fortælles, på den måde at institutionerne kan anvende specifikke ord i udstillingerne. Men det skal gøres tydeligt i formidlingen, at begreberne og terminologien ikke længere giver et retvisende billede af den omtalte befolkningsgruppe:

Hvordan vi forstår vores samfund. Hvor vi kommer fra og sådan noget, så der synes jeg, det er fint at sige lad os have en lille boks med fun fact, engang. Så kaldte folk eskimoer, og det kommer herfra. Så ved du ligesom det, men vi har ligesom valgt at sige, inuit er mere ret, betegnende i forhold til Grønland (...). (01:22:13).

Anderledes positionerer Emil sig i spørgsmålet om, hvordan kulturinstitutionerne kan italesætte marginaliserede grupper:

Jeg synes, at man skal passe på med, at de har ord som eskimo og. Og neger at det bliver, at det bliver et. Ord man overhovedet ikke må bruge, fordi ord kan også være med til at give et billede af fortiden (...) udstillinger må også godt. De må også gerne vække noget i folk (...) Jeg tror i bund og grund er min pointe, at man skal passe på med at udskamme ordene fuldstændigt, men man skal være forsigtig i hvilken kontekst man bruger dem. (01:23:31).

Emils kommentar er udtryk for en fortolkning af Sommiers kategori 3 vedrørende kritikken af den politiske korrekthed. Mere specifikt er det en udlægning af underkategori 3a, i den forstand at han argumenterer for individets ret til at gøre brug af specifikke ord i en given kontekst (a). Emilie indtager en lignende position, men pålægger oplysningsarbejdet en særlig vigtighed i anvendelsen af specifikke, ladede ord: "(...) vi lærer jo også stadig om Anden Verdenskrig, og hadet mod jøder for netop, at det ikke skal gentage sig" (01:25:07). Udtalelsen supporterer Emils kommentar med pointen om, at det i højere grad bør handle om at oplyse frem for at selektere i hvilke ord, der må bruges i en formidlende sammenhænge. Et argument, som understøtter forestillingen om, at der kan ligge en gemt værdi i brugen af udskældte ord, hvis de formidlende institutioner forvalter det som et oplysningsarbejde.

"Jeg vil bare lige nævne, at jeg har aldrig set eskimo som et nedladende eller et racistisk ord, men altså selvfølgelig hvis, at der er nogen der bliver stødt af det. (...) synes jeg også, at de skal ændre det" (01:28:20). Laura peger på, at eskimo, for hende, ikke konnoterer noget negativt eller indeholder en ladethed, der giver grobund for politisk misbilligelse. Men hun understreger samtidig, at det må være op til den oprindelige befolkning at beslutte, hvorvidt de vil kaldes det ene eller andet. Hun taler efterfølgende om, at ordvalg ikke må støde, hvilket synliggør et af Bernsteins perspektiver. Et perspektiv, der har at gøre med forståelsen af identitetspolitik som en psykologisk opfattelse. På den måde, at museumsgæster kan møde nogle udstillinger, som

rummer en terminologi, de kan lade sig påvirke af, der afføder emotioner som krænkelse e.l., hvorfor Laura mener, at det er vigtigt at overveje, hvordan institutionernes udstillinger afspejler de samfundsmæssige og sociale forandringer.

I sin afsluttende bemærkning forklarer Anders, hvordan ord ikke blot er tomme beholdere, der er kontekstafhængig som både Anton, Emil og Emilie argumenterer for: "Jeg mener, at ord godt kan være forbundet med en enorm smertelig historie som, som jeg synes, vi skal overveje. Idet at vi bruger dem og danskernes koloniale fortid i Grønland er ekstremt smertelig" (01:30:07). Anders læner sig således i højere grad op ad en forståelse af, at betegnelsen eskimo forbindes med en postkolonial terminologi, der i sig selv rummer en historik, der er formet af en eurocentrisk forståelse, der i sit udtryk er latent nedsættende overfor den oprindelige befolkning (Bernstein, 2005, s. 53).

Emil står fast på argumentet om, at ordene ikke i sig selv kan opfattes som nedsættende etiketter:

Vi skal ikke udskamme ordet, men der er også forskel på at fjerne ordet fuldstændig eller bare lade være med at bruge det i sin daglige tale. Jeg vil stadig mene, man skal kunne tale om ordet eskimo og kunne bruge det i en kontekst, men jeg synes samtidig heller ikke, at man skal gå rundt og bruge det og kalde folk eskimoer, hvis det er et stødende ord. (01:30:54).

Emils argumentation står i kontrast til Anders i spørgsmålet om brugen af betegnelsen 'eskimo', da det for Emil ikke nødvendigvis bør udelades i historieformidlende sammenhænge. Samtidig forklarer han, at man må tage hensyn til respekten for det enkelte menneskes ønske. Et argument, der på den ene side vedrører vigtigheden af ikke at udelukke ord i den frie debat og samtale, samtidig med at han tildeler den ekspressive individualitet en vigtighed, dvs. anerkendelsen af individets krav på værdighed.

Emilie og Antons udtalelser synes at være på linje med Emils. Dog frakobler Emilie og Anton i højere grad anerkendelsen af værdighed på et individuelt niveau og fokuserer mere på, at ord er kontekstafhængige. Emilie beskriver det som, at kollektive størrelser, som marginaliserede grupper, ikke alene lader sig fastfryse af en given diskurs: "Hvilken som helst nationalitet eller identitet ikke fastfryses til et nedsættende sprog" (01:36:10). Anton opererer med samme

forståelse: “ (...) vi skal ikke fjerne ord, bare fordi der er nogen, der har et problem med det” (01:34:23). I citatet synes Anton også at bringe fragmenter af Sommiers kategori 3a i spil, som handler om, at man ikke kan fratage mennesket retten til at ytre sig frit.

I modsætning til dette standpunkt står Anders, som argumenterer for museernes ansvar for at sætte ind i forhold til den identitetspolitiske dagsorden i henhold til at revidere i udstillinger og lignende:

Nationalmuseet er jo også på en eller anden måde. Det ville klæde dem synes jeg. Hvis man havde en selvforståelse af også at være en form for sådan et magtinstrument historisk set også har museer jo noget, som som nationalstaten har brugt til at skabe en selvforståelse af sig selv og i en kolonial sammenhæng, i den grad i forhold til det koloniale anden. Altså hvis man begynder at grave ned i den historie og forstå, hvad det er for en smerte, man har påført gennem tiderne, så så synes jeg, det er et skridt fremad. (01:39:30).

Anders sætter museerne i forbindelse med de strukturelle magtstrukturer, han tidligere har talt om i forbindelse med sin holdning til den etniske sammensætning af ledere i blandt andet kultursektoren. Han forklarer, at museerne skal formidle i forhold til nogle konkrete kulturelle mål, hvor der fokuseres på skyggesiderne af historien. Samtidig skal det reducere det underliggende stigma, som nogle betegnelser fører med sig - her ‘eskimo’. Citatet trækker tråde tilbage til hans tidligere udtalelse om, at identitetspolitik også er et organisationelt opgør, der skal sigte mod at ændre på konkrete organisatoriske praksisser.

Delkonklusion

I forhold til kultur og kulturarv ses der en tydelig forskel mellem de to fokusgrupper, da fokusgruppe 1 er enige i, at der er et skel mellem kultur og kulturarv, men dog ikke helt enige i, hvor det skel ligger. Det ses også i variationen af den paradigmatænkning, der kan spores i fokusgruppen. Her er både kanon-paradigmet og etnos-paradigmet repræsenteret. Dette kunne pege på det generationsskifte, vi har mellem deltagerne. I fokusgruppe 2 er der en bredere enighed om forståelsen af kultur og kulturarv, hvor vi kan se en samlet tilslutning til demos-paradigmet, som peger på, at kulturarven skabes af borgerne og deres adfærd.

Denne forskel går igen i afsnittet om kulturinstitutioner og samfund, hvor vi ser fokusgruppe 1 fokusere på det fællesskab, de mener, at kulturinstitutionerne skal konstituere. Faktisk har fokusgruppe 1 så meget fokus på dette fællesskab, at de i langt højere grad snakker om fodboldklubber, spillesteder og festivaler som kulturelle institutioner frem for fx SMK og Glyptoteket. Dette peger på en mere immateriel forståelse af kulturarven og er med til at problematisere de paradigmer, vi kunne spore i temaet omhandlende kultur og kulturarv. At deres fokus primært ligger på autonome kulturinstitutioner peger på en stærk demos-tænkning, da alle de uofficielle kulturinstitutioner, de omtaler, har borgerne som grundlæggere samtidig med, at det er borgerens aktive ansvar at involvere sig i kulturarven. Hos fokusgruppe 2 ser vi et langt mere klassisk syn på kulturinstitutionerne, hvor der er generel enighed om, at institutionerne generelt lever op til den rolle, de skal udfylde i samfundet. Det trækker tråde til en kanon-paradigmatisk tænkning frem for den demos-paradigmatiske tænkning, vi så hos dem i temaet om kultur og kulturarv. Fælles for de to fokusgrupper er dog, at vi ser et skift i paradigmatænkning, når temaet skifter. Dette kan peges på en flydende forståelse af kulturarv og måden, deltagerne forstår begrebet på, kan variere afhængig af konteksten.

Spørgsmålene vedrørende de identitetspolitiske strømninger illustrerer, hvordan de forskellige deltagere positionerer sig kontrært i forhold til hinanden. Lars C fra fokusgruppe 1 opfatter identitetspolitik som en kollektiv handling, han mere eller mindre står uden for grundet sin etnicitet. Men han anerkender de kollektive mobiliseringer og mulighederne for at lade disse grupperinger inkludere i et socialt og fordomsfrit liv.

I modsætning til Lars C peger Peter fra fokusgruppe 1 på, at det bør være majoriteten i samfundet, der bærer ansvaret for at ændre de stereotype og nedsættende repræsentationer. Og som aktivt bør arbejde for at udviske den nuværende italesættelse, da den fordrer nogle kognitive og kulturelle processer, der latent er med til at underminere den oprindelige grønlandske befolknings selvforståelse. Bjarke fra fokusgruppe 2 placerer specifikt ansvaret hos medierne og til dels de kulturelle institutioner. Anders fra fokusgruppe 2 har samme anklage men understreger, at den politiske misbilligelse, som marginaliserede etniske grupper oplever, skal ændres gennem et organisationelt opgør, hvor både formidlingskulturen og direktionen hos kulturinstitutionerne udskiftes for bedre at afspejle globaliseringens indflydelse i samfundet. Anders har gennemgående det mest multikulturalistiske syn på

debatten blandt begge fokusgrupper. I modsætning til Anders står særligt Emil, Emilie og Anton, der alle pålægger konteksten, hvori en specifik terminologi anvendes, emfase. Både Emil og Anton mener, at den individuelle ret til at bruge specifikke ord i forskellige kontekster har en vis forrang i spørgsmålet om, hvorvidt ord som 'eskimo' må bruges. Emilie opfatter generelt den identitetspolitiske diskurs som udtryk for en politiseret og hæmmet debat. Generelt for Anton, Emil og Emilie er, at de opfatter brugen af 'eskimo' som en isoleret, individuel praksis, som kun kan defineres ud fra intentionen bag den individuelle handling.

En lignende indstilling ses hos Kristian, der i høj grad kan siges at positionere sig som opponent. Han fremlægger blandt andet en masse tilsyneladende legitime og logisk funderede argumenter, for at synliggøre, at proponenterne indtager en offerrolle. Lars J i fokusgruppe 1 stiller sig, ligesom Kristian, i en mere opponent-betonet position. Han argumenterer blandt andet for en symbolsk national grænse med henblik på at afvise en sletning af udtryk, som 'eskimo', fordi præmissen for ham er forkert. Bjarke erklærer sig uenig med Emilie på en række udsagn. Bjarke forbinder i høj grad problematikken med en manglende forståelse af den enkeltes ansvar for at engagere sig aktivt i debatten gennem en nærdemokratisk tilgang, der legitimerer, at individer kan føle sig krænkede på andres vegne.

Simon og Laura positionerer sig mellem opponent- og proponentbetonede holdninger. Men hælder mest til en proponent-position, da Simon peger på, at debatten er svær at bringe op uden, at det løber ud i nogle ukonstruktive diskussioner, og argumenterer for, at specifikke ord rummer en ladethed qua deres historiske ramme. Mens Laura forklarer, at hun aldrig har opfattet ordet 'eskimo', som nedladende, men fastslår, at hvis det yder negativ indflydelse på de involverede individer, det handler om, bør anvendelsen helt undgås.

I formidlingsafsnittet ser vi i fokusgruppe 1 en klar opdeling mellem det rationelle og det emotionelle perspektiv af formidlingen. Hvor særligt Kristian og Lars J vægter det rationelle aspekt højt, forsøger Peter og Simon at inddrage den emotionelle del af formidlingen i diskussionen. Eksempelvis præsenterer Simon en rummelig forståelse af historiebegrebet i henhold til at argumentere for, at kulturinstitutionerne er nødsaget til at følge med samfundsudviklingen. Samtidig ser vi Lars J nærmest negligere alt emotionelt ved at

argumentere for, at hvis ordet 'eskimo' skal fjernes, skal alle ord der kan virke nedladende fjernes; fx ordet 'indianer'.

I fokusgruppe 2 ser vi, at Bjarke og Anders indtager et emotionelt standpunkt i forhold til institutionernes formidling, særligt ser vi hos Bjarke, hvordan han mener, institutionerne har et organisationelt ansvar i forhold til at favne bredt i en formidlingsmæssig sammenhæng. Emil, Anton og Emilie lægger sig tættere op af den rationelle tænkning, og argumenterer for, at ingen ord skal fjernes, men konteksten, hvori vi anvender specifikke ord, skal overvejes af hensyn til det enkelte menneskes værdighed i forhold til, at den indre selvopfattelse bør respekteres af det omgivende miljø. Anders' holdninger eksemplificerer derimod en mere emotionel positionering, som beror på det forhold, at han i højere grad tror på, at ordenes postkoloniale historie bygger på en forfjelt eurocentrisk forståelse, der i sig selv er udtryk for nogle implicitte og nedsættende etiketter, der tildeles den oprindelige befolkning i Grønland.

Vi kan se, at der i begge fokusgrupper er splittelse omkring, hvorvidt fokus skal være på det rationelle eller det emotionelle. Men det ser dog ud til, på trods af at de benytter sig af forskellige argumenter, at alle generelt set er enige i to forhold: At kulturelle institutioner ikke kan fjerne ordet 'eskimo' fra historien ved at fjerne det fra en udstilling. Det andet forhold peger på, at uafhængigt af ordenes konnotationer, er det svært at læse og tyde termer som 'eskimo', uden det læses ind i en kontekst og tildeles en perspektivering. Altså har institutionerne et arbejde med at belyse, forklare og sætte i kontekst, når det kommer til ord og begreber, der potentielt indeholder nedsættende etiketter.

Analyse af kvalitative interviews

I det følgende vil der, i parentes, løbende blive refereret til tidsangivelserne i de forskellige transskriptioner. Tidsangivelser der henviser til Charlotte Linvald relaterer sig til bilag 12. Tidsangivelser der henviser til Søren La Cour Jensen relaterer sig til bilag 14.

Kulturarv, kulturinstitution og samfund

Vi vil i dette afsnit forsøge at redegøre for vores to fagpersoners forståelse og brug af begrebet kulturarv.

Charlotte Linvald

Charlotte har som chefkurator på Skagens Museerne en mission om at gøre kulturarven tilgængelig for så bred en målgruppe som muligt: "Og det er jo mange år siden, så det her om at prøve at relatere den kulturarv vi sidder med - gøre den aktuel, perspektivere den op til nutiden. Og få den gjort spiselig for så mange målgrupper som muligt" (00:02:06). Citatet er et udtryk for en konstant søgen efter at være aktuelle og relaterbare. Dette snakker ind i Lunds syn på museernes rolle, om at skulle bidrage til et fælles erindringsfællesskab. Samtidig kan vi se, at forståelsen af kulturarv hos Charlotte og Skagens Museerne er relativ konservativ:

[...]når jeg tænker kulturarv, så tænker jeg jo først og fremmest vores samling af vores kunst, og så har vi jo to kunstnerhjem, hvor det jo er alt muligt - lommetørklæder, møbler, glas og alt muligt, breve og alt godt som man nu har i et hjem, det er også kulturarv. Og så har vi omkring 11 fredede bygninger. Det er også kulturarv i min verden. (00:03:06).

Det fremgår tydeligt, der her er tale om konkrete artefakter, der skal bevares og formidles. Den immaterielle kulturarv er altså umiddelbart ikke omfattet af deres formidlingsarbejde. Det stemmer også fint overens med Jensens argumentation om, at den immaterielle kulturarv i højere grad skabes og udvikles i samfundet, og derfor kan være svær at begribe, konkretisere og formidle på en kulturinstitution.

På trods af den tidligere udtalelse om at prøve at gøre kulturarven relevant og aktuel, kan man spore en relativt statisk tilgang til kulturarv. Til spørgsmålet om de tager højde for, hvordan kulturarven udvikler sig over generationer, er det korte svar nej. Det bliver dog uddybet med, at der selvfølgelig via research og forskning sker udviklinger i kulturarven og formidlingen, man nødvendigvis må tage højde for (00:05:09). Charlotte bruger et eksempel som Anna Ancher, der i lang tid har været kategoriseret som kvindelig kunstner, men nu skal løsrides fra kategorien kvinde og hermed kategoriseres som kunstner. Fra 80'erne og op til 00'erne har der været en tendens til at fremhæve hende som kvindelig kunstner, men Charlotte påpeger, at man nu vil udviske prædikatet kvinde og kun kalde hende kunstner, da det er mere korrekt (00:05:09). Dette taler ind i to argumenter, vi vil uddybe i Sørensen afsnit; nemlig at det kunne tyde på en forståelse og inddragelse af den immaterielle kulturarv og samfundsudvikling, samtidig med at det taler ind i Jensens argument om, hvordan kulturinstitutioner, der beskæftiger sig med kulturarv, ikke kan undgå at føre identitetspolitik.

Der er en positiv indstilling at spore hos Charlotte i forhold til at få brugeren til at identificere sig med kulturarven, da man kan begynde at se en tendens til, at Skagensmalerne ikke nødvendigvis er noget, som alle tænker ind som en national kulturarv, der er med til at skabe et erindringsfællesskab. På den måde kan institutionen arbejde med malerne, hvor de er mere løsrevet kulturarven, hvilket kan skabe nye relationer mellem nye beskuere og værkerne (00:09:14). Samtidig peger Charlotte på det mere multietniske samfund som en medspiller i forhold til at etablere denne nye måde at indarbejde beskuersens eget følelsesregister på, da flere og flere der kommer og besøger museet ikke nødvendigvis er etnisk-danske, og derfor ikke har det samme forhold til skagensmalerne som en etnisk-dansk har. På den måde ser vi altså Charlotte argumentere for, at kulturarven i nogle tilfælde kan spænde ben for en identificering mellem beskueren og et værk. Dette taler ind i Daugbjergs argumentation, der siger, vi går fra en nationalistisk kulturarv til en mere differentieret kulturarv, der er med til at afspejle det multietniske samfund, globaliseringen skaber. Denne globalisering ser vi også i forskningen hos Skagens Museerne, der i stigende grad er begyndt at indarbejde en international kontekst til Skagenskolonien. Her bliver fokus på hvilke strømninger, Skagensmalerne var influerede af og hvorfra, frem for at løsride dem fra en international kontekst og udelukkende se dem i et nationalt lys (00:11:29). Denne udvikling, hvor kulturarven går fra et nationalistisk erindringsfællesskab til et mere diversitets udtryk, der har rod i et globaliseret samfund, bliver

ekstremt konkret i eksemplet med Skagensmalerne, der netop går fra at være en national erindring om Danmark som naturlandskab og kunstnerkoloni, til at blive bearbejdet mere løsrevet denne forestilling, både internationalt og i forbindelse med kulturarven.

I forhold til om kulturinstitutionerne skal bidrage til samfundsdebatter, mener Charlotte, at det er vigtigt, da institutionen besidder en faglighed, der kan siges at bibringe et andet perspektiv: "Det er jo sådan et historisk perspektiv, som en journalist jo af gode grunde ikke har, fordi det er jo nogle der har siddet og haft med det her at gøre, de sidste 20-30-40-50 år" (00:16:00). Herefter fortsætter hun med, at det er vigtigt man er sin faglighed bevidst, og særligt når man er aktiv i samfundsdebatter. Med dette peger Charlotte altså på, at institutionerne har et ansvar i at få en faglighed ind i den offentlige diskussion, for på den måde både at hæve debattens faglighed og nuancere den.

Søren La Cour Jensen

Hos Søren og Knud Rasmussens Hus ser vi aftegningerne af en lignende mission, som vi så hos Charlotte, at gøre kulturarven relevant og aktuel: "(...) men gøre det relevant ved at trække det op i en nutidig kontekst eller i hvert fald perspektivere det, man arbejder med, sådan at det får en betydning, enten direkte eller ved at tage emner op, som har betydning i dag" (00:04:54). Den store forskel de to kulturinstitutioner imellem, ligger i det spændingsfelt, institutionerne bevæger sig ind på, når man vil formidle kulturarv fra Grønland i Danmark, som Søren siger:

Og du har fuldstændigt ret, vi er øh havner jo i et minefelt, fordi der er et spil mellem Grønland og Danmark, og Danmark som øhm postkolonial magt, men men mange betragter jo stadigvæk Danmark som en kolonialisierende magt i forhold til Grønland. Så det kan være sprængfarligt, vi har prøvet øh her på stedet, og øh, virkelig og være grundige omkring vores tilgang. Sådan at vi er meget ærlige om det vi gør og, i forhold til hvordan vi formidler. (00:06:24).

Hertil uddyber Søren, at det kun er, når de citerer fra Knud Rasmussens originalværker, at de benytter termen 'eskimo', andre steder bruger de 'inuit'. Dette kan i hvert fald ses som et aktivt valg, der peger på en foranderlighed i institutionens syn på, hvordan formidlingen ændrer sig i takt med, at samfundet ændrer sig. Dette taler ind i de to argumenter, vi har bragt på banen

tidligere hos Charlotte. Først taler det ind i, at institutionen tager den immaterielle kulturarv og dens udvikling med i formidlingen, for på den måde at lave en formidling der ændrer sig i takt med samfundet. Og dette stemmer overens med det Søren sagde tidligere, med at de forsøger at gøre kulturarven relevant og aktuel. Herefter, taler det ind i det argument Jensen fremfører, når han siger, at det er uundgåeligt for institutioner, der beskæftiger sig med formidling af kulturarven, ikke at føre identitetspolitik, men uden at træde i politisk karakter. Det ses tydeligt her, at ændringen fra 'eskimo' til 'inuit' må ses som en identitetspolitisk handling, men den bliver foretaget af institutionen uden nødvendigvis at indtage et politisk standpunkt.

Til spørgsmålet om man kan se ændringer i kulturarven over tid, svarer Søren:

Ja, og man kan også se en ændring i forhold til ejerskabet af kultur, hvor mere og mere så vil dem der beskrives, dem som vi i Danmark og som Nationalmuseet og alle mulige andre har beskrevet som noget andet, er jo kommet tættere på og er jo blevet en naturlig del af fortællingen og vil jo gerne tage fortællingen tilbage kan man sige. (00:08:52).

Her ser vi Søren beskrive den udvikling globaliseringen skaber, og som både Lund og Daugbjerg også argumenterer for. Søren beskriver, hvordan globaliseringen skaber et spændingsfelt hos kulturinstitutionerne, da dem man førhen beskrev, pludselig er blevet borgere i landet og gæster på institutionen, hvorfor de naturligt vil kæmpe for at deres historie bliver formidlet på deres præmisser. Dette skaber en naturlig konsekvens af en multikulturel kulturarv, hvor alle ikke identificerer sig med den samme kulturarv, og alle ikke føler sig lige repræsenterede på kulturinstitutionerne. Søren uddyber også, at det jo nødvendigvis stiller nye krav til formidlingen og udfordrer den traditionelle måde at formidle kulturarv på, og at man som museumsansat må lære at navigere i denne udvikling.

Søren er enig med Charlotte i, at man som institution bør gribe de debatter, der er, men slår på, at ressourcerne er knappe til formålet. Han mener, formidlingen bør give de besøgende noget, de kan tage med sig ud i verden og blive klogere på: "Det gør man jo heldigvis meget tit ved at blive klogere på fortiden så man forstår nutiden bedre, og så man kan gå styrket ind i fremtiden" (00:17:27). Her ser vi altså Søren argumentere for, ligesom Charlotte, at institutionernes ansvar

og rolle i samfundsdebatter er at bringe en viden og faglighed ind i både debatten og formidlingen på institutionerne.

Identitet

Følgende afsnit har til formål at undersøge kulturformidlernes syn på de identitetspolitiske strømninger og den verserende debat herom. Med baggrund i de analytiske redskaber vi har udledt i teoriafsnittet, analyseres der på Charlotte og Søren's position i forhold til den overordnede debat.

Charlotte Linvald

Til spørgsmålet om, hvorvidt Skagens Museerne har oplevet en øget interesse for repræsentationen af minoriteter, svarer Charlotte, at det i høj grad er et spørgsmål om kvindernes rolle, fremfor et spørgsmål om hvordan etnicitet, religiøsitet o.l. er repræsenteret i kunstudstillingerne:

(...) der er jo hele tiden alle mulige teorier man kan ligge hende ind i, og sådan er det jo med mange kunstnere, men det der jo egentlig står tilbage, det er deres kunst, og det er det vi jo egentlig synes er interessant. (00:27:29).

Charlotte mener, at samtalen bør handle om kunsten, fordi det er det eneste materielle, der står tilbage. Spørgsmålet om vigtigheden af kunstnerens rolle er mindre betydningsfuld. På trods af at 'køn' bliver det centrale for Charlotte, er hendes citat og argumentation med til at understøtte vigtigheden af den universelle anerkendelse, som ifølge Charlotte er blevet indskrænket som følge af kunstnernes køn (Fukuyama, 2018 b, s. 74). Til spørgsmålet om hvorvidt man altid skal forsøge at adskille kunsten fra ophavsmandens karakteristika, stiller Charlotte sig mere analyserende og forklarer, at det for hende handler om udstillingen og den tid, den formidles i:

(...) når vi drøfter det her med kvindelige kunstnere, har vi tit de her feminisme briller på, og det er jo igen en metode der kom frem i 70'erne - 80'erne, og det har jo gjort man er blevet opmærksom. Man er blevet opmærksom på nogle blinde vinkler i historieskrivningen. (00:31:04).

Her beskriver hun, hvordan tidens teoretiske modreaktioner tilbyder nogle værktøjer til at undersøge de tendenser, der rører på sig. De feministiske teorier, som Charlotte henviser til, bliver dermed en måde, hvorpå Skagens Museerne konceptualiserer identitetspolitikken, fordi det på den måde bliver nærværende for deres udstillinger. Samtidig bliver det en konkret fremgang for institutionen at producere viden, der tager afsæt i materielle forhold, de levede oplevelser og kvindernes sociale placering (Bernstein, 2005, s. 60).

Samme teoretiske udgangspunkt indtager Charlotte, når det handler om, hvordan kulturinstitutioner bør formidle, når det kommer til terminologier, som kan siges at rumme ladede begreber:

(...) vi har ikke en politik på området, må jeg nok hellere sige, (...) det er jo noget som vi ville diskutere rigtig meget afhængigt af konteksten, afhængigt af ordet, afhængigt af ... Altså, der vil vi selvfølgelig overveje er det her noget vi tager med bare for at provokere eller har det relevans. (00:36:58).

Charlotte forklarer, at det altid er kontekstafhængigt og skelner sågar mellem ord, der har relevans, og ord der provokerer. Charlotte forklarer, at relevans blandt andet har at gøre med, hvorvidt forfatteren har besluttet, hvad værket skal navngives. Det ville ifølge Charlotte stadig være hendes opfattelse, at værket skulle tildeles en mindre forklaring, hvis titlen kan virke stødende (00:38:25). Charlotte peger på, at man vil miste en stor del af den historiske forståelse, hvis ikke de oprindelige værkstitler bevares: "Jamen, så mister du jo historien i det, altså så mister du jo autenciteten i det" (00:40:56).

Charlotte mener modsat også, at hensynet til den enkeltes værdighed er værd at være opmærksom på i forhold til den kommercielle brug af bestemte, ladede etiketter:

Det er jo virkelig svært, fordi ja hvis det er nulevende. Altså dem det handler om nu, har selvfølgelig retten, hvis eskimoer ikke vil have der er en udstilling der bliver kaldt for eskimoer - jamen der har vi rykket os, og så må man lave en udstilling der passer ind i den tidsånd. (00:45:53).

Charlottes argument understøtter Birds argument om, at behovet for at inddele i racemæssige identiteter hviler på et specifikt, historisk nedslag, hvor det arktiske folk defineres som én monolitisk og social gruppering (1999, s. 2-3).

Søren La Cour Jensen

Hvorvidt kulturinstitutionerne går den rigtige vej, når de tapper ind i den identitetspolitiske debat og reviderer i specifikke terminologier, som fx 'eskimo', mener Søren, er en klar og naturlig udvikling, og svarer: "Ja, det synes jeg" (00:19:23). Ifølge Søren er der en tydelig sammenhæng mellem forståelsen af identitetspolitikken og de organisationelle opgør. Han formulerer, at problematikken, for ham, ligger et andet sted i samfundet: "(...) jeg synes problemet er at medierne er gode til at fange et enkelt eksempel. Øhm, og så drage det frem som om, at hvis I gør det her, hvornår stopper det så?" (00:19:56). For Søren er problemet dermed ikke bundet op på kulturinstitutionernes revision af udvalgte udstillinger, men snarere den medierede italesættelse af omlægningen, da den repræsenterer en form for glidebaneargument.

Søren uddyber, at det er en udvikling, der aldrig må stoppe, fordi det handler om respekt for det enkelte menneske: "Vi skal alle sammen, og det er lige meget hvor i verden man kommer fra, (...) så skal man have respekt. Respekt for de mennesker man står overfor, de mennesker man møder" (00:20:00). Søren's argument afspejler en af Fukuyamas pointer om vigtigheden af omverdenens anerkendelse af det oplevede selv: Selv-anerkendelsen udspringer af et menneskeligt behov for anseelse på baggrund af dem vi er (Fukuyama, 2018 b, s. 38).

Sproget er for Søren primus motor i forhold til at operationalisere identitetstænkningen hos kulturinstitutionerne: "Vi har også selv justeret hos mig, altså her, på den måde vi bruger sproget, men sådan må det være. Selvfølgelig" (00:21:10). Det omtales som en selvfølgelighed, at museet ikke længere anvender ord og termer, der kan forekomme stødende, fordi udstillingerne, ifølge Søren, bør forholde sig til anerkendelsen af det enkelte individs værdighed. Et udsagn der understreger hans forståelse af identitetspolitikken på individniveau.

Søren forklarer, at nogle ord og en bestemt typologi ikke er værd at holde på, men det betyder ikke, at man skal slette ordene. Da han spørges til, hvad man som land risikerer at miste, hvis man ændrer konkret i brugen af ord som 'eskimo', svarer Søren: "Man risikerer ikke at miste noget, (...) - jeg ville ikke være ked af at man mister brugen af eskimo, men det betyder ikke, at det ikke har eksisteret" (00:30:43). Ifølge Søren ligger der ikke noget decideret bevaringsværdigt i specifikke ord, hvis de rummer en ladethed. Samtidig gør Søren det klart, at ord ikke lader sig slette fra historien. Selv påpeger Søren, at det er et emne, der fylder relativt meget, da Knud Rasmussens Hus er en del af det europæiske projekt for kulturelle og kreative sektorer i programmet Creative Europe (00:39:23), hvor formålet blandt andet er at blive bekendt med Europas mange forskellige identitetshistorier. Selv forklarer Søren, at hos Knud Rasmussens Hus handler det om at undersøge herboende grønlandere med henblik på at klarlægge, hvordan de oplever at leve med en delt social identifikation:

Vi hører ord som mikro-aggression, systemisk racisme, hygge-racisme og alle sådan nogle begreber hvor man tænker, ej er det så slemt, men hvis man møder det hver eneste dag, når du går ned og handler eller venter på bussen, så ændrer det jo hele din egen identitet, og måden at se dig selv på og din familie. (00: 40:00).

Søren synliggør sin position som proponent for en generel omlægning og indtænkning af de identitetspolitiske implikationer i museale sammenhænge, når han understreger vigtigheden af arbejdet omkring den delte identitetsfølelse. Det er en forståelse, der bygger på identitetspolitik på et individniveau og hans overordnede faglige interesse for at analysere på begreber, der udspringer af identitetsdebatten, som fx mikro-aggression. Søren og Knud Rasmussens Hus' partnerskab i 'Identity on the Line'³, der konstituerer deres bidrag til Creative Europe (00:02:40) manifesterer flere elementer af det multikulturalistiske syn på identitet. Søren synes at forstå de identitetspolitiske tendenser med afsæt i en psykologisk og relationel opfattelse. Det psykologiske ses, når Søren forklarer, at den indre følelse, som herboende grønlandere oplever, afspejler nogle psykologiske mekanismer, der udspringer af de konflikter, grønlandere bliver en del af:

³ EU-projekt, der undersøger de langsigtede konsekvenser af forskellige migrationsprocesser, som skal underbygge indsigten i forskellige nationaliteters identitetsforståelse (Knud Rasmussens Hus, 2020).

(...) vores tilgang det er jo netop, hvordan de følelser og de erfaringer og oplevelser man har i Danmark pga ens udseende pga ens navn pga ens måde at være på og tale på, hvordan påvirker det din kommunikation og interaktion med flertallet af befolkningen. (00:40:00).

Søren tilkendegiver også en relationel opfattelse, når han gør det tydeligt, at ord som fx 'eskimo' ikke er nødvendige at holde på, da de er udtryk for en form for kulturel tilbagetog, hvorfor ordet bliver anset som en negativ statusmarkør, der fastholder nogle personer i en bestemt stereotyp fortælling.

Formidling

I dette afsnit søger vi at blottlægge Charlotte og Søren syn på, hvordan kulturinstitutioner bør gribe formidlingen an i lyset af de identitetspolitiske strømninger.

Charlotte Linvald

Hos Charlotte ser vi et gennemgribende argument, der kan spores tilbage til dette citat:

Hvad kan man sige ikke bevidstheden, men når man ved, hvad man skal lede efter. Det kan være man godt ved, der ligger et brev, hvor der er et ord som man ikke ville bruge i dag, at det måske er læst mange gange gennem tiden og så i dag lige pludselig fordi vi har nogle andre briller på så ser vi der ord, og så ser vi det faktisk også herovre, altså det er jo en stor del af det, at have med kulturarvssamlinger at gøre, det er jo det der med at finde nogle mønstre og systemer. (00:35:23).

Citatet er udtryk for, at institutionerne nogle gange er nødt til at være bevidst om, hvad man leder efter, før man kan finde det. Og det er så det, samfundsdebatten og samfundstendenserne kan hjælpe med at klargøre - hvad det er institutionerne og forskerne skal lede efter. Charlotte bruger kvinder som eksempel. Det stigende fokus på de kvindelige kunstnere gør, at institutionerne måtte ned på lageret og finde de omtalte værker frem, men som hun siger, "(...) så finder vi dem, altså så er de der, de var der" (00:35:23). På den måde kan man se formidlingen tage form og ændre sig, alt efter hvad der er fokus på i samfundet. Om det er ord og begreber,

eller en bestemt type kunstnere. Charlotte uddyber videre, at det institutionerne formidler nødvendigvis må have relevans og sættes i en kontekst, sådan at det ikke fremstår provokerende, hvis der er tale om et nedsættende ord eller begreb:

Altså, der vil vi selvfølgelig overveje er det her noget vi tager med bare for at provokere eller har det relevans. Og hvis det har relevans, så vil vi tage det med og forklarer. Altså igen sætte det ind i en kontekst sætte det ind i et historisk lys, og forklare altså, hvorfor brugte Ancher det her ord, eller hvorfor har han malet det her på denne her måde. (00:36:58).

Charlotte er af den overbevisning, at man ikke kan ændre en originaltitel på et værk, men har til gengæld den holdning, at hvis titlen er kommet til senere, og er af stødende karakter, kan institutionen med fordel give værket en ny diplomatisk titel (00:38:25). Det der imidlertid er bemærkelsesværdigt ved dette er, at den gamle titel - eller de gamle titler - stadig gemmes i systemet, med en vedhæftet forklaring om, hvorfor man har skiftet titlen. Dette skaber altså et stort kartotek af forskellige diskurser over tid, der kan være med til at blotlægge, hvilke titler institutionerne i tidens løb er gået væk fra.

Så når man så om 100 år tænker, hvorfor hedder det værk egentligt det. Det var da noget mærkeligt noget at kalde et værk. (...) Men det er igen, så har man det lange vue over diskurser gennem tiden og hvordan tingene kan ændre sig, og hvor sprogbrug kan ændre sig og opfattelser kan ændre sig, paradigmer kan ændre sig. (00:38:25).

I citatet synes Charlotte også at tydeliggøre vigtigheden ved at vedligeholde ord og titler, da de i sig selv rummer en vigtig historie. Institutionerne skal, ifølge Charlotte, bevare kulturarven, fordi den har en informationsværdi, der går fra levn til kilde og danner grobund for viden, som sikrer oplysning, uddannelse og erkendelsesinteresse (Lund, 2017, s. 15): .

(...) men det har jo heddet en eskimo og man vil jo støde på det ord mange steder, altså vi kan jo ikke gå ind og - eller det kunne man godt men så er vi jo netop ovre i en helt anden samfundsform, hvis vi skal ind og viske ting ud i breve der er skrevet for 100 år siden - for det var jo sådan, man sagde jo eskimo. (00:47:07).

Citatet er imidlertid også udtryk for en inkonsekvent måde at anskue brugen af ordet 'eskimo': På den ene side skal man ændre det, som hun gav udtryk for i forrige citat (00:38:25), sådan at udstillingerne følger med i samfundsudviklingen, og de tendenser denne ansporer. På den anden side mener hun, at det vigtigt at lade det stå uberørt. Det kan selvfølgelig indikere, hvordan kulturinstitutionerne indgår i en form for dialektik med de øvrige aktører, der behandler og handler indenfor det kulturelle felt. Men det kan samtidig forstås som et udtryk for det, som Lund og Witt understreger, når de hver især taler om de museale institutioners ansvar i forhold til at inkludere den immaterielle kulturarv som rettesnor for, hvad den materielle kulturarv skal bestå af, forstået som at institutionerne skal have et konsekvent, refleksivt og kritisk blik på, hvad den immaterielle kulturarvsbevidsthed nødvendigvis må bestå af (Lund, 2017, s. 9; Witt, 1998, s. 17).

Charlotte uddyber med en bekymring om, at hvis de forgreninger, som identitetspolitikken fører med sig (læs: *erasure culture*), indbefatter en aftraditionalisering og en udskrivning af blandt andet ord fra historien, der gør, at traditioner ikke længere kan opfattes som nogle automatiske rammer, men i stedet forudsætter aktiv vedligeholdelse (Lund, 2017, s. 8): "Fordi så er vi ude i sådan en erasure kultur hvor vi sletter vores egen historie, så ved vi jo ikke, hvor vi kommer fra i sidste ende" (00:47:07). Henvisningen til *erasure culture* beror på en forståelse af, at de identitetspolitiske debatter har givet anledning til forskellige aktioner rundt om i verden, hvor fx kunst destrueres da værkerne tillægges nogle bestemte undertrykkende kulturelle symboler. En forgrening som Bernstein kalder for identitetspolitik som politisk aktivisme, hvor det handler om at reformere tænkningen ved at slette bestemte værker frem for at transformere måden, kulturinstitutionerne formidler disse værker og deres historik på (2005, s. 48 og 66):

(...) det er virkelig nogle store følelser der er på spil her i forhold til kolonitiden (...) Og hele det her med at have sådan nogle happenings, (...) det skal der også være plads til. Det er jo bare interessant (...) det med at målet helliger midlet, og det er jo så det der stadig diskuteres. (00:52:17).

Charlottes holdning til at historien bør stå uberørt går igen flere steder, fx da hun bliver spurgt ind til Nationalmuseets omlægning af Arktis udstilling:

Altså, der er jo også flere udstillinger nu om kvinder og kvindelige kunstnere, men det fjerner jo ikke mændene, det kan godt være de har fået lidt mindre repræsentation i hvor mange der bliver vist af dem (...) Og eskimoerne vil stadig være nede på magasinet med det navn, så når man engang om 100 år skal sige, nå men hvordan gik det egentlig fra at hedde eskimo til at hedde noget andet (...). (00:43:30).

Charlotte bruger i citatet igen sammenligningen med kvinderne og samme argument om, at terminologien kan bruges som informationsværdi. Samtidig gør Charlotte det også klart, at forskningen bør være en dominerende faktor bag de administrative beslutninger, netop fordi det omhandler et erindringsfællesskab, som for Charlotte er vigtigt at bevare i sin originale form. Dog er der enkelte huller i hendes argumentation, når hun samtidig hævder, at det er vigtigt at forholde sig til, at kunst skal have en relevans og ikke kun fremprovokere negative emotioner (00:36:58). Samme anke har Lund, når han forklarer, at kulturinstitutionerne er nødsaget til at respektere diverse strømninger fra nyere politiske, holdningsbårne og kollektive fokuseringer og bevægelser mod en specifik kulturarv (Lund, 2017, s. 21). Charlotte udtrykker altså gennemgående en forståelse for befolkningens interesse for og medskabelsen af historien med afsæt i en ændret og øget interesse for formidling (Lund, 2017, s. 10).

Søren La Cour Jensen

For Søren er det vigtigt, at værker, arkivalier og lignende bringes i spil, når genstandene taler ind i en kontekst, der er tidssvarende:

Vores arkivalier er også ret fokuserede på netop Knud Rasmussens gøre og laden, og det er langt hen ad vejen vores perspektivering af det og vores måde at gribe det an på, der bringer det i spil i nutiden. Mere end dokumenterne i sig selv (...). (00:25:26).

Dette citat kan ses som en negligering af den egentlige, originale brug af ord eller begreber, der er indeholdt i Knud Rasmussens arkiver. På den måde, at værker bringes i spil, så de får en specifik relevans i en nutidig kontekst. Søren argumenterer altså for, at det i langt højere grad

er formidlingen af arkivalierne, end arkivalierne selv, der kan være med til at provokerer, forklare, frembringe viden osv.

Søren fortsætter og lægger vægt på, at formidlingen skal være relevant og skarp, men at det er vigtigt at vise og citere den originale brug af ord: "Hvis man sætter det ind i kontekst hvor man forstår hvorfor det bliver skrevet på denne her måde, så kan man lære noget af det" (00:28:25). Søren taler her ind i en forståelse af, at værker rummer en nytteværdi i kraft af deres information (Lund, 2017, s. 15). Søren kommer i samme ombæring med en pointe om, at kilderne i princippet godt må fremstå racistiske, men det skal være for at eksponere ophavspersonen:

(...) kilderne kan være så fine og provokerende i deres tekst at de næsten forklarer sig selv og forklarer hvor uheldigt de selv er formuleret. Jeg bliver sådan rent fagligt glad nogle gange når jeg falde over nogle citater i vores kilder, der i den grad eksponerer den der har skrevet teksten. (00:28:25).

Søren understreger efterfølgende, at Nationalmuseets Arktis udstilling er eksempel på, hvordan formidlingen af arkivalierne kan virke stødende: "(...) det er jo netop desværre en eskimoudstilling med hele det tankesæt der ligger i ordet eskimo, (...) altså det stereotype begreb eskimo, det er det man ser, hvis man går på Nationalmuseet (...)" (00:35:44). Søren's citat er udtryk for en holdning, der fremhæver en af Sommiers pointer om "farveblindhed". I den forstand at udstillingen på Nationalmuseet, for Søren, opleves som en bidragende faktor til, at specifikke stereotype forestillinger holdes i live. Det Søren italesætter, kalder Sommer for den kulturelle racismes logik, som fremstiller nogle forestillede samfund, som fx det grønlandske (2020, s. 59). Fremstillingen formidles dermed som nogle kulturelle forskelle frem for en underliggende uretfærdighed foranlediget af et postkolonialt perspektiv på den oprindelige befolkning.

Søren taler med udgangspunkt i sin rolle som historiker, når han forklarer, at historien er vigtig at bevare, som den er, fordi den skal være med til at give kulturforbrugerne en forståelse af, hvad der former den danske selvforståelse i mødet med den koloniale fortid: "Jeg er historiker og jeg synes faktisk det er vigtigt vi kender vores historie på godt og ondt, og det her er langt

hen ad vejen ondt" (00:30:43). Søren's ræsonnement læner sig i mellemtiden op af en tænkning, der afspejler demos-paradigmet, idet Søren kontinuerligt forklarer, hvordan historien skal bruges til at give kulturforbrugerne en indsigt i det demokratiske medborgerskab, som det fx er tilfældet i nedenstående citat:

Når du er blevet en lille smule klogere på verden, så ser du forhåbentlig også dine medmennesker i øjenhøjde (...) i stedet for at smide en masse fordomme ind i mødet med et individ, du slet ikke kender. Det er forhåbentlig det vi kan være med til og sende med ud af vores hus. (00:22:20).

For Søren opfattes kulturarven som et videnskabeligt begreb, idet han argumenterer for, at forskningen er udgangspunktet for den daglige forvaltning og formidling af kulturarven. Derfor skal det være muligt at bruge specifikke kilder, som de er tiltænkt: "(...) jeg mener man skal bruge kilderne som de er, men husk selvfølgelig at skrive at det er skrevet i 1918 og ikke i går. Det er jo rimelig vigtigt" (00:28:25). Men samtidig slår han fast, at der skal være plads til, at formidlingen af originale titler revideres: "Det betyder ikke at vi skal bruge det (eskimo, red.) nu, men det er også bare en del af ordets brug" (00:30:43). For Søren ligger der en historisk udvikling i måden sproget bruges på, og denne kan godt skabe grobund for at formidlingen ændres. Samtidig giver Søren udtryk for, at han er mindre bekymret for helt at undlade at bruge ordet 'eskimo' i formidlingen (00:30:43). Søren stiller sig dermed mindre kritisk over for den såkaldte historieløshed. En trussel, der har at gøre med frykten for udefrakommende destabiliserende faktorer, der skubber til den danske sammenhængskraft (Daugbjerg, s. 2011, 20-21).

Delkonklusion

Charlotte og Søren er enige i mange ting omkring kulturarven. Begge vil de gerne perspektivere den til nutiden, gøre den aktuel og nå ud til så bred en målgruppe som muligt. De sidder også begge med nogle af de samme udfordringer; de har begge en kulturarv, der er afgrænset i tid og sted, og de har begge konkrete artefakter, de skal formidle. Vi kan samtidig spore en udvikling hos dem begge. Hos Charlotte bliver denne særligt synlig, når hun snakker om, hvordan kvindernes rolle er blevet aktualiseret på den måde, at formidlingen af deres kunst

skal sigte efter at undlade at omtale deres kunst med udgangspunkt i deres køn. Hos Søren ekspliciteres det, når han snakker om, at Knud Rasmussens Hus er gået væk fra at bruge ordet 'eskimo' og nu bruger 'inuit' i stedet. Begge eksempler kan ses som en opmærksomhed mod samfundsudviklingen. Denne samfundsudvikling går igen hos dem begge, når vi ser på, hvordan de forholder sig til globaliseringen og den multietnicitet, der er fulgt med, som skal være en del af kulturarven. Her forholder de sig begge til det ved at kommentere på, at det udfordrer den måde, de tidligere har formidlet kulturarven. Begge ser de dog muligheder i det.

I identitetstemaet ser vi igen, at Charlotte og Søren er enige om mange ting. Fx er de begge enige om, at de også her må forsøge at følge med udviklingen - også når det kommer til identitetspolitikken. Forskellen på Charlotte og Søren ses dog tydeligt, når de identificerer den udvikling, der for dem finder sted. Her ser vi, hvordan Charlotte bruger teorier til at beskrive udviklingen, kvindelige kunstnere og det fokus der er på dem, og hvordan det har gennemgået en udvikling de sidste mange år. Søren søger i stedet at tillægge medierne ansvaret i forhold til at beskrive, hvordan italesættelsen af minoriteterne i høj grad er blevet et politisk spørgsmål. Selv lægger han vægt på, at emnet hviler på nogle nøgterne og forskningsbaserede ændringer, der forholder sig til gruppen, det handler om.

Vi kan se, at Charlotte tillægger konteksten en større betydning, end det lader til, at Søren gør. Hvor Charlotte i en identitetsfortælling vil eksplicitere brugen af et givent ord og sætte det i den konkrete kontekst, tøver Søren ikke med at påpege, at man ikke behøver at holde fast i ordene. For Charlotte er vedligeholdelsen vigtig for den autenticitet, der ligger i en given terminologi som fx 'eskimo'. Derfor vil en udskrivning resultere i en historieløshed, der gør det svært at forstå dele af den danske historie.

Overordnet ses der to syn på formidlingen af ord og begreber, der divergerer på specifikke områder. Charlotte ønsker fx at fastholde den autenticitet, der ligger i originalbrugen af bestemte ord. Søren mener, at det blot er udtryk for et kulturelt tilbageslag, der fastfryser folk i bestemte identiteter. Dette kan måske spores tilbage til, hvordan Charlotte primært omtaler identitet som grupper - kvindelige kunstnere og Skagensmalere - hvor Søren i højere grad opfatter identitetsspørgsmålet ud fra et individniveau.

For Charlotte er bevaringen af originale titler o.l. vigtig, fordi det indeholder en autenticitet, der er vigtig for den historiske selvforståelse. Samtidig udtrykker hun, hvordan specifikke ord, som fx 'eskimo', rummer nogle informative kvaliteter. I en formidlende sammenhæng kan ordene bruges til at oplyse kulturforbrugerne om terminologiens betydning i en nutidig og historisk kontekst. Søren erklærer sig enig i dette forhold. Begge har en forestilling om, at historien skal være med til at forme kulturforbrugerne og give dem nogle nødvendige redskaber, der kan bruges i forbindelse med det demokratiske medborgerskab. Søren og Charlotte adskiller sig grundlæggende i spørgsmålet om, hvordan specifikke ord kan bruges i en formidlende sammenhæng, ved, at Søren udtrykker en større fleksibilitet i forhold til at udskifte brugen af begreber som fx 'eskimo' end Charlotte. Det skyldes, at det for Søren handler om, at brugen af ord ændrer sig naturligt, og det kan give grobund for at ændre måden, institutionerne formidler bestemte udstillinger på.

Analyserende opsamling

Den analyserende opsamling indledes med, at de fire interviews sammenholdes. Det danner rammen for at undersøge og problematisere respondenternes holdninger og forhold til Nationalmuseets omlægning. Herefter vil vi se på mediernes omtale af omlægningen i forhold til de fire interviews, herunder om der er kohærens mellem de fund, vi har gjort og den måde, medierne rammesætter omlægningen.

Generelt er det svært, på baggrund af resultaterne fra analysen, at lave skarpe skel i fokusgrupperne. Det gælder også paradigme-tænkningen hos dem, da denne varierer alt efter hvilket tema, der bliver talt om. Vi kan dog tydeligst spore en tilslutning til kanon- og demos-paradigmet på tværs af de to fokusgrupper. Det samme gør sig gældende hos Søren og Charlotte, hvor det imidlertid også er svært at trække deres holdninger skarpt op, da de i løbet af interviewet indtager forskellige positioner. Ligesom hos fokusgrupperne ser vi fx, at Charlotte både har en klassisk tilgang til kulturarven, og samtidig indarbejder den immaterielle, foranderlige kulturarv i formidlingsarbejdet. Hos Søren er den klassiske forståelse af kulturarven sværere at spore, da han lægger mere vægt på, at institutionen skal følge med den udvikling som globaliseringen og samfundstendenserne ansporer. Det er meget tydeligt hos Søren, at han besidder en demos-paradigmatisk tænkning, da han er meget eksplicit omkring

brugernes aktive involvering i udformningen af formidlingen. Her kan vi hos Charlotte se, at det ikke i så høj grad er brugerne, der er med til at udforme formidlingen, men at institutionen dog stadig må tage højde for, at brugerne har ændret sig, og deres kulturarvsforståelse også har ændret sig.

Hvis vi skal montere disse forståelser på Nationalmuseets omlægning, kunne dette pege på, at omlægningen er et udtryk for den samfundsudvikling, som institutionerne er nødsaget til at følge med i for at relatere og perspektivere kulturarven til en nutidig kontekst. Det peger både Søren og Charlotte samt en stor del af fokusgruppedeltagerne på. Samtidig skal kulturinstitutionerne tilgodese tilslutningen til demos-paradigmet, hvilket flere af respondenterne i fokusgrupperne efterspørger. Der er imidlertid også respondenter, som fx Kristian og Lars J, der i højere grad tilslutter sig kanon-paradigmet, hvorfor omlægningen opfattes som en større indgriben i historien, og derfor er med til at skubbe til forståelsen af det nationale erindringsfællesskab.

Individuel identitetsforståelse i en globaliseret verden

Sørens forståelse af identitetspolitik hviler på det individuelle niveau. Han har en tydelig forestilling om, at den formidlende kunst og historien ikke må foregå på bekostning af marginaliserede individers selv-oplevelse og indre behov for anerkendelse. Den individuelle autonomi er kernen i Sørens argumentation. Ifølge Fukuyama blev det lagt ud til de politiske institutioner at sikre den individualistiske linje vedrørende lighed og frihed (Fukuyama, 2018b, s. 105-106). Et moralsk projekt, der kan siges at være grundstenen i de fleste demokratiske lande, der fx har tilsluttet sig Verdenserklæringen om Menneskerettighederne. For Søren bliver det imidlertid også kulturinstitutionernes opgave at træffe moralske beslutninger, når han understreger, at det er en kontinuerlig opgave at revidere formidlingen, så den tilgodeser det enkelte menneskes behov. Samtidig kan dette ræsonnement læses ind i en forståelse af, at Søren opfatter de strukturelle forandringer, der efterspørger af sociale bevægelser, som noget kulturinstitutionerne bør forholde sig til. Han lægger vægt på en multikulturel kulturarv, og som han selv siger, så kommer de mennesker som institutionerne har formidlet historier om, tættere på og ønsker at tage deres fortælling tilbage. Søren kan siges at have en forståelse for, at kulturinstitutionerne har en magt i forhold til at informationer omkring folkefærd og de

forskellige typer af repræsentationer er med til at facilitere nogle bestemte fortællinger om fx den oprindelige befolkning i Grønland.

Charlotte lader sig ikke afkode helt på samme måde som Søren. Men hun peger på vigtigheden af en formidlingsform, der forsøger at løfte minoritetsgrupperne ud af minoritetsrollen. Fx taler hun om kvindelige kunstnere, der ikke længere skal omtales som kvinder, men kun i kraft af deres erhverv som kunstnere. Hvilket siger noget om, at identitetstænkningen for Charlotte snarere handler om de kollektive aktioner, der er sat i bevægelse som følge af samfundsudviklingen mod en ændring af, hvordan værd vurderes, fx i spørgsmålet om køn (Bernstein, 2005, 60 og 64).

I fokusgrupperne ser vi, at flere af respondenterne forklarer, at de oplever emnet som særligt ømtåleligt, og det er for så vidt svært at udlede nogle konkrete og vedholdende ståsteder hos deltagerne. Samtidig med, at flere af deltagerne føler sig nødsaget til at korrigere i nogle af deres udtalelser. Vi kan dog udlede, at respondenterne overordnet set repræsenterer to grupperinger: Dem der mener, at de marginaliserede individers stemmer bør vægtes højere end hidtil i spørgsmålet om museumsformidling (Anders, Bjarke, Lars C, Peter og til dels Laura og Simon), og de respondenter, der har svært ved at se den grundlæggende nytteværdi i at udskifte en specifik terminologi (Kristian, Lars J, Anton, Emil, og Emilie). Sidstnævnte gruppe benytter blandt andet eksemplet med, at historien skal tjene som oplysningsmateriale, der gennem fortidens artefakter skal tjene til at gøre kulturforbrugerne klogere på nutiden.

I fokusgruppernes holdning til kulturinstitutionernes rolle i samfundet ser vi to tendenser: De skal skabe fællesskab, og de skal formidle viden og informationer omkring historien. I forhold til at formidle viden og informationer omkring historien ser vi yderligere to forskellige perspektiver på, hvordan respondenterne mener, institutionerne skal leve op til denne rolle; en gruppe respondenter fremhæver det emotionelle perspektiv i formidlingen (Peter, Simon, Bjarke, Anders og Laura), mens en anden gruppe står på det rationelle perspektiv i formidlingen (Kristian, Lars J, Anton, Emilie, Lars C og Emil).

Hos Søren og Charlotte ser vi ikke en helt så tydelig opdeling, da begge sætter deres lid til, at formidlingen skal være funderet i forskning. Samtidig med at de begge, qua deres egen

faglighed, er meget bevidste om, at formidlingen skal være så klar som mulig for at nå ud til så mange mennesker som muligt. Vi ser altså her, hvordan det emotionelle og rationelle udgør en dialektisk størrelse for Søren og Charlotte, idet de overvejende ikke mener, at det faglige kan stå alene. Det kræver en forståelse for de emotionelle perspektiver, der kan ligge i at formidle forskellige kulturhistorier.

Ser vi på omlægningen, kan vi udlede, at Nationalmuseets grundlæggende udfordring - i hvert fald ifølge Søren - netop er, at forskningen langt hen ad vejen halter bagefter de tendenser, vi ser i samfundet (bilag 14, 00:19:23). Det er samtidig svært at sige noget konkret om, hvordan respondenterne forholder sig til en sådan omlægning, da de jo, af samme grunde som beskrevet ovenfor, vil være uenige om, hvorvidt de skal ændre 'eskimo' til 'inuit'. Der er jo netop uenighed på tværs af fokusgrupperne omkring, hvorvidt formidlingen skal hvile på et rationelt fundament eller et emotionelt fundament, hvorfor det også her er svært at sige noget entydigt om respondenternes holdning til omlægningen. Vi kan dog se, at Charlotte og Søren's holdning lægger sig op ad Nationalmuseets udlægning omkring selve omlægningen; at al formidling først og fremmest må hvile på et rationelt grundlag for herefter at bruge det emotionelle til at fuldføre den mission, både Søren og Charlotte er meget eksplicitte omkring. En mission, der handler om at gøre formidlingen så relevant og aktuel som mulig. Her ser vi ikke nogen i fokusgrupperne argumentere for, at formidlingen skal indeholde begge perspektiver.

I modsætning til vores indsamlede datamateriale hvor de ideologiske fronter ikke trækkes helt så eksplicit op, som det blandt andet er illustreret i litteraturen, ser vi i *framing*-analysen, hvordan medierne italesætter omlægningen som noget, der skaber en decideret kløft i befolkningen.

I Berlingskes artikel bliver der lagt vægt på, at 83 procent af de adspurgte i Kantar Gallup-undersøgelsen ikke mener, der skal ændres i brugen af de historiske ord. Berlingske argumenterer yderligere for, at denne kløft bliver skabt, da denne diskussion overvejende er nærværende for den akademiske elite, og ikke-akademikere i bund og grund er ligeglade. Der bliver peget på, at når man inddrager den almene borger i en sådan identitetspolitisk diskussion, bliver det forstået som en kritik af borgeren. Det skyldes, at den underliggende

argumentation går på, at borgeren ikke er bevidst om, at der hersker social og racemæssig uretfærdighed, og derfor risikere man, at borgeren bliver relativ rigid i sin positionering.

Dette er dog ikke en situation, der lader sig translatere til vores fokusgrupper. Vi kan rigtigt nok se, at Lars J, Emil og til dels Anton kan kategoriseres som personer med korte eller ingen uddannelser, som tilslutter sig en opponent-holdning i forhold til omlægningen. Samtidig ser vi, at både Peter, Bjarke og Anders tilslutter sig en proponent-holdning, og de kan kategoriseres som personer med en lang videregående uddannelse. Så disse respondenter kan siges at passe ind i den *frame*, Berlingske konstruerer. Dog ser vi, at respondenter som Kristian og Emilie, der begge er akademikere, i højere grad tilslutter sig en opponent-holdning. Vi ser også, at Simon og Lars C og til dels Laura problematiserer denne *frame* ved, at Simon og Laura i højere grad tilslutter sig en proponent-position på samme måde som Lars C, der er i gang med en kort videregående uddannelse, også tilslutter sig proponenterne.

I mellemtiden synes der at forekomme nogle tydelig aftegninger af, at elementer fra artiklerne siver ind i argumentationen hos respondenterne. Artiklen fra Politiken fortolker fx problemet som opponenternes argumentationsform. En argumentation der søger at opretholde nogle strukturelle magtstrukturer gennem anvendelsen af specifikke termer med henvisning til, at den kulturelle arv har en vis forrang i diskussionen. Derudover fremsætter artiklen anbefalinger om, at problemet lader sig behandle gennem en aktiv inddragelse af de omtalte minoritetsgrupper. Et argument som også findes på tværs af respondenterne, særligt hos de seks fokusgruppedeltagere, der tydeligst tilslutter sig en proponent-position. Omvendt fortolker artiklen fra Berlingske problemet som, at udstillingen udgør en problemstilling i sig selv; at terminologien omkring 'eskimo' i sig selv er udtryk for en historisk selvindsigt, der er vigtig for den kollektive bevidsthed og erindringsfællesskab. En pointe der også gik igen hos flere af respondenterne. Særligt de fem, som i højere grad argumenterer for, at sletningen og udelukkelsen af specifikke ord afføder tabet af historiske delelementer, og dermed også dennes indlagte informationsværdi.

Der eksisterer dog en generel holdning blandt respondenterne om, at kulturinstitutionerne skal formidle med afsæt i respekt og med fokus på korrekt repræsentation af marginaliserede minoriteter, herunder hvilke ord og begreber der benyttes. Dog ser vi også en vis diversitet i

fokusgrupperne i forhold til måden, de anskuer benyttelsen af historiske ord på. Ord, der for nogle, med tiden er blevet tillagt en ladethed.

En omlægning af kultur og identitet

Analysen har tilvejebragt en indsigt i, hvordan diskussionen omkring Nationalmuseets omlægning af Arktis udstillingen tilføjer identitetsdebatten et ufravigeligt kulturelement. På den måde, at det er svært at forstå den offentlige debat herom udelukkende på baggrund af en forestilling om, at det handler om en materiel arv med fokus på aktiviteter og artefakter i dets formidling. Vi har snarere at gøre med en debat, der forholder sig til kulturbegrebet som et dynamisk forhold, der rummer forskellige livshistorier og -situationer samtidig med, at det er en debat, der er viklet ind i en accentuering af behovet for at diskutere de identitetspolitiske forandringer som vilkår og nye normer eller som trusler mod historieløshed og politisk korrekthed. En væsentlig pointe, som både kulturformidlere som Søren og Charlotte men også fokusgrupperne, er bevidste omkring.

Spørgsmålet er så, om kulturarven kan beskrives som værende deskriptiv eller normativ? Fordi selve omlægningen og de debatter, problematikker o.l. den afføder, kan siges at være udtryk for, at kulturarven er en relativ størrelse og dermed også et begreb, der rummer alt lige fra en kulturel, politisk og videnskabelig forståelse. Og grunden til at det er så svært for parterne at blive enige om, hvorvidt det kan karakteriseres som en god idé at ændre i Nationalmuseets formidling af Arktis udstillingen, skyldes nogle kontrære perspektiver på, hvad der skal konstituere kulturarven, og hvordan den bør formidles. Det er her de identitetspolitiske argumenter kommer i spil, da de for nogle bliver de nye normative præmisser, mens de for andre opleves som en holdningsbestemt sprogfornyelse, der systematisk udskifter ord på baggrund af en falsk politisk misbilligelse. De forskellige udsagn viser således, hvordan den moderne opfattelse af identitet bliver en eksplicit kamp eller udveksling om nogle divergerende, konstruerede sproglige praksisser.

Diskussion

Kan vi se en lighed mellem italesættelsen af omlægningen i medierne og måden, borgerne snakker om den på?

Omlægningen har været centrum for en offentlig debat, hvor medierne har været med til at italesætte den som noget, der har delt befolkningen i to grupper; dem der er for omlægningen, og dem der er imod. Historiens vinkel illustrerer, hvordan omlægningen afføder to forskellige positioner; opponent og proponent. Denne vinkling tager sit afsæt i omlægningens konfliktelement mellem de modstridende interesser og aktører i debatten.

Vi har i *framinganalysen* kunnet vise, hvordan særligt Berlingske opererer med denne konflikt-*frame*. Analysen viser, hvordan Politikens *frame* består af, at omlægningen er en god idé, hvorfor artiklen søger at fremme dette perspektiv. Vi kan se, at der både i mediernes *framing* samt i selve medierne skrives et skel frem, der bliver trukket relativt hårdt op.

Vi kan samtidig udvinde af analysen, at det ikke er noget nyt at revidere og omlægge udstillinger, da institutionerne søger at være så aktuelle som muligt. Dette ser vi fx hos vores to fagpersonener, hvor både Søren og Charlotte lægger meget vægt på, at institutionerne må sørge for at være aktuelle og derfor er nødsaget til at genoverveje udstillingerne ofte. Hertil kan vi se i ICOM's etiske regler for museumsformidling, at det ikke er unormalt jævnligt at revurdere udstillinger, så de giver det mest korrekte billede af, hvad de skal formidle. Særligt når det berører samtidige samfund eller kulturelt følsomt materiale, da man er nødt til at tage deres stemmer med i formidlingen:

Hvis museets aktiviteter involverer et nutidigt samfund eller dets kulturarv, bør erhvervelser kun ske på grundlag af samtykke fra og i forståelse med ejer eller informant. Respekt for det involverede samfunds ønsker skal tillægges afgørende betydning. (ICOM, 2006, s. 19).

Det nye i denne henseende er muligvis to-delt. På den ene side har vi en enorm mediebevågenhed, som benytter det konfliktfyldte element for at *frame* historien. På den anden side har vi en samfundstendens, der ser ud til at være skyld i disse revurderinger af

udstillingerne. Blandingen mellem mediebevågenheden og frygten for, at det er en samfundstendens, der bestemmer formidlingen, kan ses som grunden til, at fronterne er blevet trukket så hårdt op i forhold til, hvorvidt Nationalmuseet skal benytte ordet 'eskimo' eller 'inuit'. Medierne har altså på baggrund af disse faktorer benyttet konflikt-elementet i en opdelt befolkning, der er splittet omkring, hvordan institutionerne skal agere i forhold til samfundstendenserne.

I vores undersøgelse har vi dog blotlagt, at tænkningen ikke er helt så sort-hvid, da vi ser mange af respondenterne tilslutte sig forskellige holdninger alt afhængigt af, hvad diskussionen er centreret om. Dermed kan vi problematisere den konfliktfyldte *frame*, medierne benytter.

Vi har i analysen belyst, hvordan vores respondenter i fokusgrupperne tillægger både ord, samt hvorvidt formidlingen skal være funderet i rationalitet eller emotionalitet. Her viser analysen, at det er de samme respondenter, der ikke tillægger ordene en merbetydning, som synes formidlingen skal være overvejende rationel; Kristian, Lars J, Anton, Emil og Emilie. Den gruppe, der forholder sig modsvarende, mener altså, at ord bærer en merbetydning, og at formidlingen må tage hensyn til dette forhold, hvorfor de også peger på, at formidlingen må være overvejende emotionel; Simon, Peter, Bjarke, Lars C, Anders og Laura. Analysen har endvidere vist, at disse to grupper samtidig stiller sig forskelligt i forhold til, om marginaliserede gruppers stemmer skal tillægges en større opmærksomhed eller ej. Her ser vi, at gruppen der tillægger rationalitet den største vigtighed ikke mener, at dette er aktuelt. Omvendt mener gruppen, der tillægger emotionalitet den største betydning i formidlingsøjemed, at det er mere aktuelt.

Vi kan altså, på baggrund af analysen, godt opdele vores respondenter, og hvis vi skulle skære fronterne hårdt op, kunne vi også godt sige, at der er nogen, der har større tendens til at pege på, det er en god idé, og andre vil pege på, det er en dårlig idé at omlægge en historisk udstilling. Det er bare et generelt og unuanceret billede, der kan tegnes, da respondenterne indtager flydende positioner og navigerer problemfrit rundt i forskellige holdninger. Fx ser vi Simon pege på, at formidlingen må rumme minoriteter og være med til at formidle deres historie på deres præmisser, mens han samtidig peger på, at kulturinstitutionernes opgave er at formidle historien, som den altid har set ud, og at denne ikke må ændres i. Denne position bliver også

indtaget af Laura, og er altså med til at problematisere den klare linje i respondenternes holdning. Samtidig kan vi på baggrund af analysen se, at flere af respondenterne skifter tænkning i forhold til hvilket paradigme, vi kan kategorisere deres forståelse af kulturarven ud fra. Dette problematiserer yderligere en entydig konklusion af, hvorvidt vores respondenter kan siges at tilhøre én bestemt tænkning, hvilket taler imod de *frames*, medierne benytter sig af i vinklingen af deres historier.

Vi kan se, at begge vores fagpersoner peger på, at omlægningen er en god ide. Deres argumentation går fint i spænd med, hvordan medierne italesætter proponent-holdningen. I Politikens artikel bliver der fremsat argumenter som: Vi befinder os i en tid, hvor vi kollektivt er blevet bevidst om, at minoritetsgrupper ikke vil italesættes som handelsvarere. Og dette argument bliver faktisk sat i direkte forbindelse med de identitetspolitiske strømninger, som fx BLM har blæst ind over landet. Her ser vi altså en klar proponent-argumentation få størstedelen af spalteplassen i artiklen. Men her ser vi også, hvordan det er en identitetspolitisk strømning, der flourer i samfundet, og som er med til at antænde disse tanker ude hos kulturinstitutionernes kuratorer.

Analysen kan altså vise, at argumenterne fra *framinganalysen* i højere grad går igen hos vores to fagpersoner end i fokusgrupperne. Både hos Søren og Charlotte ser vi fx den argumentation, at der ikke må revideres i de originale artefakter. Samtidig med at de begge peger på, at museumsformidlingen er nødsaget til at følge med samfundsudviklingen for at forblive aktuelle. Vi må altså ud fra analysens fund og en diskuterende indgangsvinkel pege på, at der er en større kohærens mellem de argumenter, artiklernes eksperter fremlægger og de argumenter, vores fagpersoner kommer med, end der er blandt borgerne, hvor det er svært at sige noget entydigt.

Kan vi se nogle generelle tænkninger hos kulturinstitutionerne, indenfor identitetspolitik, kulturarv og formidling, der kan opfattes som omlægningens grundlag?

Vores analyse viser, at vi hos begge vores fagpersoner kan se en nyere forståelse og perception af kulturarven, hvilket stiller nye krav til formidlingen. Begge fagpersoner er opmærksomme på, hvordan deres formidling er nødt til at snakke ind i denne nye forståelse af kulturarven, som

globaliseringen i høj grad er skyld i, hvor både vores historiebegreb samt forståelsen af kulturarv bliver mere og mere individuel. Samtidig lægger de identitetspolitiske strømninger op til, at formidlingen er nødsaget til at omfavne og italesætte marginaliserede grupper på deres præmisser. Særligt ser vi hos Søren, hvordan hans forståelse af identitet i formidlingen skal opfattes på individniveau.

Med disse fund kan vi sige, at omlægningen uundgåeligt taler ind i forståelsen af kulturarven og de identitetspolitiske strømninger, vi ser hos vores fagpersoner. Som Søren siger, ser vi en stigende tendens til, at personer hvis kulturelle historier videreformidles, er kommet tættere på, og har dermed også et ønske om at influere på formidlingen. Samtidig kan vi se hos Charlotte, at den traditionelle forståelse af kulturarven er ved at få en mindre betydning, hvilket kan skabe nye muligheder inden for formidlingen, da man ikke på samme måde skal være bundet til en bestemt national fortælling, men kan vise flere facetter og nuancer af de historier, der formidles.

Omlægningen kan altså forstås som en naturlig udvikling i formidlingen, der som en kontinuerlig udvikling er nødsaget til at indoptage de samfundstendenser, der er med til at forme og ændre måden vi italesætter ting og mennesker på. Nationalmuseets udfordring bliver dermed, at deres hovedopgave hviler på nogle betingelser, som er formuleret i den danske museumslovs paragraf 5: "Nationalmuseet er Danmarks kulturhistoriske hovedmuseum, jf. § 12. Museet har til opgave at belyse Danmarks kultur og verdens kulturer og deres indbyrdes afhængighed" (Bekendtgørelse af museumsloven, § 5 jf. LBK nr. 358 af 08/04/2014). Der ligger en eksPLICIT opgave i at forbinde den kulturelle arv transnationalt, samtidig kan vi se, at ICOMs retningslinjer - der er udformet i overensstemmelse med museumsloven - understreger vigtigheden af respekten for det involverede samfunds ønsker til formidlingen. Grundtanken hviler på et grundlag, der tillægger den nationale identitet en høj værdi, men at det samtidig handler om at inkludere og fremme en kulturel og demokratisk deltagelse. Det betyder, at kulturarven, forstået som vores erindringsfællesskab og historiebevidsthed, også skal følge med. Problemet bliver imidlertid, at forståelsen af kulturarven er begyndt at varierer og bibringer forskellige selvforståelser afhængig af ens identitetsforståelse. En problematik med sammenkoblingen af den politiske og kulturelle sfære i spørgsmålet om, hvordan eller om kulturarven og de forskellige identitetsforståelser er forenelige, relaterer sig til det samfund,

kulturinstitutionen formidler inden for. På den måde at det danske samfund består af en differentieret befolkningssammensætning qua globaliseringen, men formidlingen af kulturarven sker inden for et nationalt territorium, hvor den etnisk-danske befolknings kultur er den fremherskende. Det sker på trods af en række statslige indsatser for at anerkende marginaliserede og underrepræsenterede samfundsgrupper ved hjælp af rettigheder og lovgivning på området.

I forhold til hvordan Nationalmuseet selv italesætter omlægningen, ser vi de samme argumenter gå igen hos Rane Willerslev. Fx har Willerslev udtalt til Politiken d. 18. maj, at: "Nationalmuseet skal stå på en stærk videnskabelighed, men det betyder ikke, at du ikke kan gå ind i en debat og udfordre. Og det er derfor, vi har sat hende i et panel med meget tunge videnskabsfolk" (Eriksen, 2021). Her ses det tydeligt, hvordan Willerslev tilslutter sig både Søren og Charlottes position til, at formidlingen først og fremmest må hvile på et rationelt fundament, der er skabt af forskning, for herefter at bruge dette fundament i en emotionel ramme, der kan nå ud i samfundet og både have en stemme i debatten men måske også være med til selv at skabe debat.

Kan vi spore en årsag-virkningssammenhæng mellem borgernes holdning til kulturinstitutionerne og deres rolle i samfundet, og om omlægningen kan siges at ligge i forlængelse af denne?

Respondenterne har en flydende forståelse af begreber som kulturarv og identitet, hvilket gør at alle nedslag er øjebliksbilleder, der ændres og eller bliver korigeret, alt efter hvilken kontekst begreberne optræder i. Denne flydende forståelse gør det også svært at belyse respondenternes entydige holdning til kulturinstitutionernes rolle i samfundet, og om de lever op til denne. Der bliver fra flere af deltagerne peget på, at kulturinstitutionerne har en vigtig stemme i samfundet, som de har et ansvar for at gøre brug af (Bjarke, Lars C og Anders). Samtidig ser vi også, at der er et skel mellem, hvorvidt kulturinstitutionernes vigtigste opgave er at skabe fællesskab eller at formidle viden og informationer om historien.

I forhold til at bruge den stemme i samfundsdebatten som kulturinstitutionen besidder, er der et overlap mellem Willerslevs udsagn og Bjarke, Lars C og Anders, når han i artiklen forklarer: "Mit mål er ikke at provokere, mit mål er at gøre museet relevant, og jeg synes ikke, at det gør

noget, at vi engang imellem kan vise noget kant. Vi må turde tage en diskussion og en debat” (Eriksen, 2021). Her kan vi altså se en direkte sammenhæng mellem nogle af respondenternes holdning til kulturinstitutionernes rolle i samfundet, og hvordan kulturinstitutionerne selv oplever deres rolle i samfundet skal være.

Ser vi på respondenterne fra fokusgruppe 1, anlægger de et stort fokus på, at institutionerne skal skabe fællesskab. Dette fællesskab kan man argumentere for bliver skabt ved at inkludere minoritetsgrupperne i formidlingen, og tage deres opfattede historie med i formidlingen. Samtidig ser vi dog flere i den fokusgruppe, Kristian og Lars J, der ikke mener, at der bør tages forbehold for minoritetsgruppernes stemmer, eller som Kristian udtrykker det, “følelser”, i formidlingen. Vi kan altså konstatere, at der er en forskellig forståelse af, hvordan dette fællesskab skal konstitueres.

Respondenternes udsagn forholder sig overordnet til debatten, mens de tapper ind i omlægningen løbende. De forskellige udsagn kan ikke nødvendigvis sige noget forklarende om deres holdning til kulturinstitutionerne og deres rolle i samfundet, grundet dels deres vekslende stillingtagen og deres generelle beskrivelser af institutionernes rolle. Dog kan deres udsagn akkumuleret sige noget beskrivende om dette forhold.

Når omlægningen hos Nationalmuseet forbindes med de grupper, den vedrører, synes det at blive nærværende og selvsigende for langt de fleste respondenter, at det kan være med til at skabe en formidling, der tager hensyn til individniveauet i debatten.

Konklusion

Omlægningen af udstillingen “Eskimoer og Grønland” til “De Første Folk i Arktis” hos Nationalmuseet har tjent som vores konkrete indgang til at begribe et abstrakt fænomen; identitetspolitik. Omlægningen har dermed gjort det muligt at anskueliggøre, hvordan de identitetspolitiske strømninger kan manifestere sig i en række specifikke tilgange til nogle bestemte strategier hos kulturforbrugerne, som de er repræsenteret gennem vores respondenter, og kulturformidlerne, som de blev repræsenteret gennem vores to fagpersoner. Men også hvordan medierne bruger disse forskellige strategier til at producere og reproducere en bestemt *frame* af identitetspolitikken og kulturarvsvaretagelsen.

Vi har således set på, hvordan den moderne opfattelse af identitetspolitik er med til at problematisere kulturinstitutionernes forvaltning af kulturarven, idet institutionerne skal engagere sig aktivt i at formidle vores erindringsfællesskab, men hensynet til samfundsudviklingen gør, at institutionerne samtidig uvægerligt vil træde identitetspolitisk i karakter. Spørgsmål er så, om der er tale om en udpræget etisk problemstilling, hvor kulturinstitutionerne censurerer formidlingen af historien på baggrund af nogle absolutte principper fra et andet domæne end det kulturelle, når Nationalmuseet omlægger udstillinger og ændrer brugen af ordet ‘eskimo’ til ‘inuit’. Eller er der snarere tale om en naturlig udvikling i sproget og samfundet, som institutionerne er nødsaget til at forholde sig til?

På baggrund af specialets analyse og diskussion kan vi udlede, at respondenterne har en fleksibel forståelse af begreberne kulturarv og identitet. Det gør det derfor svært entydigt at blotlægge kulturforbrugernes holdning til kulturinstitutionernes rolle i samfundet. Vi kan dog udlede, at de identitetspolitiske strategier, som de blev præsenteret i teoriafsnittet i forhold til opponent- kontra proponent-perspektiverne, vinder indpas hos respondenterne. Det er samtidig muligt at inddele kulturforbrugerne i de to kontrære holdningspositioner. En udsigt der for respondenterne både illustrerer deres tænkning omkring omlægningen, men også deres helhedsvurdering omkring de identitetspolitiske strømninger.

Vi kan desuden udlede, på baggrund af *framinganalysens* fund, at mediernes italesættelse af både omlægningen af Nationalmuseets udstilling, men også mere generelt i problemstillingen

omkring hvorvidt kulturinstitutionerne skal tage hensyn til minoriteter og ændre ordlyden i dele af deres formidling, etableres et skarpt og konfliktfyldt skel mellem opponenter og proponenter i befolkningen. Særligt Berlingskes artikel peger på, at det er en tendens, der går på tværs af kulturinstitutionerne, og at Nationalmuseet kun er én af mange kulturinstitutioner, der har lagt sig i slipstrømmen på disse strømninger. *Framingen* er dog ikke nær så tydelig og kontrær hos vores respondenter, der forholder sig tvetydige over for omlægningen. Her ser vi, hvordan de både mener, formidlingen skal være respektfuld og inkluderende samtidig med, at der bliver argumenteret for, at det er vigtigt, at kuratorerne formidler historien korrekt, med alt hvad den indebærer. Ikke desto mindre antyder *framinganalysen*, at der har været mange omtaler af omlægningen af museets udstilling. Den medierede *framing* kan siges at gribe dybt ind i vores forståelse af diverse politiserede emner, som potentielt påvirker tænkningen kraftigt hos modtageren ved, at diverse *frames* lader sig indlejre i modtagerens sprog og tankemønstre, som dermed udgør præmissen for deres overordnede positionering til emnet identitetspolitik.

Analysens fund kan dog blotlægge, at omlægningen taler direkte ind i den forståelse af kulturinstitutionernes formidling og den samfundsudvikling, de skal indgå i, som vores fagpersoner peger på, og som er vigtig for at formidle relevant og aktuelt. Vi kan altså se en direkte sammenhæng mellem de tendenser, omlægningen taler ind i, og den *raison d'être*, som fagpersoner tillægger de kulturhistoriske instanser i landet. På den måde kan vi konkludere, at motiverne bag omlægningen - af fagpersonerne - fortolkes på baggrund af et videnskabeligt, rationelt og til dels emotionelt perspektiv, der har til formål at fremme den kulturelle, nationale arv, men med afsæt i en mere moderne og global tilgang til formidlingen. Det skyldes, at formidling potentielt berører en række marginaliserede grupper på et individniveau, hvis individuelle behov for anerkendelse risikerer at blive negligeret.

Litteraturliste

- Barthes, R. (1967). *The Death of the Author* (1977). Fontana
Bekendtgørelse af museumsloven, LBK 358 af 08/04/2014.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/358>
- Bernstein, M. (2005). Identity Politics. *Annual Review of Sociology*, 31 (1), s. 47-74
- Bird, M.Y. (1999). What We Want to Be Called: Indigenous Peoples' Perspectives on Racial and Ethnic Identity Labels. *American Indian Quarterly*, 23 (2)
- Bryman, A. (2016). Chapter 4: Planning a research project and formulating research questions. I: *Social Research Methods*. (5. udg., s. 73-88) Oxford University Press
- Bryman, A. (2016). Chapter 8: Sampling in quantitative research. I: *Social Research Methods*. (5. udg., s. 170-195) Oxford University Press
- Bryman, A. (2016). Part three: Qualitative Research. I: *Social Research Methods*. (5. udg., s. 374-601) Oxford University Press
- Chong, D. & Druckman, J. (2007). Framing Theory. *Annual Review Political Science*, 10 (1), s. 103-126
- Clante, C. (2020, 14. juli). *Isproducent ændrer navn på 'Eskimo': 'Vi har fået rigtig mange henvendelser'*. DR.
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/isproducent-aendrer-navn-paa-eskimo-vi-har-faaet-rigtig-mange-henvendelser>
- Daugbjerg, M. (2011). Kulturarvens grundspænding - mellem nationale og globale strømme. *Kulturstudier* 1 (1), s. 6-36
- Dearing, J.W. & Rogers, E.M. (1996). What Is Agenda-Setting? I: Chafe, S. H. (Red.), *Communication Concepts* (1. udg., s. 1-23). SAGE
- Drayton, R. & Dubow, S. (Red.). (2017). *Colonialism in Greenland: Tradition, Governance and Legacy*. Cambridge Imperial and Post-Colonial Studies
- Druckman, J. N. (2004). Political Preference Formation: Competition, Deliberation, and the (Ir)relevance of Framing Effects. *The American Political Science Review*, 98 (4), s. 671-686

- Entman, R. (1993). Framing: Towards a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43 (4), s. 51-58
- Eriksen, A. (2009) Kulturarv og kulturarvinger. *Sideblikk - Nyt Norsk Tidsskrift*, 3 (4), s. 474-480
- Eriksen, L. (2021, 18. maj) Rane Willerslev efter kritik fra utilfredse ansatte: »Jeg vil gerne indrømme, at jeg ikke har været god nok« *Politiken*
<https://politiken.dk/kultur/art8212926/»Jeg-vil-gerne-indrømme-at-jeg-ikke-har-været-god-nok«>
- Essed, P. & Trienekens, S. (2008). 'Who wants to feel white?'
 Race, Dutch culture and contested identities. *Ethnic and Racial Studies*, 31 (1), s. 52-72
- Federspiel, B. K. (2012). Kulturarv – et begreb til forhandling. *Nordisk Museologi*, 1 (1), s. 4-19
- Ferland, P. (2018). *Kulturarv og -gæld. En kritisk teoretisk undersøgelse af kulturarvsbegrebet*. Books on Demand GmbH, s. 15-33
- Folketinget (2021, 4. marts.). Åbent samråd vedr. Nationalmuseets beslutning om ikke at anvende ordet "eskimo" mv. Folketinget.dk
<https://www.ft.dk/udvalg/udvalgene/KUU/kalender/49842/samraad.htm>
- Frost, J. P. (1997). Politisk korrekthed i sproget: en moderat nyhed. *Mål og Mæle*, 20, s. 11-18
- Fukuyama, F. (2006). Identity, Immigration, And Liberal Democracy. *Journal of Democracy*, 17 (2), s. 5-20
- Fukuyama, F. (2018 a). Why National Identity Matters. *Journal of Democracy*, 29 (4), s. 5-15
- Fukuyama, F. (2018 b). *Identity: The Demand for Dignity and the Politics of Resentment*. Farrar, Straus and Giroux.
- Gads Forlag (2021, 28. maj). Bernard Eric Jensen. Gads Forlag.
https://gad.dk/bernard%20eric%20jensen?fbclid=IwAR1QsrN0_zjLRDl3cny2eSjBDv-lqFuClYV0tmAz2BKoEvix2XLWxWHTjE
- Gjertsen, M. (2020, 2. august). Debat: Farvel til en eskimo. *Jyllands-Posten*, sektion 1, s. 28.

- Hansen, J. (2019, 28. januar). *Navneskift: Slut med eskimologi*. Sermitsiaq.
<https://sermitsiaq.ag/node/211175>
- Heeger, T. (2020, 22. februar) Sofie Jama skælder ud på radikale
 feminister: »Det er, som om mænd ikke kan få lov at sige deres mening.
Berlingske. <https://www.berlingske.dk/debatinterview/sofie-jama-skaelder-ud-paa-radikale-feminister-det-er-som-om-maend>
- Hjarvard, S. (2015). Framing: Introduktion til et begreb og en
 klassisk tekst. *MedieKultur*, 58 (1), s. s. 104-114
- ICOM Danmark. (2006). *ICOM's etiske regler*.
<http://icomdanmark.dk/museumsetiske-regler/>
- Iyengar, S. (1987). Television News and Citizens' Explanations of National
 Affairs. *The American Political Science Review*, 81 (3), s. 815-832
- Jensen, B. E. (2006). At forvalte kulturarv: en identitetspolitisk arbejds- og kampplads.
 I: P. Aronsson (red.). *Demokratisk kulturarv?* Linköpings Universitet, s. 37-59
- Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2010). Interview. I: Laurberg, M. (Red.),
Kvalitative metoder i organisations- og ledelsesstudier (1 udg., s. 53-77)
- Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2010). Fokusgrupper. I: Laurberg, M. (Red.),
Kvalitative metoder i organisations- og ledelsesstudier (1 udg., s. 78-99)
- Karlsson, A. M. (2019). Kulturarvspolitik - Kulturarv som samhällsresurs i svensk
 politik. *Centrum för kulturpolitisk forskning Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 22
 (1), s. 134-153
- Kjærbeck, S. (2014). Kvalitative interviews: Om at få indblik i målgruppers holdninger,
 erfaringer og adfærd. I: Helle Petersen (red.) *Organisationskommunikation -
 Teori og cases om tekst og tale*. Samfundslitteratur, s. 155-181
- Kjørup, S. (2012). Konstruktivisme. I: *Menneskevidenskaberne:
 Humanistiske forskningstraditioner 2* (2. udg., s. 161-183). Roskilde
 Universitetsforlag
- Knud Rasmussens Hus (2021, 30. maj). *IDENTITY ON THE LINE Identitet,
 identitetsskabelse og migration*. <https://knudrasmus.dk/udstillinger/identity-on-the-line>
- Kranendonk, M., Vermeulen, F. & Heelsum, A. (2018). Unpacking" the

Identity-to-Politics Link: The Effects of Social Identification on Voting Among Muslim Immigrants in Western Europe. *Political Psychology*, 39 (1)

Larsen, F.E. (2020, 29. juli). *Nationalmuseet dropper nu også "eskimo"*.

Kristelig Dagblad. <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/nationalmuseet-dropper-nu-ogsaa-eskimo>

Lund, N. D. (2004). Kulturarv - et begreb mellem politik og information.

Biblioteksarbejde, 67 (68), s. 7-28

Miles, M. & Huberman, A.M. (1999). Early steps in analysis. I: An Extended

Sourcebook: Qualitative Data Analysis (2. udg.). SAGE, s. 55-75

Mogens, L. (1998, 16. november). Regeringen vil skære i SU'en.

Information. <https://www.information.dk/1998/11/regeringen-skaere-suen>

Morgan, D. L. (2019). Online Focus Groups.

I: Basic and Advanced Focus Groups. s. 1-8

Nielsen, N. K. (2011) National identitet, kulturarv og kulturelt demokrati. *RIG -*

kulturhistorisk tidsskrift grundad 1918 (3), s. 141-157

Paul, J. (2019). 'Not Black and White, but Black and Red': Anti-identity

identity politics and #AllLivesMatter. *Ethnicities*, 19 (1)

Pogony, S. (2019). The passport as means of identity management: making and

unmaking ethnic boundaries through citizenship. *Journal of Ethnic and*

Migration Studies, 45 (6), s. 975-993

Slots- og Kulturstyrelsen. (2020a,). *Mediernes Udvikling i Danmark - Sociale*

Medier 2020: Brug, indhold og relationer.

https://mediernesudvikling.kum.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2019/Specialrapporter/Sociale_medier_indhold/Sociale_medier_-_brug_indhold_og_relationer.pdf

Slots- og Kulturstyrelsen. (2020b). *Mediernes Udvikling i Danmark -*

Internetbrug og enheder 2020.

https://mediernesudvikling.kum.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2020/Internetbrug_og_enheder/Internetbrug_og_enheder_2020.pdf

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. *Journal of*

Communication, 49 (1), s. 103-122

Sniderman, P., Brody, R.A. & Tetlock, P.E. (1991). Values under pressure:

AIDS and civil liberties. I: Sniderman, P., Wolfinger, B.K., Mutz, D.C. & Wiley, J.E. (Red.), *Reasoning and Choice* (s. 31-57). Cambridge University Press

Sommier, M. (2020) "How ELSE are you supposed to dress up like a

Black Guy?": negotiating accusations of Blackface in online newspaper comments. *Ethnic and Racial Studies*, 43 (16)

Tversky, A. & Kahneman, D. (1984). Choices, Values, And Frames. *American*

Psychologist Association, 39 (4)

Winther, B. (2011, 30. maj). Læserne vælger avis efter partifarve.

Berlingske, 3. sektion.

Witt, T. (1998). Kulturarv - Hvad taler vi om?. *Nordisk Museologi*, 1 (1), s. 17-24

Liste over bilag

Bilag 1: Medieomtale: Unikke omtaler

Bilag 2: Medieomtale: Regionale omtaler

Bilag 3: Medieomtale: Tv-indslag, radioindslag, lokale ugeaviser og magasiner

Bilag 4: Medieomtale: Landsdækkende dagblade og nyhedsbureauer

Bilag 5: Medieomtale: Web-kilder

Bilag 6: Politiken-artikel: Er de eskimoer eller inuitter? Danske museer er i stormvejr.

Bilag 7: Berlingske-artikel: Danskerne i ny undersøgelse: Hold nallerne fra historiske ord.

Bilag 8: Transskription af fokusgruppe 1

Bilag 9: Kodning af fokusgruppe 1

Bilag 10: Transskription af fokusgruppe 2

Bilag 11: Kodning af fokusgruppe 2

Bilag 12: Transskription af interview med Charlotte Linvald

Bilag 13: Kodning af interview med Charlotte Linvald

Bilag 14: Transskription af interview med Søren La Cour Jensen

Bilag 15: Kodning af interview med Søren La Cour Jensen

Bilag 16: Vejledergodkendt litteraturliste

Bilag 17: Godkendelse af litteraturliste

Bilag 18: Skabelon til samtykkeerklæring

Bilag 19: Interviewguide til fokusgruppeinterviews

Bilag 20: Interviewguide til kvalitative interviews

Bilag 21: PowerPoint præsentation til fokusgruppeinterview